

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 879

21. VELJAČE 2020. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

Novine u Zakonu

**Lakše do
hrvatskih papira**

8

Hrvatski je službeni jezik
u Plavni i Bođanima

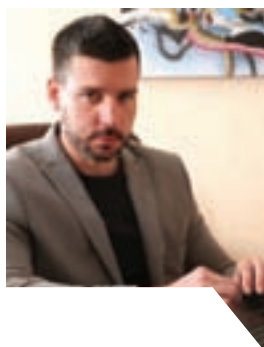
**»Planiramo zamijeniti
ploče možda 2021.
godine«**

10

Istraživanje: Koriste li i na koji
način manjinski mediji društvene
mreže i društvene medije?

**Nedovoljno
iskorišteni potencijal**

12

Branimir Kuntić, osnivač udruga
Cro-info i *Cro-news*

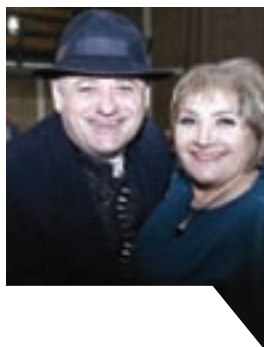
**Kohezija entuzijazma
mladosti i znanja
iskusnijih kolega**

20

Grad promijenio Cjenik zakupa
poslovnih prostora

**Bunjevačkom kolu
zakup veći 7 puta**

26

Ivan Tumbas, otac i hranitelj
Obitelj velikog srca

30

U Somboru predstavljena knjiga
Mala Katica Katarine Firanj

**Priče za djecu
i odrasle**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Ladislav Suknović (predsjednik), Josip Stan-
tić (zamjenik predsjednika), Branimir Kuntić,
Dragan Muharem, Marko Tucakov, Krunoslav
Đaković, Josip Dumendžić, Tomislav Vuković i
Karolina Bašić

RAVNATELJ:

Ivan Ušumović

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Zvonko Sarić

(koordinirator dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarka, urednica političke rubrike)

Željka Vukov

(novinarka, urednica društvene rubrike)

Davor Bašić Palković

(novinar, urednik rubrike kultura)

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Ivana Petrekanić Sić

(novinarka)

Suzana Darabašić

(novinarka dopisništva Srijem)

LEKTOR:

Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Trkulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Doo Magyar Szó Kft Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Šutnja

Zoran Milanović položio je u utorak zakletvu i tako postao peti po redu hrvatski predsjednik. Iz njegovog inauguracijskog govora izdvojit ću samo dio koji se tiče vanjske politike, jer se u kontekstu odnosa Zagreb – Beograd to reflektira i na hrvatsku manjinsku zajednicu u Srbiji. Milanović je kazao da će se u vanjskoj politici fokusirati na one točke na kojima se može graditi suradnja i prosperitet. »Nema dileme da takvih točaka ima nesuporedivo više od onih koje nas udaljavaju i od susjeda i od svijeta, čak i kad su posrijedi države s kojima imamo najviše neriješenih pitanja«, kazao je Milanović. Svakako da Srbija spada u države s kojom Hrvatska ima poprilično neriješenih pitanja, pa bi se ovih nekoliko rečenica moglo iščitati kao naznaka da ta neriješena pitanja neće biti točke pri-jepora, već će se o tim spornim i otvorenim pitanjima razgovarati, pregovarati, dogovarati. Da pušu neki novi vjetrovi, ne samo iz Zagreba već i iz Beograda, rekla bih da se vidi i po tome što su srbijanski mediji o inauguraciji Milanovića izvijestili bez ostrašćenosti, što, podsjetit ću, nije bilo prije mjesec i pol dana kada je Milanović pobijedio na predsjedničkim izborima. Od komentara su se (za razliku od prošlog puta) uzdržali i dužnosnici srbijanske vlasti. Daju li to i oni šansu suradnji i prosperitetu (što reče Milanović) ili su prosto na dnevnom redu neki drugi (važniji) problemi kao što su Crna Gora, Kosovo ili Republika Srpska? Neću nagađati, jer vrlo brzo pokazat će se mogu li Beograd i Zagreb hladne glave razgovarati o otvorenim i prije svega spornim pitanjima koja postoje između ove dvije države. Kako se (na žalost) većina srbijanskih medija pretvorila u glasnogovornike vlasti, ova šutnja mogla bi biti naznaka da će i iz Beograda biti dana šansa suradnji.

I kada već govorim (pišem) o šutnji, hoću još nekoliko rečenica o njoj. Onoj šutnji kada se ljudi boje reći što misle, pa jednostavno šute. A s time smo se susreli pripremajući ovaj broj *Hrvatske riječi*. Prvo je jedna osoba, koja je naš sugovornik trebala biti prije svega kao stručnjak, odbila odgovarati na pitanja u strahu da bi se to moglo tumačiti kao njezin politički stav. (Bez obzira na to što tema nema nikakve dodirne točke s politikom). Onda su iz nekoliko udruga odbili govoriti o problemu koji im, iz ionako prazne kase, izbija nekoliko puta više novca. Iz straha da se ne zamjere vlasti ili možda da se i njihov istup ne protumači kao politički stav? Svejedno. Šutnja je izgleda postala recept za opstanak, jer čini se da ovdje važi ona **Machiavellijeva** – tko nije s nama, taj je protiv nas.

Z. V.

Zoran Milanović prisegnuo za petog predsjednika Hrvatske

Konstruktivni, a ne korektivni faktor

Zoran Milanović svečano je u utorak, 18. veljače, pred predsjednikom Ustavnoga suda **Miroslavom Šeparovićem** prisegnuo za petog predsjednika Hrvatske, obvezavši se na vjernost Ustavu.

»Prisežem svojom čašću da ću dužnost predsjednika Republike Hrvatske obavljati savjesno i odgovorno, na dobrobit hrvatskog naroda i svih hrvatskih državljana. Kao hrvatski državni poglavar, držat ću se Ustava i zakona, brinuti se za poštovanje ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, bdjeti nad urednim i pravednim djelovanjem svih tijela državne vlasti, čuvati nezavisnost, opstojnost i jedinstvenost Republike Hrvatske. Tako mi Bog pomogao«, prisegnuo je Milanović na svečanosti u predsjedničkom Uredu na Pantovčaku, držeći ruku na Ustavu.

Potom je prisegu i potpisao i održao inauguracijski govor. Prvo se zahvalio svojim prethodnicima »predsjedniku **Tuđmanu**, kojeg nisam poznao, predsjedniku **Mesiću**, predsjedniku **Josipoviću** i predsjednici **Grabar Kitarović**, koji su svi u svom vremenu i danim okolnostima dali maksimum od sebe svatko na svoj način, ali sam uvjeren, s jednim zajedničkim nazivnikom, a to je dobra vjera«.

Kazao je kako ne kani biti »korektivni nego konstruktivni faktor« i kako će biti »predan, prije svega, onim elementima obrane i nacionalne sigurnosti koji otvaraju mogućnosti iskoračka, kako u pogledu profesionalnih dosegâ i obrazovanja, tako i u pogledu stupnja transparentnosti tih važnih i osjetljivih sustava«.

U vanjskoj politici fokusirat će se, kazao je, na one točke na kojima se može graditi suradnja i prosperitet. »Nema dvojbe da takvih točaka ima neusporedivo više od onih koje nas udaljavaju i od susjeda i od svijeta, čak i kad su posrijedi države s kojima imamo najviše neriješenih pitanja«.

Milanović je poručio da su ratovi gotovi te da je danas obveza i odgovornost u tome da se nijedan građanin Hrvatske ne osjeća ustrašenim, diskriminiranim ili na bilo koji način isključenim zbog činjenice da je – drukčija ili drukčiji.

»Naša Republika treba svakog čovjeka i svaki čovjek u Hrvatskoj mora dobiti priliku da pronađe svoj put i svoje mjesto, da dostojanstveno živi od svog poštenog rada. Ovo je kuća za nas. Za sve nas. Za nas koji smo tu, za generacije koje dolaze i za one koji će se vratiti svojoj kući. Hvala vam. Živjeli, živjela Republika Hrvatska!« zaključio je Milanović svoj govor.

Zoran Milanović je ispratio Kolindu Grabar-Kitarović s Pantovčaka i pritom joj darovao buket cvijeća, nakon čega je bivša predsjednica napustila predsjedničku rezidenciju. Prije toga su oko pola sata proveli za stolom bez medija, dok je četrdesetak gostiju bilo na koktelu. Himnu je uoči prisege otpjevala **Josipa Lisac**.

Prisega novog predsjednika Hrvatske Zorana Milanovića među vijestima je koje su u utorak prenijeli svi vodeći elektro-

nički mediji i portali tiska u Srbiji, posvetivši pozornost Milanovićevim porukama da će dužnost obnašati »predano, transparentno i dosljedno«, te da »svaki čovjek u Hrvatskoj mora dobiti priliku da pronađe svoj put i svoje mjesto i da dostojanstveno i mirno živi od svog poštenog rada«.

Istaknuto je i da će Milanović u vanjskoj politici biti fokusiran »na točke kojima se mogu graditi sigurnost i prosperitet« te da je unaprijed zamolio »za

razumijevanje za buduće greške«.

»One nisu namjerne, neće biti namjerne niti su ikada bile... Nije greška kada se razilazimo u mišljenju i stavovima«, citirala je Radio-televizija Srbije Milanovića.

Priredila: J. D.

»Čestitamo! Vjerujemo čvrsto da će novi Predsjednik RH biti predsjednik svih njezinih građana. Također vjerujemo da će uračunavati i interese i potrebe Hrvata izvan RH, napose onih koji su u Srbiji«, napisao je na svom novom twitter nalogu predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov**.

Niska postignuća problem

Konferencija povodom izrade »Nacrta strategije obrazovanja i odgoja do 2030. godine« održana je u četvrtak, 12. veljače u Beogradu. Konferenciju je predvodio resorni ministar **Mladen Šarčević**, a u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji skupu je nazočila predsjednica Odbora za obrazovanje **Margareta Uršal**.

Prema riječima Uršal, strategija za naredno razdoblje zasniva se na evaluaciji rezultata koji su postignuti prethodnom strategijom, koja je još uvijek na snazi. »Država Srbija ne vidi velike probleme u realizaciji prethodne strategije, ali su svjesni niskih postignuća učenika na međunarodnim testiranjima, kako pismenosti, tako i matematičkih sposobnosti i svega onog što se provjerava«, kaže Uršal.

Izborna skupština Podružnice DSHV-a Sombor

Snežana Periškić izabrana za predsjednicu

Na izornoj skupštini Podružnice Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Sombor za predsjednicu Podružnice jednoglasno je izabrana **Snežana Periškić**, koja je nakon ostavke **Antuna Borovca** i vodila somborsku Podružnicu. U odbor Podružnice DSHV-a Sombor izabrani su **Josip Laslo, Zdenka Osterman, Savo Tadić, Đula Pejak, Vanja Terzić, Ivan Periškić, Josip Džinić, Kata Kovač, Zoran Čota i Janja Borovac.**

Izornoj skupštini nazočio je i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**. »Najveći izazov koji nas čeka ove godine su izbori. Svjedoci ste velikih rasprava o tome treba li ili ne izaći na te izbore. Mi kao predstavnici zajednice koja ima dosta nepovoljan društveni položaj zbog složenosti hrvatsko-srpskih odnosa, zbog mjesne težine nas kao Hrvata ovdje, mislim da ne bismo trebali dopustiti luksuz neizlaska na izbore. Mislim da imamo snage, povoljnog iskustva i možemo biti dionici određenih političkih grupacija koje mogu iznijeti ono što mi hoćemo na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini. Za to nam je potrebno jedinstvo, posvećenost istim ciljevima«, kazao je Žigmanov obraćajući se na početku sjednice. Odgovarajući na pitanje prisutnih članova DSHV-a Žigmanov je rekao da odluka da li i s kim na izbore još nije donijeta. »Izvjesno je da mi sami ne možemo na izbore. Da bismo izašli na izbore za dva tjedna trebamo prikupiti 10.000 ovjerenih potpisa. Tu mobilizacijsku snagu hrvatska zajednica nema. Vidjeli smo kada je bilo prikupljanje potpisa za elektore za Hrvatsko nacionalno vijeće za nešto više od pet tjedana prikupili smo nešto manje od 5.000 potpisa«, kazao je

Žigmanov i dodao da *Vojvođanski front*, čiji je i DSHV član, može, ali i ne mora biti blok koji će zajednički izaći na izbore.

»Ono što treba uraditi u narednom razdoblju je povećanje broja članova, jer je evidentno smanjenje broja članova prije svega zbog iseljavanja«, rekla je nakon izbora Periškićeva, ukazujući na pojavu da se pojedinci učlanjuju samo iz osobnih interesa radi stjecanja hrvatskog državljanstva te stoga treba odvojiti aktivne članove od onih koji po dobivanju rješenja o stjecanju hrvatskog državljanstva jednostavno nestanu. Potrebno je također raditi na pridobivanju neopredijeljenih i mladih Hrvata. Ona je u nastavku kazala i da je Hrvatima na ovim prostorima potrebna potpora matične domovine. Prvo po pitanju gospodarstva, kako bi se pomogao gospodarski opstanak zajednice bez čega nema budućnosti. »Moramo raditi predano i na tome da se naša djeca upisuju u odjele na hrvatskom jeziku«, kazala je Periškićeva iznoseći svoj plan rada koji je usvojen jednoglasno.

Z. V.

Natječaj za dodjelu sredstava za nacionalne manjine

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave raspisalo je Natječaj za dodjelu sredstava iz Proračunskog fonda za nacionalne manjine za realizaciju programa i projekata iz područja obrazovanja u 2020. godini. Natječaj je otvoren od 18. veljače do 18. ožujka 2020. godine.

Ukupna sredstva koja će biti dodijeljena po ovom natječaju iznose 30.000.000 dinara.

Minimalna vrijednost odobrenih sredstava po pojedinačnom programu/projektu ne može biti manja od 150.000 dinara, a maksimalna vrijednost ne može biti viša od 1.000.000 dinara.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove, udruge, fondacije, privredna društva i druge organizacije čiji su osnivači nacionalna vijeća nacionalnih manjina, organizacije civilnog društva upisane u odgovarajući registar, a čiji se ciljevi prema

statutarnim odredbama ostvaruju u području zaštite i unaprjeđivanja prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina koji imaju sjedište na teritoriju Republike Srbije i zadužbine, fondacije i konferencije sveučilišta, odnosno akademija strukovnih studija. Sudionik natječaja može konkurirati samo s jednim programom/projektom.

Prijave s propisanom dokumentacijom šalju se na adresu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave do 18. ožujka. Kompletan tekst Natječaja te obrazac prijave i izjave nalaze se na sajtu Ministarstva

<http://mduls.gov.rs/obavestenja/konkurs-za-dodelu-sredstava-iz-budzetnog-fonda-za-nacionalne-manjine-u-2020-godini/?script=lat>

Lakše do hrvatskih papira

»Glavna izmjena tiče se toga da je ranije bilo potrebno da oba roditelja imaju hrvatsko državljanstvo kako bi njihovo dijete moglo ostvariti pravo na njega upisom, znači bez potrebe dokazivanja svoje pripadnosti hrvatskome narodu. Prema izmjenama, dovoljno je da jedan roditelj ima hrvatsko državljanstvo i da ga je stekao prije djetetova rođenja«, ističe Darko Sarić Lukendić

Prema izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, koje su stupile na snagu 1. siječnja ove godine, za Hrvate izvan Republike Hrvatske olakšano je dobivanje hrvatskog državljanstva. Olakšice po novinama nastalim u članku 5. ovoga Zakona tiču se djece odnosno mladih do 21. godine, kao i onih starijih od 21 godine, koji to pravo mogu iskoristiti do 31. prosinca 2021.

Novine u stjecanju hrvatskog državljanstva

Najvažnija novina koja je za ovdašnje Hrvate povoljna jesu olakšice koje se tiču stjecanja hrvatskog državljanstva kod djece, čiji jedan od roditelja posjeduje ove dokumente.

Prema riječima člana Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH i djelatnika Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darka Sarića Lukendića** glavna izmjena tiče se toga da je ranije bilo potrebno da oba roditelja imaju hrvatsko državljanstvo kako bi njihovo dijete moglo ostvariti pravo na njega upisom, znači bez potrebe dokazivanja svoje pripadnosti hrvatskome narodu.

»Prema izmjenama, dovoljno je da jedan roditelj ima hrvatsko državljanstvo i da ga je stekao prije djetetova rođenja. Na Savjetu Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH, kao članovi i kao predstavnici Hrvata iz Srbije – **Snežana Periškić, Krunoslav Đaković** i ja svojedobno smo se zalagali za to da se ovo pravo omogući i onima čiji su roditelji hrvatsko državljanstvo dobili nakon što im se dijete rodilo. To je kao prijedlog otišlo u Hrvatski sabor, ali nažalost nije usvojeno. Ono što je također pozitivno jeste da je mogućnost da dijete na ovaj način dođe do hrvatskih papira, dakle bez potrebe dokazivanja pripadnosti hrvatskom narodu, produljena s 18 na 21-nu godinu. Treća izmjena tiče se toga da i oni stariji od 21-ne godine u naredne dvije kalendarske godine (do 31. prosinca 2021.) mogu podnijeti zahtjev i ostvariti pravo na hrvatsko državljanstvo ako im je barem jedan roditelj hrvatski državljanin.«

Kao član spomenutog Savjeta on napominje kako je na sjednicama vrlo čest prigovor Hrvata iz Vojvodine bio da je postupak za stjecanje državljanstva za pripadnike hrvatskog naroda dosta otežan, složen i da dugo traje te kako su i raniji sazivi HNV-a i politički predstavnici hrvatske zajednice u više navrata to pitanje tematizirali. Na sjednici Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH održanoj 2017. godine, pitanje stjecanja hrvatskog državljanstva je, prema njegovim riječima, aktualizirano ne samo s pozicije Hrvata iz Srbije već i iz pozicije pripadnika hrvatskog naroda iz iseljeništa. Tada je sačinjena preporuka Vladi RH koja

je nakon toga uobličena u prijedlog zakonskog rješenja i koji je nakon procedure okončane u jesen 2019. stupio na snagu od početka ove godine.

S obzirom na novonastale izmjene i dopune Zakona o hrvatskom državljanstvu, nakon upita, iz Generalnog konzulata RH u Subotici dobili smo informaciju da im je od 1. siječnja ove godine pojačan opseg posla, ponajviše zbog podnošenja zahtjeva za stjecanje ili utvrđivanje hrvatskoga državljanstva, no konkretne brojke, nažalost, nisu nam mogli dati.

Darko Sarić Lukendić

Upis nacionalne pripadnosti u Matičnu knjigu rođenih

Tijekom diskusije na sjednici Savjeta vlade 2017. godine naši su predstavnici ukazali na problem kako veliki broj pripadnika hrvatske zajednice u Srbiji nema validna dokumenta, da je teško dokazati pripadnost hrvatskome narodu izjašnjavanjem u javnim dokumentima u kojima ne postoje takve rubrike. S tim u vezi nastale su pozitivne promjene i to od 1. siječnja 2019. od kada je izmjenama i dopunama Zakona o matičnim knjigama, u Matičnu knjigu rođenih i izvode iz matičnih knjiga omogućen dobrovoljni upis podatka o nacionalnoj pripadnosti.

»Ključno pitanje za onoga tko nema hrvatsko državljanstvo jeste kako dokazati pripadnost hrvatskome narodu ako mu nijedan od roditelja nema hrvatsko državljanstvo. Donedavno,

jedini način da se to dokaže bio je upis u Poseban popis birača hrvatske nacionalne manjine. Tu se stvara svojevrsan problem da netko može otići ujutro zatražiti zahtjev za upis, dobiti to rješenje tijekom dana ili u narednih nekoliko dana i po podnošenju zahtjeva za primitak u hrvatsko državljanstvo tražiti ispis iz ovog popisa i o tome ne postoji nikakav trag ili zabilješka. Bitna promjena se dogodila usvajanjem Zakona o matičnim knjigama, što je inače jedna od obveza Srbije u procesu pristupanja Europskoj uniji i obveza na temelju Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, kojom je omogućeno da odrasle osobe zatraže upis svoje nacionalnosti u matičnu knjigu. Dakle, ako nemate nikakav dokument, a upisali ste se Poseban popis birača hrvatske nacionalne manjine, možete otići u matičnu službu svoje općine ili grada i tražiti da vam se u Matičnu knjigu rođenih upiše podatak o nacionalnoj pripadnosti. S tim dokumentom, koji ima daleko veću težinu od samog upisa u Poseban popis birača, šanse da se dobije pozitivno rješenje za dobivanje hrvatskog državljanstva su daleko veće», pojašnjava Darko Sarić Lukendić ističući zbog čega je još važno navesti nacionalnu pripadnost u Matičnu knjigu rođenih:

»Onaj tko je danas tražio da mu se u matičnu knjigu upiše da je Hrvat, sutra može tražiti da se to izmijeni. Bit će unijet novi upis, ali se stari neće brisati. Dakle, ostat će dokaz o promjeni. Istodobno, ako se netko ranije izjasnio kao pripadnik nekog drugog naroda, a sada se želi izjasniti Hrvatima samo da bi dobio državljanstvo, tamo će stajati da se on nekada izjašnjavao na drugačiji način i dakako da će to biti uzeto kao otegotna okolnost prilikom dobivanja državljanstva.«

U povodu mogućnosti ostvarivanja prava upisa nacionalne pripadnosti u matične knjige rođenih, obratili smo se mjerodavnima u Matičnoj službi Subotica s pitanjem koliko je osoba od trenutka stupanja na snagu spomenutih izmjena Zakona do danas tražilo da im se u Matičnu knjigu rođenih upiše da su po nacionalnosti Hrvati i dobili smo sljedeći odgovor:

»Od 1. siječnja 2019. godine primjenjujemo odredbe Zakona o matičnim knjigama koje se odnose na davanje izjave o nacio-

nalnoj pripadnosti, koja se sada upisuje u matične knjige rođenih i u izvode iz matičnih knjiga. Od trenutka stupanja na snagu odredbe o nacionalnoj pripadnosti, Odsjeku za osobna stanja građana Subotice 2019. godine pristupilo je 252 osobe koje su se izjasnile o hrvatskoj nacionalnoj pripadnosti. Od 1. siječnja 2020. ovu mogućnost je iskoristila 21-na osoba.«

Prema informacijama iz subotičke Matične službe, Izjavu na Zapisnik matičaru osoba može dati ako je navršila 18 godina, po mjestu prebivališta, osobno. Za malodobne osobe potrebno je prisustvo oba roditelja koja moraju dati identičnu izjavu o nacionalnosti djeteta, uz prikaz osobne iskaznice. Za novorođeno dijete, roditelji mogu dati suglasnu izjavu o nacionalnoj pripadnosti djeteta prilikom prijave rođenja u Općoj bolnici Subotica.

Kako do hrvatskog državljanstva?

Osoba koja želi postati državljanin Hrvatske, a nijedan od roditelja nema hrvatsko državljanstvo, mora proći kompletnu proceduru dokazivanja pripadnosti hrvatskome narodu. Zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva ona može podnijeti i priro-

đenjem postati hrvatski državljani ako ispunjava uvjete propisane Zakonom o hrvatskom državljanstvu.

Za primitak u državljanstvo Republike Hrvatske, na temelju članka 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu, potrebna je sljedeća dokumentacija: 1. Izvadak iz matične knjige rođenih; 2. Izvadak iz matične knjige vjenčanih; 3. Uvjerjenje o državljanstvu Republike Srbije; 4. Uvjerjenje o nekažnjavanju MUP RS; 5. Uvjerjenje nadležnog suda da se ne vodi kazneni postupak; 6. Preslika identifikacijske isprave;

Osobni dokazi o nacionalnom izjašnjenju: 7. Izvadak iz matične knjige učenika osnovne; 8. Izvadak iz matične knjige učenika srednje škole; 9. izvornik i preslike đачke knjižice; 10. ovjereni ŠV obrasci s upisa na studij na fakultetu i svaki semestar studija; 11. preslika in-

dekse; 12. potvrda o nacionalnom izjašnjenju prilikom upisa u vojnu evidenciju; 13. izvornik i preslika vojne knjižice; 14. izvornik i preslika vojne zdravstvene knjižice; 15. izvornik i preslika radne knjižice; 16. propisno ovjereni zapisnik o namjeri sklapanja braka; 17. propisno ovjereni obrasci prijave rođenja djece; 18. članska iskaznica i potvrda hrvatskog kulturnog društva iz koje će biti razvidno od kada ste član društva; 19. životopis; 20. potvrda o nacionalnom izjašnjenju iz nacionalne službe za zapošljavanje; 21. konzularna pristojba u iznosu od 189 eura;

Dokazi o nacionalnom izjašnjenju jednog ili oba roditelja – radna knjižica, vojna knjižica, svjedodžbe, zapisnik o namjeri sklapanja braka i slično.

Uz sve navedeno važno je napomenuti da nije potrebno izvršiti prijevod dokumenata sa srpskog na hrvatski jezik.

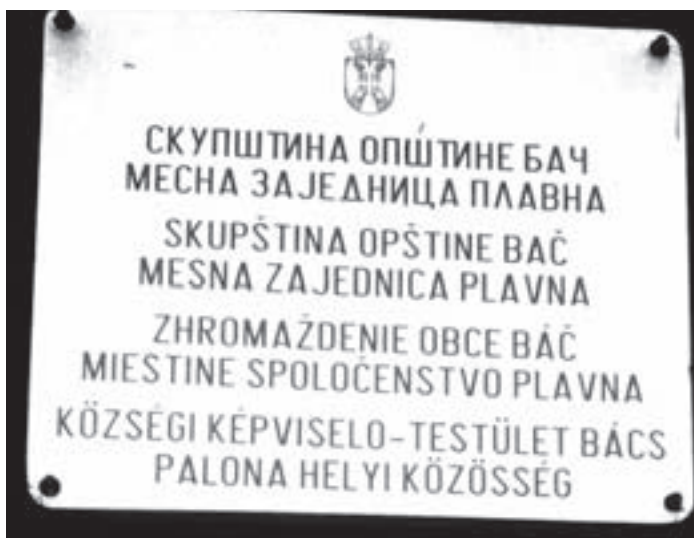
I. Petrekanić Sič

Hrvatski je službeni jezik u Plavni i Bođanima

»Planiramo zamijeniti ploče, MOŽDA 2021.«

Nakon najnovijih izmjena Zakona o službenoj uporabi jezika i pisma, koje su se dogodile u lipnju 2018. godine, i općina Bač je izmijenila svoj statut i u službenu uporabu uvela, u Plavnoj i Bođanima, hrvatski jezik. Nisu, doduše, ove pravne radnje učinjene bez intervencija pokrajinskih tijela zaduženih za službenu uporabu manjinskih jezika niti su još uvijek zakonske i statutarne odredbe u Općini Bač primijenjene potpuno. Ipak, činjenica je da su u još jednoj lokalnoj samoupravi i u još dva sela u kojima već više stoljeća žive Hrvati oni

u kojoj su do posljednjih izmjena Zakona o službenoj uporabi jezika i pisma (po statutu iz 2005.) bili u službenoj uporabi srpski (ćirilično pismo), slovački i mađarski jezik, nije odmah izmijenila svoj statut. Na to je upozorena od Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne manjine-nacionalne zajednice u studenom 2018., nakon čega je na sjednici općinske

dobili mogućnost uporabe hrvatskoga jezika na način kako to (identično) propisuju Zakon o ostvarivanju prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakon o službenoj uporabi jezika i pisma.

Najmanje 15%

Oba ova zakona, naime, propisuju da se u mjestima u kojima postotak pripadnika neke nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na teritoriju naseljenog mjesta dostiže 15% sukladno rezultatima posljednjeg popisa stanovništva, imena tijela koja vrše javne ovlasti, nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta, trgova i ulica i drugi toponimi ispisuju i na jeziku dotične nacionalne manjine čak i u slučaju da jezik te manjine nije u službenoj uporabi na teritoriju te lokalne samouprave. Kada se pogledaju rezultati posljednjega popisa, onoga iz 2011., vidi se da je u Plavni od ukupno 1.152 stanovnika, izjašnjenih Hrvata bilo 247, što iznosi 21,4% od broja stanovnika tog sela. Iste godine, od 952 popisana stanovnika Bođana bilo je 163 Hrvata (17,1%). Općina Bač,

Skupštine 31. siječnja 2019. Statut Općine Bač izmijenjen. Tim izmjenama je, uz tri službena jezika na cijeloj teritoriji općine, hrvatski jezik uveden kao službeni u Plavni i Bođanima, a romski u Vajskoj.

Inspekcija ovoga tajništva nadzirala je općinsku upravu u Baču travnju 2019., no, ne hoteći naložiti sve zakonom propisane oblike primjene službenosti hrvatskog jezika, zadovoljila se činjenicom da su na ulazu u Plavnu i Bođane nazivi ovih mjesta ispisani i na hrvatkom jeziku (doduše, identični sa srpskim latiničnim natpisima ovih geografskih imena, i postavljeni daleko prije usvajanja aktualnoga Statuta). Kontrolnom inspekcijom u Općini Bač 5. prosinca 2019., te rješenjem koje je nadležna inspekcija Pokrajinskoga tajništva sačinila 11. prosinca te godine i dalje Općini Bač nisu naložene nikakve druge mjere glede provođenja Statuta u Plavnoj i Bođanima. U ova dva sela, naime, i dalje ploče s nazivima nositelja javnih ovlasti (u područjima državne uprave, zdravstva, poštanskih usluga, školstva i šumarstva), te ulica i toponima, ostaju ispisane ćiriličnim pismom srpskog jezika, te, u slučaju zgrada u kojima su sjedišta mjesnih zajednica i mjesnih ureda, slovačkim i mađarskim jezikom i pismom. U rjeđim slučajevima ispisi su učinjeni i latiničnim pismom srpskoga jezika, što također nije sukladno Statutu općine Bač.

Ovisi o općinskom proračunu

»U slučaju ispisivanja imena nositelja javnih ovlasti i jezikom hrvatske nacionalne manjine u Plavni i Bođanima, Općina Bač ispoštovat će rješenje inspekcije Pokrajinskoga tajništva za nacionalne manjine. No, postoje prioriteti vezani za planiranje općinskoga proračuna u području službene uporabe jezika«, kaže za naš tjednik pročelnica Odjela za društvene djelatnosti Općinske uprave Općine Bač **Olivera Rakocija**.

»Ti prioritetu su u 2019. godini bili izmjene ploča s nazivima jedne ulice i trga u Baču na tri službena jezika, kao i izmjena ploče s nazivom naselja Bač na ulazu u naše općinsko središte, koja je oštećena u prometnoj nezgodi, a što je Tajništvo također naložilo.«

Na naše pitanje kada će biti izmijenjene ploče u Plavni i Bođanima i na njima ispisani natpisi na hrvatskom jeziku, kako Zakon i Statut nalažu, Rakocija je navela da će se za to planirati novac u proračunu u narednim godinama i »možda započeti 2021.«, te spomenula pitanje ispisa naziva u Vajskoj na romskom jeziku i pismu koji, kako je navela, nisu standardizirani. Rakocija je, pri ovim navodima, napomenula da u ovoj stvari »nije riječ o služ-

benoj uporabi jezika, nego samo ispisivanju zakonom navedenih natpisa na jeziku nacionalne manjine čiji postotak dostiže 15% u određenom naseljenom mjestu«.

Zakon o službenoj uporabi jezika i pisma, međutim, kaže drugačije, budući da u članku 3. jasno definira da se službenom uporabom jezika i pisma »smatra i uporaba pri ispisivanju naziva trgova i ulica, naziva tijela, organizacija i tvrtki«. Je li srazmjerno velik posao u zamjeni postojećih ploča s imenima nositelja javnih ovlasti, ulica i trgova u Plavni i Bođanima radi dodavanja natpisa na hrvatskom i latinici razlog zbog kojega je ovaj posao odgođen, nismo uspjeli saznati. Činjenica je, ipak, da postojeće ploče nisu usklađene ni sa službenošću mađarskoga i slovačkoga jezika, budući da se na većini (primjerice, na pločama s imenima ulica) ni ovi jezici ne koriste. U Plavni postoji 13 ulica, a u Bođanima 21, a broj nositelja javnih ovlasti je između četiri i šest. Kada su u pitanju ostali toponimi, njihov broj nije precizno ustanovljen niti su oni popisani, te se čini da ispisivanje njihova nazivlja može sačekati (recimo relevantan prijedlog Općini Bač od strane nacionalnih vijeća mađarske, slovačke i hrvatske manjine).

Marko Tucakov

Neophodno proširiti kapacitete učeničkih domova

Odbor za nacionalnu ravnopravnost Skupštine Autonorne Pokrajine Vojvodine održao je 18. veljače 15. sjednicu na kojoj je razmotrio i jednoglasno prihvatio Informaciju o prijemu učenika u domove učenika na teritoriju APV u školskoj 2019./20. godini sa zaključcima Pokrajinske vlade. Odbor smatra da je Informacija dobro i sveobuhvatno sačinjena s ciljem sagledavanja problematike, mogućnosti, potreba i tendencija upisa u domove učenika u AP Vojvodini.

U navedenoj školskoj godini za smještaj u domove učenika srednjih škola u AP Vojvodini konkuriralo je 2.992 učenika, a primljeno je 2.616. Većina primljenih đaka u domove potječe iz seoskih sredina i, osim smještaja, oni koriste i usluge ishrane.

Kada je riječ o domovima učenika za djecu sa smetnjama u razvoju, na 210 slobodnih mjesta konkuriralo je 176 đaka i svi koji su konkurirali primljeni su.

Kao i ranijih godina, u navedenoj informaciji je konstatirano kako je za dalekosežno rješenje pitanja podizanja kvalitete učeničkog standarda na području AP Vojvodine neophodno proširiti kapacitete postojećih domova i socijalno-obrazovnih ustanova. U tom pogledu resorno pokrajinsko tajništvo je za naredni period predvidjelo odgovarajuće mjere u cilju osiguravanja uvjeta za nastavak aktivnosti na proširenju smještajnih kapaciteta u učeničkim domovima.

H. R.

Nedovoljno iskorišteni potencijal

»Skoro svi mediji koje smo pratili jesu prisutni na društvenim platformama, a najviše na facebooku. Međutim, osnovni zaključak istraživanja jest da ovi mediji još uvijek nisu iskoristili potencijal koji donose društvene mreže i društveni mediji«, kaže novinarka Vladimira Dorčova-Valtnerova

»Koriste li i na koji način manjinski mediji u Srbiji društvene mreže i društvene medije« – bila je tema istraživanja koje je prošle godine proveo portal *Komšijske novosti*, odnosno novinarka **Virág Gyurkovics** i **Vladimira Dorčova-Valtnerova**. U razdoblju od 14. listopada do 14. studenoga 2019. godine praćena su 22 manjinska medija (tiskana, televizijska, radijska, internetski portali) koja svoje sadržaje objavljuju na mađarskom (*Magyar Szó, Hét Nap, Vajdaság Ma, Szabad Magyar Szó, Vajdasági Rádió és Televízió, Pannon Rádió i Televízió, Délhír*), slovačkom (*Hlas ľudu*), rusinskom (*Ruske slovo*), rumunjskom (*Libertatea*), bugarskom (*Novo bratstvo*), hrvatskom (*Hrvatska riječ, Cro info*), bunjevačkom govoru (*Bunjevačka rič i Bunjevačka rič Sombor*), albanskom (*Bujanoci.net, Presheva.com*); odnosno dvojezično na srpskom i bugarskom (*Far, RTV*

Caribrod), bošnjačkom i srpskom (*RTV Novi Pazar*), kao i *Rom Press* koji informira jedino na srpskom jeziku, iako je namijenjen romskoj zajednici.

Konkretno, tijekom istraživanja na dnevnoj razini praćeni su nalozi spomenutih manjinskih medija na društvenim mrežama (Facebook, Twitter i Instagram) te društvenom mediju (Youtube). Cilj je bio da se stekne slika o tome utječu li društvene mreže na rad ovih medija.

Dominacija Facebooka

Istraživanje je pokazalo da manjinski mediji u Srbiji kao potencijale za povećanje vidljivosti i čitanosti/posjećenosti i kreiranja medijskog brenda najaktivnije koriste društvenu mrežu

Facebook. Šesnaest medija su na ovoj mreži aktivni skoro svakodnevno, četiri ne koriste ovu mrežu, a dva medija ne koriste društvene mreže uopće. Twitter i Instagram predstavljaju nedovoljno iskorištene društvene mreže. Sedam redakcija »tvituje« vijesti, a samo šest su tijekom istraživanja bile aktivne na kreiranju Instagram postova.

Njihovi pratitelji na Facebooku više »lajkaju« (*like*) i dijele (*share*) sadržaj nego što ga komentiraju, što je slučaj sa skoro svim promatranim medijima. Na Twitteru broj »lajkova« i dijeljenja (*retweet*) je neznatan, a »lajkovi« na Youtubeu nisu česti. Inače, naloge na Youtubeu imaju mnogi od promatranih medija, ali tek devet medija je tijekom perioda obuhvaćenog istraživanjem postavilo video sadržaj, dok su neki na ovom mediju neaktivni više godina, pokazalo je istraživanje.

Kanal za postojeće sadržaje

Novinarka Vladimira Dorčova-Valtnerova kaže za HR kako je osnovni zaključak istraživanja da manjinski mediji još uvijek nisu iskoristili potencijal koji donose društvene mreže i društveni mediji. Ističe kako društvene mreže i mediji ne utječu na rad manjinskih medija, već im služe samo kao kanal promocije postojećih formata, a ne i kao kanal za kreativne i inovativne pristupe u novinarskoj profesiji i komunikaciji sa zajednicama koje okupljaju.

»Skoro svi mediji koje smo pratili jesu prisutni na društvenim platformama, a najviše na Facebooku. Objave na društvenim mrežama ovih medija su ogledalo njihove uređivačke politike kojoj je u fokusu društvo, kultura, umjetnost i sport, dok političke i ekonomske teme kao predmet novinarskih tekstova i priča nalazimo rijetko. Društvene mreže medija na jezicima nacionalnih manjina koji su obuhvaćeni istraživanjem predstavljaju ogledalo njihovog tiskanog, televizijskog ili online sadržaja i rijetko su ove platforme iskorištene za plasiranje novog, originalnog sadržaja kao što su video, live video, ilustracija, infografika, kvizovi, niz storyja i slično. Objave ovih društvenih mreža uglavnom predstavljaju linkove ka njihovim sajtovima, odnosno portalima, eventualno ka Youtubeu. To ukazuje na generalni zaključak da društvene mreže ne utječu na rad medija na jezicima nacionalnih manjina, odnosno na uređivačku politiku, budući da služe samo kao kanal promocije postojećih formata, a ne i kao kanal za kreativne i inovativne pristupe u novinarskoj profesiji i komunikaciji sa zajednicama koje okupljaju«, kaže Dorčova-Valtnerova.

Strategija i komunikacija

Autorice ovog istraživanja su u kontekstu zaključka navele i preporuke za efikasnije korištenje društvenih mreža i medija.

»Prvi i osnovni savjet sigurno jest: konzistentnost i kontinuitet u objavama na mrežama, odnosno stalna prisutnost na mrežama. Stalna prisutnost na mrežama zna biti iscrpljujuća, ali uko-

liko imamo strategiju, odnosno plan objava, barem na tjednom i mjesečnom nivou, onda je vođenje profila na društvenim mrežama mnogo jednostavnije i lako. Osim toga, dvije su važne stvari: komunikacija na mrežama – jer za to one postoje, znači poticanje dijaloga, 'lajkanje' komentara, odgovaranje na pitanja ili na komentare – od-

nosno 'ljudski dodir', kako ja to volim reći, i novi sadržaji koji nisu prekopirani iz tiskanog ili elektroničkog izdanja već su kreirani namjenski za mreže. U tome je ključ uspjeha«, smatra Dorčova-Valtnerova.

Društvene mreže i društveni mediji prije svega spajaju ljude i grade zajednicu u kojoj je međusobna komunikacija jedan od važnih segmenta. Često na nalogima medija, posebno manjinskih, ima komunikacije i reakcija u vidu »lajkova«, »dijeljenja« i komentara, ali ovaj potencijal nije u potpunosti iskorišten. Stoga se, kako se navodi u jednoj od preporuka, ohrabruju redakcije da komentare moderiraju, odnosno kroz pitanja i odgovore motiviraju pratitelje na konstruktivne dijaloge koji će, na kraju krajeva, pomoći i medijima da bolje upoznaju svoju zajednicu.

Veliki potencijal

Dorčova-Valtnerova podsjeća na velik potencijal društvenih mreža, jer ih, kako kaže, prate gotovo sve generacije.

»To se naravno ne može generalizirati, ali dovoljno je da se okrenemo oko sebe i shvatimo da naši najbliži – od baka i djeda, susjeda, prijatelja, rođaka, mladih i djece – 'više' na mrežama i putem njih se informiraju. I upravo zato bi mediji trebali malo drugačije pristupati društvenim mrežama«, smatra naša sugovornica.

Na kraju teksta donosimo i malu usporedbu kako bismo ilustrirali angažman *Hrvatske riječi* na popularnom Facebooku u odnosu na druge manjinske tiskane tjednike u Vojvodini. Istraživanje je, naime, pokazalo kako je naš tjednik, usprkos prostoru za unaprjeđenje u više segmenata, jedan od boljih u korištenju poznate društvene mreže. Posebice ako se uzme u obzir činjenica kako drugi manjinski tjednici imaju kontinuitet izlazenja i građenja brenda od preko 70 godina. Facebook mađarskog tjednika *Hét Nap* ima – za pretpostaviti – najviše, više od 20.000 pratitelja, a *Hrvatska riječ* je sa svojih oko 2.700 pratitelja u rangu sa slovačkim *Hlas ľuduom*, koji ima oko 3.000 pratitelja, pa i rumunjskom *Libertateom* koja ima oko 3.800 prijatelja, dok rusinsko *Ruske slovo* ima oko 1.500 pratitelja. Također, Facebook *Hrvatske riječi* spada u veoma malu skupinu manjinskih medija u Srbiji koji, doduše rijetko, prave posebne sadržaje isključivo za ovu društvenu mrežu (foto galerije, video ili kraće tekstove u povodu najznačajnijih događanja u manjinskoj zajednici). Kada je u pitanju naš Facebook nalog, u istraživanom razdoblju imali smo prosječnih 38,6 »lajkova« po objavi, što je, prema ocjeni istraživačica, veliki potencijal za razvoj komunikacije između *Hrvatske riječi* i zajednice.

D. Bašić Palković

Branimir Kuntić, osnivač udruga *Cro-info* i *Cro-news*

Kohezija entuzijazma mladosti i znanja iskusnijih kolega

Dvije osnovne vodilje udruga novinara Cro-info i Cro-news u svome radu, osim animiranja mladih entuzijastičnih osoba, su podizanje razine kvalitete programa, medija i informiranja na hrvatskom jeziku te ono u čemu smo beskompromisni, a to je poštivanje novinarske etike

Intervju vodio: Zvonko Sarić

Nakon šest godina od osnivanja udruge novinara *Cro-info* i pet godina od osnivanja udruge novinara *Cro-news*, razgovarali smo s glavnim i odgovornim urednikom programa ovih udruga **Branimirom Kuntićem**, o njihovim ciljevima i programima.

 Koji su bili motivi osnutka udruga novinara Cro-info i Cro-news i ciljevi rada?

Udruga novinara *Cro-info* osnovana je 2014. godine, a godinu dana kasnije hrvatska udruga novinara *Cro-news*, s nekoliko osnovnih ciljeva, poput unaprjeđenja novinarske profesije unutar manjinskih redakcija, podizanja znanja i vještina upravljačkog kadra unutar manjinskih zajednica, a prije svega kroz organiziranje seminara i stručnih skupova, zatim razvijanje medija koji su već u to doba umnogome bili u fazi ekspanzije, tj. online medija. Međutim, možda i najbitnija misao s kojom se pristupalo potpisivanju osnivačkog akta bila je ideja kako iznaći alternativu za medije, odnosno tadašnju organizaciju i financiranje medija i njihovih informativnih sadržaja u svjetlu nastupajuće

privatizacije istih, koja je bila neminovna stupanjem na snagu seta medijskih zakona iz 2014. godine. Naime, u tom trenutku se nije znalo hoće li, prije svega Radio Subotica, nakon privatizacije uopće imati vlasnika, s obzirom na potencijalnu malu profitabilnost tradicionalnih medija u odnosu na glomaznu kadrovsku strukturu, zatim ukoliko Radio Subotica bude kupljena hoće li se uspostaviti kvalitetna suradnja s vlasnikom u cilju nesmetanog emiranja programa na hrvatskom jeziku, a sukladno mogućnostima o novim izvorima financiranja gdje je informiranje na manjinskim jezicima svrstano u vid javnog značaja u području informiranja.

 U kojoj mjeri se mladi uključuju u rad ovih udruga?

Osnovna filozofija dvaju udruga od osnutka do današnjeg dana bila je i ostala implementacija što je moguće većeg broja mladih osoba koje su spremne prihvatiti izazove razvoja i promjena u području informiranja, koje će svojim entuzijazmom i željom za učenjem izrasti u kvalitetne novinare, urednike, spikere, osobe zadužene za zahtjevne tehničke poslove, kao

što su snimanje, montaža priloga, montaža emisija, osvjetljenje, zatim iznalaženje načina kako opstati u vrijeme hibridizacije novinarskih žanrova, ali i razvijati se u području medijskog menadžerisanja i upravljanja medijima. Pokušali smo, nadam se i uspjeli, sačiniti kvalitetnu koheziju entuzijazma mladosti i znanja iskusnijih kolega, koji nesebično prenose vještine iz svojih područja na mlađe kolege.

Koje medijske programe realiziraju udruge Cro-info i Cro-news?

Udruga novinara *Cro-info* od svog osnutka, osim organiziranja stručnih seminara i tribina, fokusirana je na proizvodnju medijskih sadržaja koji se emitiraju putem televizijskog medija.

Paralelno s televizijskim sadržajima, 2015. godine *Cro-info*, pokreće i istoimeni internet medij s osnovnom misijom blagovremenog i istinitog informiranja pripadnika hrvatske manjine.

Osnovna prednost internet portala, posebice ukoliko je ciljna grupa široko disperzirana poput hrvatske manjinske zajednice, je laka i brza dostupnost informacije bez obzira na teritorijalnu distancu korisnika medijskih sadržaja. Nažalost, internet platforme imaju i svoje ranjive točke, a to su mogućnosti hakerskih napada što se upravo desilo portalu www.croinfo.rs. Naime, u noći između ponedjeljka i utorka srušen je sajt naše udruge, obrisane su kompletne informacije koje su se nalazile na njemu te je još uvijek upitno hoćemo li biti u mogućnosti *backupovati* iste. Hrvatska udruga novinara *Cro-news* prvenstveno je etablirana radi proizvodnje medijskih sadržaja za potrebe radijskog informiranja. Potreba proizvodnje radijskih sadržaja na hrvatskom jeziku posebice je izražena nakon gašenja Radio Subotice u starom formatu. Zahvaljujući korektnom odnosu s emiterom i uz potporu na bazi projektnog financiranja uspijevamo postići cilj, uistinu ne u opsegu kao prije privatizacije, a to je očuvanje radijskog programa na valovima Radio Subotice.

Koliko se Udruge uspijevaju u svom radu posvetiti kvaliteti programa, postoje li mogućnosti da novinari i suradnici pohađaju seminare, obuke za novinare?

Dvije osnovne vodilje udruge novinara *Cro-info* i *Cro-news* u svome radu, osim animiranja mladih entuzijastičnih osoba, su podizanje razine kvalitete programa, medija i informiranja na hrvatskom jeziku te ono u čemu smo beskompromisni, a to je poštivanje novinarske etike. Za razliku od subvencioniranih medija, mediji koji funkcioniraju na bazi sufinanciranja i dotacija moraju iznaći dopunske načine financiranja ili suradnje kako bi uspjeli zadržati kadrove koje su obučili ukoliko žele održati i razvijati kvalitetu i kvantitetu svojih medijskih sadržaja. To je moguće eventualnim izmjenama Zakona gdje bi bili dozvoljeni određeni vidovi partnerstva s lokalnim samoupravama ili drugim manjinskim medijima, kao i apliciranjem na sredstva iz europskih fondova. Drugi, ali nikako manje bitan segment u cilju razvoja informiranja, osim novca i entuzijazma, je svakako educiranje novinara i ostalih kadrova uključenih u proces proizvodnje medijskih sadržaja. Udruge novinara *Cro-info* i *Cro-news* organiziraju seminare i obuke na kojima pružaju mogućnost novinarima i upravljačkom kadru manjinskih medija da besplatno prikupljaju znanja, vještine i spoznaju potrebe modernog informiranja. Svakako raduje činjenica da se sve više kolega odaziva i aktivno uključuje prilikom održavanja stručnih obuka.

Na koji se način danas financiraju udruge Cro-info i Cro-news?

Udruge novinara *Cro-info* i *Cro-news*, kao neprofitne organizacije, isključivo se financiraju na temelju natječaja i donacija. Udruge apliciraju na natječaje tijela Republike Srbije i dostupne natječaje tijela Republike Hrvatske, prije svega Veleposlanstva Republike Hrvatske u Srbiji i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH. U nastupajućem periodu nužno je utvrditi sigurnu, dostatnu i kontinuiranu potporu lokalnim i regionalnim medijima. Trebalo bi predvidjeti mogućnost potpisivanja ugovora, u obliku javno privatnog partnerstva, između lokalne samouprave za radio ili više lokalnih samouprava za televiziju te nakladnika i internet portale od posebnog značaja za ostvarivanje javnog interesa. Natječaji, odnosno projektno financiranje medija, kako je definirano Zakonom o javnom informiranju i medijima, trebaju biti namijenjeni za specijalizirane emisije ili rubrike koje se bave pravima nacionalnih manjina, zdravljem, ekologijom, kulturom i drugim temama koje su definirane kao javni interes.

Smatrate li važnim postojanje informiranja na materinskom jeziku i na elektroničkim medijima i internet platformama u odnosu na tiskane medije?

Mediji su danas u krizi, osobito tisak, te sve lokalno, a napose regionalno informiranje neovisno o tradicionalnoj medijskoj platformi – tisak, radio i televizija. U nedostatku vlastitog novca, uz limitiranu državnu pomoć, izdavači medija sve se više okreću novim platformama, prije svega internet prezentacijama i neovisnim radijskim i televizijskim produkcijama. Ne treba zamenariti i čestu pojavu inertnosti uposlenih u manjinskim medijima koji se subvencioniraju iz proračuna javne vlasti, koji ne pokazuju spremnost da moderniziraju vlastiti medij i prilagode ga promjenama u medijskoj industriji, što može dovesti do postavljanja pitanja opravdanosti njihovog postojanja. Tijela javne uprave ih mogu proglasiti neekonomičnim, iracionalno skupim, neefikasnim i neefektivnog učinka. Stoga je neophodna obuka novinara za agencijsko novinarstvo, foto-novinarstvo, a/v montažu i online novinarstvo.

Koji su danas izazovi manjinskog informiranja u Srbiji?

Manjinski mediji u Srbiji imaju veliku šansu biti afirmativan čimbenik u procesu pridruživanja Srbije Europskoj uniji, pod uvjetom da buduća rješenja ne budu donošena na prečac ili kao rezultat partikularnih dogovora najviših predstavnika države s predstavnicima pojedinih nacionalnih manjina. Nadalje, iako smatram da je zakonska zaštita prava nacionalnih manjina u Srbiji općenito na visokoj razini, to ne znači kako se ona ne bi trebala mijenjati, sukladno promjenama kroz koje društvo prolazi ili u ovisnosti od tehničkih inovacija u medijskoj sferi. Tijekom novog definiranja magistralnih pravaca politike u sferi informiranja, neophodna je djelimična izmjena, a potom puna i djelotvorna implementacija domaćeg zakonodavstva, koja podrazumijeva i obveze koje je Srbija preuzela potpisivanjem i ratifikacijom međunarodnih sporazuma. Princip ravnopravnosti svih manjinskih zajednica, koji se reflektira kroz jedinstven pravni režim i institucijska rješenja, ne znači i jednoobraznost u načinu na koji se potiče informiranje manjina s obzirom na njihovu veličinu, disperziranost i navike praćenja različitih medijskih platformi. Stoga je nužno pronaći modele financiranja manjinskih medija koji će biti najoptimalniji s aspekta racionalnosti, ekonomičnosti i efikasnosti.

Nestala tehnička oprema iz prostorija HKD-a *Ljuba* u Ljubi

U iščekivanju pozitivnog ishoda

»Prostoriju za rad udruge smo dobili od Općine Šid i od Mjesne zajednice Ljuba. Uložili smo puno sredstava i truda kako bismo ju osposobili za rad i opremili * Nadamo se da će se naći počinitelj i da će nam se vratiti naša oprema«, kaže dopredsjednica udruge Željka Donković

Pod još uvijek neutvrđenim okolnostima nepoznati počinitelj odnio je iz prostorija HKD-a *Ljuba* iz Ljube svu tehničku opremu: laptop s pratećom opremom, printer i wi-fi ruter. Članovi hrvatske udruge iz Ljube nisu sigurni kada je nestala navedena oprema, jer, kako su nam rekli, u prostoriju udruge nisu ulazili od studenog. Prostorija za rad Društva nalazi se u zgradi seoskog Doma kulture u kojem se pored dvorane nalaze i prostorije slovačkog kulturno-umjetničkog društva, mjesne zajednice, seoske pošte, te još nekoliko drugih prostorija. Da bi se došlo do prostorija udruge, potrebno je otključati još dvojna vrata. Da je iz prostorija Društva iznesena tehnička oprema, prva je primijetila dopredsjednica udruge **Željka Donković** kada je 6. veljače došla u nju provjeriti je li sve u redu. Ali, kako kaže, zatekla je neočekivani prizor.

Zaključana vrata

Stol na kojem se nalazila tehnička oprema bio je prazan, a na njemu su ostali samo prašnjavi tragovi. Prilikom pregleda ormara, primijetila je da nedostaje i wi-fi ruter koji nisu ni koristili. Odmah je, kako navodi, obavijestila policiju i predsjednika MZ Ljuba. Ono što zbunjuje jest to što ne postoje tragovi provala, a vrata prostorija udruge su bila zaključana kada je ona došla.

»Prostoriju za rad udruge smo dobili od Općine Šid i od Mjesne zajednice Ljuba. Uložili smo puno sredstava i truda kako bismo je osposobili za rad i opremili. Printer smo dobili na dar od HKC-a *Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice, a laptop smo kupili od našeg novca. U prostorije ne može nitko ući osim nas iz Upravnog odbora, jer jedino mi imamo ključeve. Međutim, da bi se došlo do nje, trebaju se otključati još dvojna vrata. O nestanku tehničke opreme obavijestila sam predsjednika Mjesne zajednice i policiju, te sazvala sastanak Upravnog odbora kako bih ih informirala o svemu. Policija je izašla na lice mjesta, dala sam izjavu, a kako će se situacija dalje odvijati, vidjet ćemo. Nadamo se da će se naći počinitelj i da će nam se vratiti naša oprema«, kaže Donković.

Niz nelogičnosti

Predsjednik MZ Ljuba **Mirko Belan** kaže za naš tjednik da je o nestanku tehničke opreme iz prostorija Društva saznao od dopredsjednice udruge. Ističe da u slučaju ima puno nelogičnosti, te da im je u interesu da se u što skorije vrijeme pronađe počinitelj.

Željka Donković, Dubravka Kmecko i Darko Šili

»Ni članovi Društva ne znaju kada je nestala oprema, jer duže vrijeme nisu održavali sastanke. Nadamo se da će počinitelj biti pronađen i da će odgovarati za to kazneno djelo, jer nam je svima u interesu da se slučaj što prije riješi kako ne bismo krivili jedni druge. Naše selo je višenacionalna sredina. Većinu stanovništva čine Slovaci, Srbi, Hrvati te ostale nacije. I dok nije bilo formirano hrvatsko kulturno društvo u slovačkom kulturno-umjetničkom društvu igrali su i pripadnici hrvatske zajednice, a isto tako i oni kod njih. Nitko u selu ne gleda na nacionalnu pripadnost. Svi se lijepo slažemo, radimo zajedno i nadamo se da će tako ostati i ubuduće«, kaže Belan.

Bez uvjeta za daljnji rad

HKD *Ljuba* osnovano je 2014. godine. Krenuli su raditi s velikim entuzijazmom i sa željom da očuvaju običaje hrvatske zajednice tog malog fruškogorskog mjesta. Aktivno su radili oko tri godine.

»Bilo je lijepo dok je trajalo. Bili smo organizirani u nekoliko sekcija: folklornoj, dramskoj, sportskoj. Još uvijek smo aktivni i imamo želju i dalje da radimo, ali nas je malo. Veliki broj mladih otišao je raditi u inozemstvo, jer u selu nema posla, tako da je manji broj i pripadnika hrvatske zajednice. Društvo nam je puno značilo. Bilo je više dešavanja u selu, a mi inače volimo plesati, pjevati i družiti se. Sada nam sve to nedostaje i voljeli bismo se ponovno okupiti, ali nas nema dovoljno«, kaže član udruge **Darko Šili**, dodajući da ih je ovaj događaj uznemirio, te da se nadaju pozitivnom ishodu slučaja.

Napad na prostorije HKD-a *Ljuba* osudio je predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**, koji je između ostalog istaknuo da očekuje pozitivno razrješenje kroz primjereno djelovanje policije i pravosudnih tijela.

S. D.

Stručno usavršavanje za EU projekte

Pred nama je veliki posao

U suradnji s Osječko-baranjskom županijom, županom **Ivanom Anušićem** i njihovom Razvojnom agencijom, Hrvatsko nacionalno vijeće je realiziralo cijeli niz aktivnosti na planu kadrovskog osnaživanja za sudjelovanje u EU projektima. Najprije su proljetos bile održane edukacije u tri modula za predstavnike hrvatskih institucija i udruga kulture u Tavankutu, nakon čega su na njihov poziv jesenas predstavnici HNV-a boravili u Bruxellesu. Vijeće je iznijelo potrebe hrvatske zajednice predstavnicima Razvojne agencije i uslijedio je poziv za stažiranje za dvije osobe koje su prošle spomenutu edukaciju.

Asistentica u obrazovanju Hrvatskog nacionalnog vijeća **Nataša Stipančević** i vanjski suradnik Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Marin Piuković** devet radnih dana su proveli u Razvojnim agencijama i prošli stručno usavršavanje o pripremi i provedbi EU projekata. Nataša je obuku imala u Razvojnoj agenciji Vukovarsko-srijemske županije, čije je sjedište u Vinkovcima, a Marin u Županijskoj razvojnoj agenciji Osječko-baranjske županije.

Marin Piuković

Marin Piuković je, kaže, tijekom boravka u Osijeku od 20. do 30. siječnja nadogradio znanja koja je usvojio prošle godine na teorijskoj obuci u Tavankutu:

»Mentori koji su bili zadušeni za moje devetodnevno usavršavanje bili su **Ivanka Božurić** i **Davorin Jašinski**, osobe koje su svoje vrijeme odvojile kako bih ja imao što bolju sliku što znači projekt ka EU. Zahvaljujući njima dvoma ovladao sam terminologijom koja je bitna kod pisanja projekata, kao i način razmišljanja kojim se treba voditi. I ostali zaposleni su pokazali veliku empatiju za nas, vojvođanske Hrvate, i spremnost na suradnju. Krijepi nadu pomisao da ukoliko nekad budem 'zapeo' tijekom pisanja ovakvih projekata imam osobe kojima se mogu obratiti«.

Marin kaže kako su kod pisanja projekata veoma bitne upute za prijavitelje za koje se kaže da su »Biblija« u pisanju projekata:

»U prijavama se nalazi sve, a posebnu pozornost treba obratiti na: prihvatljive troškove, aktivnosti koje su dozvoljene, precizirati u okviru koje prioritetne osi će se odvijati projekt, uvjete za prijavitelje, financijske zahtjeve i drugo. Upute za prijavitelje izlaze

Nataša Stipančević (peta s lijeva)

u sklopu poziva kao i prioritetne osi koje 'diktiraju' cilj projekta. Kada pročitamo uputu i odredimo prioritetnu osu kojom ćemo se voditi, moramo dobro razraditi ideju i postavljati sebi pitanja: kako će moj projekt poboljšati EU? Moramo obratiti pozornost da taj projekt ne bude orijentiran samo na naše područje već, kako i sama riječ kaže, prekograničnu suradnju. Svi sudionici u projektu moraju imati koristi i ne smijemo gledati sve iz jednog kuta, a ono što želimo trebamo lijepo 'upakirati' i prezentirati. Pred nama je veliki posao po pitanju ovih projekata; svakako da će se trebati još usavršavati i unaprjeđivati znanja i vještine, a ova praksa je bila i više nego korisna. Stvoreni su jaki, sigurni temelji, a na nama je da to nadogradimo.«

Za Natašu Stipančević je devet dana stažiranja u Razvojnoj agenciji Vukovarsko-srijemske županije bilo »više nego korisno kako za osobno unaprjeđivanje znanja i vještina tako i za našu zajednicu«.

»Uz stručno mentorstvo **Danijele Barišić**, više savjetnice na odjelu za pripremu programa i projekata, prošla sam usavršavanje iz područja pripreme, provedbe i praćenja EU projekata. Prvih dana usavršavanja, kroz teorijski dio, upoznala sam se s općom terminologijom vezano za samu pripremu i provedbu projekta. U praktičnom dijelu razrađivali smo, korak po korak, konkretnu projektnu ideju za prekograničnu suradnju. Tijekom boravka u Vinkovcima imala sam priliku sastati se sa županom Vukovarsko-srijemske županije **Božom Galićem** koji je jedan od inicijatora stručnog usavršavanja i naše suradnje s Razvojnom agencijom. Ravnatelj **Ilja Čota**, zamjenica, voditeljica odjela kao i uposleni, potrudili su se da mi tijekom boravka u Razvojnoj agenciji nesebično pruže znanje i da se osjećam kao dio tima. Vjerujemo da je ovo tek početak te da ćemo nastaviti s uspješnom suradnjom.«

H. R.

Staro naselje uz prugu

Karta Subotice iz 1928. godine (priložen je isječak) prikazuje područje današnje Mjesne zajednice Novi grad u vrijeme nastajanja ovog naselja, tad zvanog XI. kvart. Ulice su isplanirane, no još je uvijek malo kuća na velikom terenu, za razliku od današnjeg, potpuno izgrađenog područja. Južno od Segedinskog puta, XI. kvart nastao je između dva svjetska rata, kada i X. (Kertvaroš) i IX. kvart (Željezničko naselje). Tri nova gradska kvarta isplanirana su istočno od željezničke pruge, čime je ova pruga, svojevremeno planirana na periferiji, dospjela gotovo u središnji dio grada.

Na isječku karte koji prikazuje XI. kvart, uz brojne prazne ulice, vidi se naselje kraj pruge ka Paliću, uz Tvornicu kože. Poslovna lokacija kožare postoji i danas (u drugoj funkciji), kao i staro naselje prizemnih kuća, na koje se vremenom »naslonilo« novo naselje, zbog ljepote nazvano *Gradić Payton*. Oni koji dugo pamte, staro naselje kraj pruge, izgrađeno uz Tvornicu kože krajem devetnaestog stoljeća, i danas nazivaju davnim imenom – Rajnec. Ime radničkog naselja vjerojatno je, ipak, u originalu glasil malo drugačije – Rejnic (Reinitz) – po prezimenu vlasnika kožare i graditelja naselja za radnike. »Ovo je bilo jedno od četiri radnička naselja koja su formirana još krajem devetnaestog stoljeća. **Vilmos i Mór Reinitz** su bili trgovci kožom, podigli su fabriku i uz nju naselje za radnike. Parcele dimenzija 20/25-30 metara bile su skoncentrisane uz Kožarsku ulicu, sa kućama koje su se zabatom nizale uz uličnu regulacionu liniju...« (**Gordana Prčić-Vujnović**, *Razvoj urbanizma i arhitekture Subotice između dva svjetska rata*).

Nekadašnja Kožarska ulica danas nosi ime Károlya Hedricha.

Metamorfoze jednog trga

Jedan od centralnih trgova Subotice je Trg slobode, koji ovih dana ponovo mijenja svoj izgled. Prilikom dobijanja, bolje reći kupovine, statusa slobodnog kraljevskog grada centralni trg je bio pijačni, kojeg je s jedne strane ograničavala tadašnja gradska kuća, sjedište Magistrata i prizemna zgrada osnovne škole. Kroz tržnicu je tekla jedna rječica koja je djelomično bila uređena. Usprkos ovom odvodnom kanalu na trgu je često bilo veliko blato. Današnja Ulica braće Radića je počinjala od čoka placa Gradske kuće. Kada je Magistrat odlučio graditi novu Gradsku kuću, prvo je raspisao natječaj za projekt na koji je stiglo šest radova. Odabran je rad **Marcela Komora** i **Dezsőa Jakaba**. Interesantno je da je pobjednički rad projektiran u neobaroknom stilu, međutim na zatjev Magistrata (neki su negodovali), projekt je preuređen u tada aktualni stil: mađarsku varijantu secesije. Kako bi zgrada dobila u monumentalnosti mnoge stare

zgrade oko nje su porušene. Pijačni trg je djelomično pretvoren u park, a Somborski put je proveden preko njega i preko Korza do današnje Ulice Đure Đakovića. Preko trga je vozio tramvaj sve do željezničkog kolodvora. Današnji Trg slobode nastao je rušenjem dijela ulice, tu je napravljen ovalni park, a obelisk, spomen na bitku kod Kaponje, stajao je ispred tadašnje Gospodske kasine (danas Gradska knjižnica).

Promjena imperija

Nakon okončanja I. svjetskog rata, Subotica je postala veliki pogranični grad kraljevine SHS. Na Trgu slobode došlo je do izmjene urbanog mobilijara. Poslije izvjesnog vremena srušen je spomenik Kaponjske bitke. U centru parka postavljen je spomenik **Jovanu Nenadu** i njegovim suradnicima. U II. svjetskom ratu Bačka i Subotica postali su dio mađarske kraljevine. Ubrzo su srušili spomenik lažnom caru, a u parku su izgradili plitki bazen za potrebe vatrogasaca. Poslije 1945. godine nova komunistička gradska vlast je cijeli trg praktično pretvorila u parking i cestu. Na inzistiranje članova Društva arhitekata Subotice (DAS) raspisan je opći javni lokalni natječaj. Rješenje je po natječaju trebalo obuhvatiti: Korzo, trgove slobode, Republike i Jovana

Nenada, kao i Strossmayerovu ulicu. Osim ove ulice, svi spomenuti prostori trebali su biti pretvoreni u pješačku zonu. Natječaj je imao dva ograničenja: ispred Gradske kuće trebalo je podignuti fontanu, čiji su elementi kupljeni još šezdesetih godina, a Strossmayerova ulica trebala je ostati dvosmjerna. Na bazi šest radova pristiglih na natječaj (nije bila dodijeljena prva nagrada) rađena je neka vrsta sinteze radova. Zelena fontana je podignuta na Trgu slobode (trebao je biti trg za manifestacije), a Strossmayerova ulica je pretvorena u veliku važnu gradsku prometnicu. Vatrogasni bazen je ostao, a danas je tu Plava fontana. Rekonstrukcija je financirana iz samodoprinosu grada, početkom osamdesetih godina. Započeti pluralizam gledanja na izgradnju grada doveo je do prvih otvorenih sukoba unutar struke arhitekata i urbanista, ali i između raznih interesnih grupa u gradu. Istodobno, stručno se suprotstavljalo s političkim voluntarizmom. Što je i donijelo rezultate, jer su autorski tim **Józsa Gellér**, **Marika Balla** i **István Budai ml.** dobili jugoslavensku nagradu za projekt rekonstrukcije centra.

Nije svatko violinist tko nosi violinu

Prije svega zbog nestručnog održavanja, pranja keramike zelene fontane s masnom kiselinom i djelomičnim sleganjem odvodne kanalizacije ona je propala. Nekoliko garnitura grad-

Trg slobode prije rekonstrukcije

skih čelnika nije se ozbiljno posvetilo ovom problemu. To jest, projekt koji se danas izvodi već je bio ponuđen, naravno bez natječaja ili razgovora u stručnoj javnosti, koja praktično ni ne postoji. DAS je nestao, novoformirane razne komore: arhitekata, urbanista, inženjera praktično ne funkcioniraju, što znači da je i struka djelomično kriva, ali čini mi se da sadašnja vlast ne mari mnogo za struku. Bitno je da netko ima papir, makar građevinskog inženjera, pa time postaje i urbanist-arhitekt. Ponuđeni projekt, smatram, više priliči Paliću nego centralnom gradskom trgu. Bojim se da ne doživi sudbinu Kazališta, a neće ni dobiti nikakvu nagradu.

Likovno pražnjenje

Drugo lice **SUBOTICE**

Portal *Gradsbotica* donio je ovih dana lijepu galeriju slika na kojima se jasno ocrta mentalno stanje ovoga grada. U tekstu »Švrljotinama napadnute najvrednije građevine Subotice« nalazi se sedam fotografija na kojima su zgrade u Ulici Bajcsy Zsilinskog, Strossmayerovoj i Rudić ulici, te na Senčanskom putu naružene potpisima budala, grafitima u kojima budala prenosi samo njemu znanu poruku nekom sebi bliskom (»Đubrice Bog je ljut«, sa zanimljivim »ušatim 'u'« na Žutoj kući) ili pak »muralima« koji djeluju kao da je za njihovo iscrtavanje sklopljen posao s nekom prevarantskom molerskom firmom u kojoj su zaposlene nadobudne budale koje misle da znaju crtati.

Na stranu što se teško složiti da su »napadnute« građevine ujedno i najvrednije u Subotici (tako nečega, za sada, još nema na Gradskoj kući, Sinagogi, zgradi Suvremene galerije...), one se ipak nalaze u samom središtu grada, a po svom odvratnom sadržaju izjednačene su s ruševinama na periferiji ili pak s dotrajalim vagonima na sporednim kolosijecima željezničke stanice. Zašto, međutim, skribomanski autori po fasadama zgrada jasno ocrstavaju mentalno stanje ovoga grada, i koga prije svih? Nekoliko je odgovora na ovo pitanje.

Osnovno je da budale sa skribomanskim porivima po pravilu bivaju neotkriveni što ih dodatno motivira da svoje djelovanje određuju po vlastitom izboru, valjda u ovisnosti o inspiraciji ili kada za to »nađu vremena«. Da nije tako, ne bi se grafit »Ratko Mladić srpski heroj« kod mosta na Segedinskom putu neprebrisan godinama kesio u lice poštenog svijeta. Iza tog »osnovnog« krije se i temeljni odgovor: nadležne državne i lokalne službe, poput policije i komunalne policije, ne rade svoj posao i na taj način izravno potiču budale sa skribomanskim porivima u uvjerenju da su takve »aktivnosti« dozvoljene i nekažnjive, što se u praksi i potvrđuje. Nije, naime, moguće da budale sa skribomanskim porivima javnosti konstantno ostaju nepoznati, a da svoj »rad« poput kuge šire po fasadama u središtu grada. Nije, jednostavno, moguće da autore »murala« u Ulici Bajcsy Zsilinskog baš nitko nije vidio, uključujući i vlasnika kuće čija fasada izgleda kao nakaradna tetovaža na tijelu nekog mišićavog sportaša.

I upravo se u tome da »nitko nije vidio« krije suština mentalnog stanja ovoga grada, ali i cijelog društva, naravno. Strah, apatija, nezainteresiranost ili nešto četvrto značajke su karaktera najvećeg dijela građana, na čelu s onima koji bi o tome trebali voditi brigu – državom i lokalnom samoupravom. Upravo zbog straha, apatije, nezainteresiranosti ili nečeg četvrtog nitko »nije vidio« masovni drvcid na Paliću, paljevinu imanja u Kraljevom

Brigu, rušenje kuća u zaštićenoj jezgri grada, nezakonitu izgradnju u istoj, pa tako ni budale sa skribomanskim porivima.

Ma kako, posebno kod nas, ovakvo stanje djelovalo kao normalno, teško je objasniti ponašanje policije i komunalne policije koji svojim nedjelovanjem, poput inspektora Broka, u pitanje dovode i vlastitu sposobnost da otkriju i javnosti predoče imena počinitelja kojih bi se sramili i vlastiti roditelji.

Građanima stoga, kada već ništa »ne vide«, ne preostaje drugo nego da se uzdaju u sreću da će budale sa sprejevima i četkama u rukama nekim čudom zaobići njihovu fasadu ili pak da će se, nakon »likovnog pražnjenja«, naći volonteri koji će dobrovoljno prebrisati ono što su drugi uneredili.

U nekim drugim okolnostima – recimo da smo uređen grad i država – stvari bi izgledale monotono predvidive: počinitelji bi o vlastitom trošku i uz odgovarajuću kaznu sami morali ukloniti

ono čime su onečistili fasadu. Ali, budući da nismo niti uređen grad niti država, ostaje nam samo da maštamo i pitamo. Da maštamo, recimo, o tome da, zbog nesavjesnog obavljanja posla, na uklanjanju gadarija s fasada zajedno s počiniteljima sudjeluju i pripadnici policije i komunalne policije, na čelu s načelnikom i gradonačelnikom. Bio bi to prvi jasan znak ozdravljenja ovog grada, države i društva u cijelosti.

Što se, pak, pitanja tiče, ono glasi: ako već žvrljanje po fasadama nije protuzakonito, vrijedi li to isto i za malo konkretnija djela kao što su pljačke, paljevine, pa zašto ne i...? Sudeći po svakodnevicima, odgovor je pred očima svakoga od nas. Pitanje je samo koliko nas ga vidi.

Z. R.

Sastanak LAG-a *Sunčana ravnica* u Tavankutu

Lokalna suradnja i umrežavanje naselja

Lokalna akcijska grupa (LAG) *Sunčana ravnica* održala je svoj prvi sastanak u ponedjeljak, 17. veljače, u Tavankutu. Ideja o osnivanju LAG-a pokrenuta je nakon raspisivanja natječaja Ministarstva poljoprivrede Srbije, a s ciljem povezivanja naselja subotičke općine: Gornji Tavankut, Donji Tavankut, Mirgeš, Mala Bosna, Đurđin, Žednik, Bikovo, Verušić i Orom s teritorija Općine Kanjiža u jednu gospodarsko-poljoprivredno-turističku cjelinu. Zamisao je okupiti udruženja, osnovne škole, poljoprivredna gospodarstva i druge potencijalno zainteresirane strane iz područja kulture, tradicije, poljoprivrede, obrazovanja na očuvanju prirodnih resursa i okoliša. Sastanku su prisustvovali

predstavnici lokalne samouprave, škola, kulturnih udruga, vatrogasnog društva, sportskog društva, udruženje žena te poljoprivrednici i proizvođači voća koji su pokazali zanimanje za osnivanje i razvoj jednog ovakvog udruženja na lokalnoj razini.

Predsjednica LAG-a **Marica Stantić** nazočnima je predstavila LAG i ukazala na njegov značaj u lokalnoj zajednici. *Leader* pristup, na francuskom jeziku »Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale«, a što u prijevodu znači »Veze između ruralne ekonomije i razvojnih akcija«, je pristup koji koriste lokalne akcijske grupe da provedu i financiraju svoje lokalne razvojne strategije. Ove strategije su osmišljene tako da promoviraju partnerstva između javnog i privatnog sektora, koristeći međusektorski *bottom-up* pristup koji podržava lokalnu suradnju i umrežavanje. Stantić je navela primjere projekata u Hrvatskoj: izgradnja biciklističko-pješačke staze, preuređenje i opremanje zgrade nogometnog kluba, izgradnja višenamjenskog sportskog igrališta, rekonstrukcija i uređenje trga, rekonstrukcija, dogradnja, nadogradnja i opremanje kulturno-turističkog informativnog centra, rekonstrukcija doma kulture – kino dvorane, izgradnja tržnice, rekonstrukcija stare zgrade škole u kulturni centar – prenamjena dijela zgrade, nabava poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme, operativno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva – usluge konzultanata, geodeta,

analize zemljišta, kupovina ili zakup poljoprivrednog zemljišta, kupovina domaćih životinja, višegodišnjih zasada, sjemena i sadnog materijala.

Dopredsjednik LAG-a **Ladislav Suknović** je ovim povodom rekao:

»Sva ova naselja koja su se udružila karakteriziraju zajedničke osobine, bavljenje istim oblicima proizvodnje (ratarstvo, stočarstvo, voćarstvo), većina ima potencijale za razvoj ruralnog turizma, bavljenja kulturom i tradicijom, kao i potrebu boljeg infrastrukturnog povezivanja međusobno i s urbanim naseljima u općinama kojima pripadaju. Najveći potencijal ovih naselja je vrijedan, radan i posvećen živalj koji voli svoj zavičaj, a što je i istaknuto na prvom radnom skupu održanom danas u Tavankutu. Važno je napomenuti da smo prema našim saznanjima jedini LAG koji je osnovan na teritoriju Grada Subotice i Općine Kanjiža.«

Projekt menadžerica LAG-a **Jadranka Stantić**:

»Lokalna strategija ruralnog razvoja predstavlja osnovni instrument strateškog razvoja lokalne zajednice. LAG *Sunčana ravnica* pristupila je izradi Lokalne strategije ruralnog razvoja po metodologiji koju propisuje Ministarstvo poljoprivrede. Prvi dio Strategije je fokusiran na opis područja i populacije obuhvaćene Lokalnom strategijom ruralnog razvoja. Sljedeći korak je

predstavljao provođenje *SWOT* analize područja. *SWOT* analiza je provedena za naselja Gornji i Donji Tavankut, Mirgeš i Mala Bosna, dok se u ožujku planira provođenje ove analize za naselja Žednik, Bikovo, Đurđin i Orom. Nakon provođenja *SWOT* analize pritupit će se ciljevima, kao i opisu procesa uključivanja svih zainteresiranih strana i šire društvene zajednice u pripremu Lokalne strategije ruralnog razvoja. Nakon toga će se definirati indikativna lista prioriternih projekata, odnosno Akcijski plan provođenja Lokalne strategije ruralnog razvoja.«

I. D.

Grad promijenio Cjenik zakupa poslovnih prostora

Bunjevačkom kolu zakup veći 7 puta

Na adresu Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* među računima za siječanj stigao je uobičajeno i račun Grada Subotice za nadoknadu korištenja iznajmljenog prostora, no ovoga puta značajno veći. Umjesto ustaljenih 6.000 dinara, iznos na računu je sada 43.705 dinara!

Iz Tajništva za imovinsko-pravne poslove Grada kažu kako je ova promjena u skladu s Cjenikom Rješenja o visini zakupnine za poslovne prostore na kojima je nositelj prava javnog vlasništva ili prava korištenja Grad Subotica, a koje je Skupština grada donijela na posljednjoj sjednici, koncem 2019. godine.

Prostor traži ulaganja

Predsjednik *Bunjevačkog kola* **Lazar Cvijin** kaže kako ovo ne-najavljeno poskupljenje značajno otežava daljnji rad te da je došlo u iznimno nezgodnom trenutku.

»Sredstva s kojima raspoložemo osiguravamo putem natječaja, članarina i donacija i ona često nisu dovoljna za naš rad. Osim planiranih troškova, svaki dodatni nam značajno otežava

djelovanje, a naročito ovakvo poskupljenje na mjesečnoj razini. Problem je i što je ono došlo u godini našega jubileja, kada obilježavamo 50 godina od osnutka zbog kojih smo predvidjeli veći broj aktivnosti, što samim tim iziskuje i veće financijske izdatke«, kaže Cvijin.

Zbog zakonskih ograničenja *Bunjevačko kolo* od prije tri godine nema status trajnog najma na prostorije u kojima je smješteno gotovo od samog osnutka, već se ugovor obnavlja na pet godina. Aktualan ističe u svibnju sljedeće godine što Cvijin navodi kao još jedan problem, budući da je to prostor koji je dotrajao i u koji bi u budućnosti trebalo puno ulagati kako bi se rad Centra mogao nesmetano odvijati.

»Prošle godine smo samo u održavanje prostora uložili gotovo pola milijuna dinara, a i dalje imamo ozbiljnih problema. U najlošijem stanju su krovovi koji su stari, dotrajali i prokišnjavaju. Najgora situacija je u dvorani za probe, gdje se vidi kako se gips ploče odvajaju od stropa. Majstori su procijenili da bi zamjena cijele krovne konstrukcije i stavljanje izolacije na stropu koštala i do pet milijuna dinara, što je ozbiljan iznos i problem za nas. To

»Prošle godine smo samo u održavanje prostora uložili gotovo pola milijuna dinara, a i dalje imamo ozbiljnih problema«, kaže Lazar Cvijin * Bunjevačko kolo će od sada plaćati zakupninu u visini od 20% od procijenjene tržišne visine zakupnine

su stvari koje moramo rješavati zbog sigurnosti djece koja ondje borave svaki dan, ali i zato što Grad ništa ne odvaja sredstava, sve moramo sami», kaže Cvijin i dodaje kako je i energetska efikasnost objekta loša te da potroše dvostruko više sredstava za grijanje zbog toga.

Eventualno rješenje ovoga problema Cvijin vidi u davanju u zakup prostora na rok dulji od pet godina, kako bi se moglo značajnije investirati u njega.

U *Kolu* se probe odvijaju svakodnevno, u nekoliko prostorija, a Cvijin slikovito situaciju predložuje riječima da »vrije kao u košnici«. Rad je organiziran u nekoliko odjela od kojih je najbrojniji folklorni. Centar broji preko 300 članova, s tendencijom porasta posljednjih nekoliko godina.

Plaća se 20%

Bunjevačko kolo će od sada plaćati zakupninu u visini od 20% od procijenjene tržišne visine zakupnine. S obzirom na to da koriste 813 m² prostora u III. poslovnoj zoni, gdje cijena zakupa iznosi 224 dinara po m² bez obračunatog PDV-a, *Kolu* je fakturiran iznos od 44,80 dinara po m² bez obračunatog PDV-a, navode u nadležnom Tajništvu.

Sa značajnim skokom cijena zakupa suočile su se i druge udruge kulture poput Omladinskog kulturno-umjetničkog društva *Mladost* i Mađarskog kulturnog centra *Népkör*. Umjesto dosadašnjeg jednakog iznosa od 6.000 dinara, računi se razlikuju ovisno o kvadraturi prostora i zoni u kojoj se nalaze. Predstavnici ovih društava za naš tjednik nisu htjeli govoriti, ali su se složili da je ovo veliki problem za njihov daljnji rad.

Kako navode u Tajništvu, obvezu plaćanja zakupnine u visini od 20% od procijenjene tržišne visine zakupnine od siječnja ove godine, osim navedenih, imaju i sve humanitarne organizacije koje imaju za cilj pomoć oboljeloj djeci i osobama s invaliditetom, udruženja građana iz područja zdravstva, kulture, znanosti, prosvjete, sporta, socijalne i dječje zaštite, zaštite okoliša, par-

lamentarnim političkim strankama koje poslovni prostor ne koriste za stjecanje prihoda, dobrovoljnim organizacijama koje sudjeluju u spasiteljskim akcijama, osobama koje obavljaju djelatnost starih zanata, umjetničkih zanata i poslova domaće radinosti određenih Pravilnikom o određivanju poslova koji se smatraju starim i umjetničkim zanatima, odnosno poslovima domaće radinosti, načinu certificiranja istih i vođenju posebne evidencije izdanih certifikata (*Službeni glasnik RS*, broj 56/12), kao i udruženjima koja ostvaruju suradnju s ministarstvom nadležnim za poslove odobrene u područjima od značaja za obranu ili koja njeguju tradicije oslobodilačkih ratova Srbije.

Šokačke kuće

S problemom prostora suočavaju se i druge udruge s hrvatskim predznakom. Od registriranih 38 na teritoriju Grada Subotice, svega dvije imaju prostor u svojem vlasništvu – Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisama* u Subotici i Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Matija Gubec* u Tavankutu. Značajan dio je registriran na adresama privatnih kuća, dio njih djeluje u javnom prostoru kao dio veće strukture, pojedini svoje urede imaju u prostorima koji su u vlasništvu crkve, dok neki ni na koji način nemaju riješeno pitanje prostora.

Da je nedostatak prostora za rad jedno od najvećih problema s kojima se susreću udruge svjesni su i u Hrvatskom nacionalnom vijeću. Predsjednik Odbora za kulturu **Darko Sarić Lukendić** kaže da svega osam hrvatskih udruga u cijeloj državi ima svoj prostor za rad, te ističe da je rješavanje tog problema jedna od aktivnosti novog saziva krovnog tijela Hrvata u Srbiji. Potkrjepljuje to s tri primjera u posljednje dvije godine gdje je HNV posredovao u rješavanju pitanja prostora udruga, no nijedna od njih nije na teritoriju Grada Subotice.

»Prošlog tjedna je potpisan sporazum kojim župa u Monoštoru ustupa prostor mjesnoj hrvatskoj udruzi. U 2019. godini smo posredovali u kupnji *Šokačke kuće* u Vajskoj, a godinu dana prije tog u Beregu. Osim osiguravanja prostora za neometano djelovanje, stvoreni su i turistički potencijali preko kojih će udruge moći financirati održavanje objekta«, kaže Sarić Lukendić.

J. D. B.

 Od registriranih 38 hrvatskih udruga na teritoriju Grada Subotice, svega dvije imaju prostor u svojem vlasništvu – Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisama* u Subotici i Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Matija Gubec* u Tavankutu.

Miloš Miloš, čuvar baštine sonćanskih Šokaca

Sonta nema drugih baštinika osim Sonćana

Tridesettrogodišnji Sonćanin **Miloš Miloš**, po obrazovanju je stolar, po prinuđenosti već godinama sezonski radnik na poljoprivrednim poslovima u Italiji. Nije do sada napisao nikakvu knjigu, ali je sam, u praksi i u teoriji, istinska enciklopedija baštine sonćanskih Hrvata Šokaca.

»Završio sam Srednju građevinsku i drvoprerađivačku školu, smjer stolar, u Apatinu. Volim drvo od malena, zbog toga sam i izučio ovaj zanat. No, jedno su dječjački i mladalčki ideali, drugo je stvarnost. Kako je gospodarstvo u Apatinu, a isto tako i u selima apatinske općine, te u obližnjim gradovima Somboru i Odžacima već dulji niz godina u kolapsu, o uposlenju u struci mogao sam samo sanjati. Brzo nakon završetka škole ukazala mi se prilika za odlazak u Italiju. Nisam ni momenta razmišljao, nije me smetalo što je trebalo otići na sezone poslove u poljoprivredi.

Ta vrsta posla bila mi je dobro poznata, odrastao sam u sredini u kojoj se živjelo od poljoprivrede. Otišao sam se u nepoznato, pa evo i do danas svake godine provedem tri do šest mjeseci u Italiji. Zaradom sam zadovoljan, za novce koje uzmem u sezoni ovdje bih morao raditi nekoliko godina, pa još i uz neizvjesnost kad će mi nadnice biti isplaćene«, kaže Miloš.

Život je brzo organizirao sukladno novim samonametnutim obvezama. Zarade u Italiji omogućile su mu i, kako sam kaže, sitna udovoljavanja duši.

»Kad čovjek ima nešto novaca u pričuvi, drugačije razmišlja. Nisu mu na pameti samo podmirivanje raznoraznih računa i kako preživjeti. Nađe se u razmišljanjima i pokoje sitnije ili skupnije zadovoljstvo. Eto, stjecajem okolnosti, stara kuća pored naše obiteljske oglašena je za prodaju. Vlasnici nisu baš puno ni zapeli, pa smo se u krugu obitelji sporazumjeli da ju kupimo. I, isto tako stjecajem okolnosti, ta kuća je postala moje carstvo«, priča uz smijeh Miloš.

Kako je već posjedovao puno uporabnih predmeta, pokućstva, nošnji, starih i više od stoljeća, a nije znao kamo bi s njima,

novi prostor mu je pružao velike, gotovo neograničene mogućnosti.

»Baka mi je darovala dječju nošnju, smjestio sam ju u stari ormar. Puno se toga moglo pronaći i po tavanima starih kuća u našem selu. I, čovjeka zaboli duša kad vidi koliko je vrijednih uporabnih predmeta, starih od nekoliko desetljeća do više od stoljeća, ispilano i položeno, koliko je rukotvorina završilo na smetlištu. Takvi smo kakvi smo, ljudi će muku svojih predaka radije baciti na smetlište ili položiti nego ih dati nekoj od institucija koje bi ih do kraja istraživački obradile i u odgovarajućim uvjetima sačuvali«, kaže Miloš.

Oživljavanje prošlosti

Drvoprerađivač po struci, Miloš je mnogim prikupljenim uporabnim predmetima udahnuo nov život. »Kako sam u slobodnom vremenu pomalo popravljao drvenariju, dolazio sam u kontakt s mnogim starijim osobama. Brzo bismo se sporazumjeli oko neke za njih starudije, koja bi potom završila u mojoj kući. Volim drvo i osjetim ga čim mi se nađe u rukama. Znam i

kako ga renovirati, a da ne izgubi ništa od patine koju su na njemu ostavila prohujala desetljeća. Tako sam od zaborava spasio jednu drvenu kuhinjsku policu, izrađenu, po natpisu na njoj, 1884. godine i jednu lopatku za prelju izrađenu 18.. ne znam točno koje godine, dvije posljednje brojke jednostavno nisu čitljive. Pribavio sam i kovčeg u kojem se držala djevojačka sprema, izrađen 1902. godine. Nije bio baš u sjajnom stanju, uspio sam mu vratiti prvobitni izgled«, govori Miloš.

Vremenom, uredio je dvije prostorije poput maloga etno muzeja. Svaka od prikupljenih stvari našla je svoje mjesto, svaka od njih pripovijeda svoju nemuštu priču o mukotrpnom životu sončanskih Šokaca. »Emocionalne relacije su mi jako bitne i moj sadašnji život posvećen je izučavanju naše prošlosti i opremanju ove kuće. Kako se može vidjeti, sama kuća građena je u starinskom stilu, jedino što nije pokrivena trščanim krovom. Prostorije su autentične, s gredama, starinski omalane. Opremio sam *pridnju sobu*, *kujnu*, u tijeku je i opremanje sobice. Beskrajno

volim kopati po starim stvarima, ali ne bez veze nego uvijek u interesu pravilnog opremanja ove moje etno postavke. Čuvanje baštine je moja radost i moj zavjet. Sve što radim, radim sa zanosom, jer ovaj, nazvali ga hobi ili posao, ne može se raditi bez određene doze emocija«, kaže Miloš.

Za svoj rad nikada i ni od koga nije primio nikakvo priznanje, nagradu ili odličje. Dapače, rijetki su oni koji uopće i znaju za ovo što Miloš tako predano radi, ne žaleći ni uložena sredstva ni svoj rad i trud. »Nisam mogao mirne duše gledati drastičnu zapuštenost naše baštine. U građevinama poput ove kuće odrastali su moji roditelji, bake i djedovi. Sve te stvari bile su njihovo svakodnevno okruženje, a ponešto od toga budi mi i mnoga sjećanja na dane mojega najranijeg djetinjstva. Zbog svega navedenog, rad na opremanju ove kompletne postavke je i moja ljubav. Trebalo bi da je puno više nas koji na neki način spasavamo prošlost, jer Sonta nema drugih baštinka osim Sončana«, završava priču Miloš.

Ivan Andrašić

Je li danas sigurniji promet u Irigu?

U iščekivanju tunela

»Ideja izgradnje obilaznice jedino je rješenje za smanjenje broja vozila koja prolaze kroz naše mjesto. Međutim, to je velika investicija i pitanje je kad će se to uraditi«, kaže Živko Petković iz Iriga

Kroz Irig, najmanju vojvođansku općinu, dnevno prođe od 12.000 do čak 18.000 vozila, od kojih je polovina teretna. Na prometne nesreće sa smrtnim ishodom podsjećaju nadgrobni spomenici pored puta koji vodi od Rume k Irigu. Podsjećaju, i ujedno upozoravaju vozače. Posljednjih godina u Irigu je u prometnim nesrećama život izgubilo deset ljudi, a zbog svakodnevnog prolaska teretnih vozila oštećen je i veliki broj kuća. Na problem prolaska velikog broja kamiona i straha zbog svoje sigurnosti upozoravali su Irižani godinama, a 2006. su zbog nezadovoljstva blokirali magistralnu cestu, koja prolazi kroz centar mjesta. Zahvaljujući zajedničkom naporu lokalne samouprave i građana Iriga, ova općina prije šest godina dobila je svoje prve ležeće policajce koji su doprinijeli smanjenju brzine kretanja vozila, ali ne i smanjenom broju teretnih vozila koji svakodnevno prolaze kroz to mjesto zbog čega su Irižani s razlogom uplašeni.

Kap koja je prelila čašu

Tako visoku frekvenciju prometa nisu mogle izdržati mnoge iriške kuće, a kap je prelila čašu kada je 2013. godine jedan od kamiona zbog nekontrolirane brzine provalio u stambeni objekt i završio u dnevnom boravku jedne obitelji. Postavljanje ležećih policajaca na prilazu Irigu, s rumske i s novosadske strane, odnosno u strogom centru naselja, predstavljalo je početak realizacije zahtjeva koji su Irižani podnijeli nadležnima nakon navedenog nemilog događaja. Mada su zadovoljni onim što je do sada urađeno, Irižani i dalje ističu da će se ovaj

problem riješiti tek onda kada se konačno izgradi tunel kroz Frušku goru.

»Promet jeste dosta usporen zbog postavljenih ležećih policajaca i bolje je nego što je bilo prije, ali je i dalje frekvencija prometa velika. Jaki udarci teretnih vozila prave problem vlasnicima kuća koji žive pored glavne ceste. Kuće se oštećuju, a i njihovi vlasnici su s razlogom zabrinuti za svoju sigurnost. Ideja izgradnje obilaznice jedino je rješenje za smanjenje broja vozila koja prolaze kroz naše mjesto. Međutim, to je velika investicija i pitanje je kad će se to uraditi«, kaže **Živko Petković** iz Iriga.

Mnogi od mještana zasadili su drveće ispred svojih stambenih objekata, kako bi se barem donekle zaštitili od eventualnih udara vozila.

»Osjetim svaki put kada prođe neko teretno vozilo, budući da živim pored glavne ceste. Ne mogu reći da sam se navikla i nije mi svejedno, pogotovo jer se proteklih godina dogodio niz prometnih nesreća. Ležeći policajci su pomogli u smislu usporenja prometa, ali je broj vozila koji svakog dana prolaze veliki i uvijek postoje mjere opreza i opravdani strah za sigurnost, posebno djece«, kaže **Radmila Luvašćik**.

»Ne možemo urediti kuću. Kada stavimo fasadu, sloj po sloj ubrzo otpadne«, kaže **Kata Jovanović**, dodajući:

»U Irigu su većinom stare kuće, kojima je dovoljno da se tlo malo zatrese da bi zidovi popucali. Ako ne obnavljamo kuće, one još više propadaju i ne znam što je rješenje. Ja nekada ne mogu spavati od buke i mislim da bi bilo dobro da se barem teretnim vozilima zabrani prolazak kroz Irig.«

Izgradnja obilaznice koja im je obećana prije više godina Irižanima bi, kako kažu, bilo najbolje rješenje.

»Izgubio sam svaku nadu da će se ona izgraditi jer o tome se priča dugo, a ništa se ne radi. Ja sam iz Nerađina, a u Iriđ sam došao prije 20 godina nadajući se da će mi ovdje biti bolje i da ću živjeti mirnije. Međutim, nije tako. Živim pored puta i strašno je kada prolaze teretna vozila, posebno njih više odjednom. A kada je velika kolona vozila na putu, čekam po deset minuta da bih mogao prijeći ulicu«, kaže **Žika Ristić**.

Mitar Šunduković također živi pored glavne ceste. Židovi na kući su mu pucali zbog treskanja tla i on ih je već nekoliko puta sanirao.

»Vozila zbog postavljenih ležećih policajaca usporavaju i puštaju nas pješake da pređemo ulicu. Ali to nije rješenje problema nego izgradnja nadvožnjaka ili tunela. Vjerujem da će se to desiti, a postoje i obećanja predsjednika države i vjerujem da će radovi ubrzo početi«, kaže on.

Novi projekti za razvoj prometa

Proteklih godina Općina Iriđ je u suradnji s republičkim i pokrajinskim institucijama preuzela korake od izrade prostornih planova, zaključno s planom za posebne namjene puta Ruma – Novi Sad. Prošle godine završeni su radovi na pojačanom održavanju na državnoj cesti I. B reda na dionici puta Iriđ – Ruma, izgradnji kružnog raskrižja kod naplatne stanice Ruma, a rekonstruiran je i habajući sloj na istoj dionici puta i izgrađena nova kolovozna konstrukcija na otvorenoj trasi. Na natječaju Pokrajinskog tajništva za energetiku, građevinarstvo i promet koncem prošle godine Općini Iriđ su odobrena sredstva u iznosu od 1,2 milijuna dinara za sufinansiranje dva projekta vezana za razvoj prometa i cestovne infrastrukture, dok je udio Općine na ovom projektu oko 400.000 dinara. Milijun dinara će se iskoristiti za postavljanje devet prinudnih usporivača brzine, ležećih policajaca na nekoliko lokacija u Vrdniku i Iriđu. U Iriđu, u Karađorđevoj i

Fruškogorskoj ulici, koje nesavjesni vozači često koriste kako bi izbjegli gužvu u prometu na magistralnoj cesti M21, vozeći većom brzinom od dozvoljene ugrožavajući sigurnost ostalih sudionika u prometu.

Izvjeseo rješenje problema?

No, pitanje je hoće li postavljanje dodatnih ležećih policajaca riješiti problem Irižana? Oni kažu da neće. Jer, kako navode, preko istih na glavnoj cesti dnevno prođe više tisuća vozila i kako kažu, samo oni koji žive tu znaju što im se danonoćno dešava kada teretno vozilo prijeđe preko njih. Nadaju se izgradnji tunela koja je, sudeći po obećanjima Vlade, izvjesna. Prema izmijenjenoj uredbi o prostornom planu područja posebne namjene infrastrukturnog koridora državne ceste Novi Sad – Ruma – Šabac i Šabac – Loznica, koji je prošle godine usvojila Vlada, među ostalim se navodi da će građevinski objekt prometnice Novi Sad – Ruma biti dvocijevni tunel kroz Frušku goru koji će svojom dužinom od 3,5 kilometra biti najduži u Srbiji. Prometnica će se prostirati od Kačke petlje na cesti Novi Sad – Zrenjanin, te će dalje voditi ka Dunavu, zatim preko Fruške gore do autoceste Beograd – Zagreb. Na srijemsku stranu prijeći će preko novog mosta koji treba biti izgrađen kod crkve na Tekijama, te će voditi dalje prema Bukovcu preko tunela ispod Fruške gore, a zatim prema petlji za Vrdnik, te će nastaviti ka Rumi. Najvažniji značaj koridora Novi Sad – Ruma s tunelom je upravo taj što će se konačno riješiti problem prolaska teretnih vozila preko Fruške gore i kroz Iriđ. Očekivanja su da će radovi početi tijekom ove godine i da će Irižani konačno moći živjeti sigurno.

S. D.

Ivan Tumbas, otac i hranitelj

Obitelj **VELIKOG** srca

Ponosni smo na svu našu djecu

Prošle godine **Ivan Tumbas** iz Subotice objavio je knjigu priča na ikavici *Nako sa salaša* i na literarni način javnost je saznala za njega. Ali zahvaljujući ovom razgovoru javnost ima prilike saznati i za jednu prekrasnu činjenicu koja se već više od deset godina događa u njegovoj obitelji. Pored svoje troje biološke djece, Ivan i njegova supruga **Ljubica** bave se hraniteljstvom i udomljavanjem djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Kada ste se počeli baviti udomljavanjem djece bez roditeljskog staranja?

Ideju za udomljavanje djece bez roditeljske skrbi predložila je moja supruga, pa smo 1. veljače 2009. godine prvi puta podnijeli zahtjev Centru za socijalnu skrb u Subotici. Čekali smo četiri godine, da bi 19. travnja 2013. **Aleksandar Rajić** došao u našu obitelj.

Kako je došlo do odluke da se odlučite za ovu plemenitu i humanu ljudsku misiju?

Moja supruga **Ljubica Tumbas** je proglašena tehnološkim viškom u *Željezničaru*, ostali smo bez jedne plaće i s troje djece: **Martina, Mario, Dario**. Tražila je posao, ali su svi poslovi bili ve-

zani za neki kraći period, dok sam ja uposlen u privatnoj tvrtki. Kako je ona nesuđeni prosvjetni radnik ova ideja joj se činila najprihvatljivijom i odlučili smo pokušati.

Što sve podrazumijeva udomljavanje (hraniteljska obitelj)?

Hraniteljska obitelj je zamjena za biološke roditelje i prvenstveno podrazumijeva ljubav prema djeci, skrb o njihovom obrazovanju, odgoju, potrebama. Za nas hraniteljstvo predstavlja veću obvezu i odgovornost nego kada su u pitanju naša biološka djeca.

Koliko je djece odrastalo pod vašim krovom?

Pod našim krovom trenutno odrasta troje djece koja su na tzv. hraniteljstvu. **Aleksandar Rajić** – Aco, koji pohađa master studije na FTN u Novom Sadu, te **Gabrijela** (7 godina) i **Nikoleta** (6).

Kako se slažu vaša djeca s djecom koju udomljavate i na neki način zauvijek postaju dijelom vaše obitelji?

Prije dolaska Ace, s našom djecom smo razgovarali o dolasku novog člana i njegovog brzog i boljeg prihvata, kako bi se on što prije osjetio članom naše obiteljske zajednice. Naša djeca su ga prihvatila vrlo lijepo i zbilja je zadovoljstvo bilo slušati njihov smijeh iz druge sobe. Računalo i igrice su učinile da se oni brzo

upoznaju i zbliže. Kada se kći udala i otišla, njena soba je ostala prazna. Nijedan od njih trojice nije se htio preseliti u nju. Praznu sobu je trebalo popuniti, obratili smo se Centru za socijalnu skrb da, ako se ukaže prilika s nekom malom djevojčicom, da bismo je drage volje prihvatili. Nedugo poslije toga dobili smo dvije ponude. Prva ponuda beba od deset dana, a druga rođene sestrice od dvije i pol i tri i pol godine. Razgovarali smo u obitelji i pitali se koju da prihvatimo. Donijeli smo odluku da glasamo. Rezultat glasanja bio je dva naprama dva, neodlučeno. Aco je tada već bio na fakultetu u Novom Sadu, pa smo ga pozvali da on donese konačnu odluku. Njegov glas je prevagnuo na stranu sestrice. I tako mi sada imamo Gabrijelu i Nikoletu, dva mala zvrka koji nas sve okupljaju.

Aleksandar Rajić je i više nego odličan student, sigurno se ponosite njegovim odličnim ocjenama.

Aco je uspješan student master studija na FTN u Novom Sadu, koji je osnovne studije diplomirao s tri desetke. Krajem prošle 2019. godine sudjelovao je na državnom natjecanju u Inovaciji, gdje je sa svojim timom osvojio prvo mjesto i samim tim pravo sudjelovanja na natjecanju u Kini. Natjecanje je održano u Pekingu, gdje su, osim Kineza, sudjelovali i natjecatelji iz Tunisa. Acina ekipa je osvojila prvo mjesto, a mi smo svi ponosni na njega i njegov uspjeh.

Na koji način uspijevate uskladiti sve vaše životne i roditeljske obveze?

Svi se trudimo uskladiti naše životne obveze, ali one roditeljske, iskreno govoreći, više povuče moja supruga.

Uz toliko djece u kući čini se da nemate baš previše 'praznog hoda'. Što najviše volite raditi u slobodno vrijeme?

Slobodno vrijeme provodim pišući poeziju i prozu koju sam priredio i objavio u knjizi *Nako sa salaša*. Pišem na bunjevačkoj ikavici, jer je na svoj način nastojim sačuvati od zaborava. Moj drugi hobi je golubarstvo, kojim se bavim još od najranijeg djetinstva. Već četrdeset pet godina gajim subotičku rasu golubova i golubarstvo mi predstavlja najbolji duševni odmor.

Što biste poručili svima koji se možda nećkaju u svezi potencijalnog udomljavanja djece?

Ima mnogo napuštene djece, željne ljubavi, nježnosti i pažnje. Ako je netko u mogućnosti da im to pruži, neka ne dvojiti. Mi se nismo pokajali.

D. P.

Aleksandar Rajić, štićenik obitelji Tumbas Kuća obitelji Tumbas je mjesto gdje se najbolje osjećam

»Dolazak u novu obitelj je vjerujem za svakog veliki šok, velika promjena u životu, pa je tako bio i za mene. Trebao sam se uklopiti u nešto posve novo za mene, naviknuti se na novu sredinu i prihvatiti svoje nove ukućane. Dočekala me je brižna, vedra i vesela obitelj, što mi je mnogo značilo. A takva je i ostala, samo što je danas mnogo veća«, rekao nam je na početku kraćeg razgovora Aleksandar Rajić, danas već dugo-godišnji član obitelji Tumbas.

Kako je izgledalo adaptiranje na novu obitelj?

Adaptacija je trajala nekih šest mjeseci do godinu dana, i to je bilo dosta teško razdoblje. Svi sa sobom nosimo određenu

prošlost i neko životno iskustvo koje može olakšati ili, s druge strane, otežati samu adaptaciju. Također i način života, koji je do tog trenutka bio vođen, trebao se odjednom prilagoditi novoj sredini. Ovaj put adaptacije je za mene bio i svojevrsan put k Bogu, ali se završio s mirom i spoznajom da će sve biti dobro.

Koliko Vam je trebalo vremena da se zbližite s djecom obitelji Tumbas?

U to je vrijeme Mario još studirao u Beogradu, pa nismo imali prilike puno vremena provoditi zajedno, dok su Martina i Dario bili doma, pa smo samim tim i više bili zajedno. Kad sada gledam na sve to, mislim da je bilo potrebno relativno kratko vrijeme za naše zbližavanje. U početku sam puno volio razgovarati s Martinom, dok smo Mario, Dario i ja gajili istu ljubav prema igrama, pa smo znali sate provoditi zajedno za računalom. I danas toga bude kad smo zajedno doma, a osim toga, svi smo strastveni ljubitelji filmova strave. Kasnije su nam se pridružile i Gabrijela i Nikoleta, a s djecom, osobito mlađom, uvijek je najlakše zbližiti se.

Na koji način danas doživljavate Vašu novu obitelj?

Danas je obitelj Tumbas i moja obitelj. Njihova kuća je i moj dom, i mjesto gdje se najbolje osjećam i gdje najviše volim biti.

Dužijanica na Sajmu turizma

BEOGRAD – Na 42. Međunarodnom sajmu turizma u Beogradu, na štandu Turističke organizacije grada Subotice, danas (petak, 21. veljače) bit će predstavljene manifestacije *Takmičenje risara* i *Dužijanica* koje organizira Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*. Uz video i tiskani promo materijal, te tamburaše, za posjetitelje bit će upriličena degustacija *risarskoga doručka* i *risarske rakije*.

Književno prelo u Subotici

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica Subotica priređuje *Književno prelo* koje će biti održano večeras (petak, 21. veljače) u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici, s početkom u 19 sati. I na ovom *Književnom prelu* nastupit će članovi Hrvatske čitaonice, a bit će predstavljen i cjelogodišnji rad ove udruge. U okviru programa Hrvatska čitaonica će obilježiti 150. obljetnicu od izlaska prvog broja *Antunovićevih Bunjevačko-šokačkih novina*. Gosti na *Književnom prelu* će biti pjesnici iz Hrvatske čitaonice *Fischer* iz Surčina i studenti 2. godine preddiplomskog studija glume i lutkarstva Umjetničke akademije u Osijeku. Glumci pod mentorstvom **Selene Andrić** će izvesti predstavu *Baba Jaga* i lutkarske priče *Lutka i ja*.

Golubinačke Mačkare 2020.

GOLUBINCI – I ove godine HKPD *Tomislav* iz Golubinaca organizira tradicijski prikaz pokladnog običaja *Mačkara*. Manifestacija počinje pokladnim jahanjem danas (petak, 21. veljače), koje su

organizatori pokrenuli prije devet godina u sklopu ove manifestacije, što predstavlja uvod u *Mačkare*. Sutra (subota, 22. veljače) je planiran natjecateljski dio koji će biti održan u dvorani OŠ 23. oktobar u Golubincima, kada će biti izabrana najbolja maska.

Središnji dio manifestacije – karneval, bit će održan u nedjelju 23. veljače, kada će sudionici u karnevalskoj povorci prikazati svoje raznobojne maske.

Organizatori i ove godine očekuju veliki broj sudionika. Između ostalih svoje sudjelovanje su najavili: plesna škola *Feniks* iz Osijeka, mažoretkinje iz Apatina, karnevalske grupe iz Leskovca i Šapca, hrvatska udruga *Fischer* iz Surčina, djeca iz okolnih mjesta, te djeca osnovne škole iz Golubinaca.

Pokladni običaji *Mačkare* se u Golubincima uoči korizmenog posta održavaju već oko 200 godina. *Mačkare* se u vidu karnevala i pokladnog jahanja održavaju samo u Golubincima. *Mačkare* su iz godine u godinu sve masovnije, prevladale su i lokalne okvire i postale nematerijalna baština karakteristična ne samo za Hrvate u Golubincima nego i za cijelu staropazovačku općinu.

S. D.

Pokladni bal u Monoštoru

MONOŠTOR – KUDH *Bodrog* iz Monoštora organizira sutra (subota, 22. veljače) *Pokladni bal*. Bal će biti upriličen u Domu kulture u Monoštoru, s početkom u 20 sati. Ulaznica staje 100 dinara, a za osnovnoškolce je ulaz besplatan. Uz dobru zabavu pod maskama bit će organizirana i tombola.

M. T.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* priređuje 86. *Veliko bunjevačko-šokačko prelo*. Prelo će biti održano u subotu, 22. veljače, u Hrvatskom domu, a okupljanje gostiju je u 19 i 30 sati. Domaćini najavljuju prelijsku večeru, zabavu uz folklorše i tamburaše i bogatu tombolu. Cijena ulaznice je 1.800 dinara, a mogu se rezervirati putem telefona 025/416-019.

Žedničko prelo

ŽEDNIK – Katolička župa sv. Marka evanđelista iz Žednika i ove godine organizira *Žedničko prelo*. Prelo će biti održano u subotu, 22. veljače, u *Sali kod Zvonka* (Rade Končara 26) i počinje u 19 sati. Ulaznice po cijeni od 1.000 dinara mogu se kupiti u prodavaonici *Dijana* u Žedniku (Čantavirski put 4).

M. T.

Dječje maškare u Petrovaradinu

PETROVARADIN – *Dječje maškare*, koje organizira HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina, bit će upriličene sutra (subota, 22. veljače) u dvorani Vatrogasnog doma u Petrovaradinu (Pavla Jurišića Šturma 2), a počinju u 12 sati. Sudjelovat će djeca koja pohađaju *Jelačićevu Petrovaradionicu*, a pripremile su ih njihove voditeljice **Vlasta Malešević**, **Ivana Šimunović** i **Tatjana Štimac**. Podrška odraslih i posjetitelja dobro je došla, uz uvjet dobrog pokladnog raspoloženja.

M. T.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Sl. glasnik RS*, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon i 9/2020) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019) Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će od 28. 2. 2020. do 5. 3. 2020. godine u uredu 204 Stare Gradske kuće biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju-dogradnju objekta Doma učenika srednjih škola (smještajni kapaciteti) na k. p. br. 43063, 7255/2 i 7255/5 K. O. Donji grad u Subotici za potrebe urbanističko – arhitektonskog oblikovanja površina javne namjene i razrade lokacije

(naručilac projekta Dom učenika srednjih škola Subotica)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu od 28. veljače do 5. ožujka 2020. godine, svakog radnog dana od 8 do 15 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured 204.

Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internet stranici Grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Građevinarstvo - Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je Javno poduzeće za upravljanje cestama, urbanističko planiranje i stanovanje, Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9) od 28. veljače do 5. ožujka 2020. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Sl. glasnik RS*, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon i 9/2020) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019) Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će od 28. 2. 2020. do 5. 3. 2020. godine u uredu 204 Stare Gradske kuće biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju porodično-stambenog objekta i pomoćnog objekta na k. p. br. 6111 i 6112 K. O. Palić za potrebe urbanističko-arhitektonske razrade lokacije

(naručilac projekta Makra Arpad i Makra Kelemen Timea)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu od 28. veljače do 5. ožujka 2020. godine svakog radnog dana od 8 do 15 sati u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured 204.

Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internet stranici Grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Građevinarstvo - Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je Javno poduzeće za upravljanje cestama, urbanističko planiranje i stanovanje, Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9) od 28. veljače do 5. ožujka 2020. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Broj: IV-13-111-1-4/2020
Dana: 18. 02. 2020.
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel. 024-636-101
MUD/SU

Na temelju članka 102. stavak 2. i 3. Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave (*Službeni glasnik RS* br. 21/2016, 113/2017 i 95/2018) i na temelju članka 35. Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (pročišćeni tekst) (*Službeni list Grada Subotice* broj 18/17 i 30/17) načelnica Gradske uprave objavljuje

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU

Izvješćuju se svi zainteresirani kandidati da je Gradska uprava grada Subotice dana 21. 02. 2020. raspisala javni natječaj za popunu slobodnih izvršiteljskih radnih mjesta.

Natječaj je objavljen na internetskim stranicama Grada Subotice http://www.subotica.rs/index/pagelist/lg/cp/id_page_node/63

NAČELNICA GRADSKJE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravnik

U Somboru predstavljena knjiga *Mala Katica* Katarine Firanj

Priče za djecu i odrasle

Kako se na salašu rodila mala Katica iako je otac priželjkivao sina, zašto se u Karmelićanskoj crkvi uplašila oca Gerarda, kako je kao mala djevojčica doživjela susret s romskom čergom, zašto se u školi u varoši zastidjela svoje mame. Ovo je samo dio djetinjstva **Katarine Firanj** koji je ona opisala u knjizi *Mala Katica* u kojoj je 35 priča. Knjiga je tiskana u nakladi NIU Hrvatska riječ iz Subotice, a prvo predstavljanje bilo je u Somboru. *Mala Katica* knjiga je za djecu, koja će kroz ove priče doznati kako se prije pola stoljeća odrastalo na salašu, ali i knjiga za odrasle koji će se kroz Katarinino sjećanje prisjetiti svoga života.

Firanj je knjigu napisala ne uljepšavajući svoj život na salašu. Bio je on i radostan i lijep, ali i težak i ponekad tužan. Daleko od idilične slike koju mi danas imamo o salašima i salašarskom životu.

»Jednog dana sam otvorila svoje srce i dušu i napisala ovu knjigu. Ostatak će ona kao trajno sjećanje na nekadašnji život. Neke nove generacije o tom životu znat će samo ako to ostanu napisano i tako trajno sačuvano. Knjiga najduže pamti. Pisala sam od srca. Iskreno. Onako kako sam sve što je napisano i doživjela, od pete do 15. godine. Posvetila sam je svojim sestrama, jer su i one dio ove knjige«, kazala je autorica. Ostala je vjerna ikavici koja se nekada, a danas još samo u tragovima, govorila na somborskim salašima. Ostala je vjerna i svom jednostavnom stilu pisanja koji čitatelju daje dojam da čitajući njenu knjigu zapravo slušaju priče svoje majke ušuškani pored paorske peći u jednoj zimskoj večeri.

»Katarina piše lagano, ali nije škrtka u riječima. Sve opisano ima svoju dinamiku. Ovom knjigom Katarina želi sačuvati svoja sjećanja i na neki način predati ih novim generacijama. Ako bude-

 Katarina Čeliković, Zlata Vasiljević i Katarina Firanj

te pročitali ovu knjigu pričajte o njoj drugima, ali pričajte i svoje priče. Ovom knjigom Katarina je ispunila jednu slagalicu. Od materinskog govora kojim je pisala, do prikaza običaja, načina života. Zapisala je u pričama i neke pouke«, kazala je urednica knjige **Katarina Čeliković**.

Ilustracije za knjigu uradila je **Cecilija Miler**.

»Naravno, prije ilustriranja morala sam pročitati Katarinine priče, a u njima sam prepoznala i svoje djetinjstvo. Prvo sam skicirala crteže i gledala da u te skice unesem dio onoga što je Katarina ispričala u svojim pričama. Drago mi je da sam i ja dio ove knjige i veselim se što ova knjiga kreće među čitatelje«, kazala je Miler, koja je uradila dvadesetak crteža.

Mala Katica predstavljena je u prepunoj maloj dvorani Hrvatskog doma u Somboru, a poslije predstavljanja gotovo svi nazočni otišli su kući sa svojim primjerkom knjige.

Z. V.

Najnovija knjiga Ruže Silađev predstavljena u Zagrebu

Čuvarica riči i običaja

 Sanja Vulić, Ruža Silađev i Đuro Vidmarović

U okviru projekta suradnje s hrvatskim autohtonim zajednicama u dijaspori, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i Društvo hrvatskih književnika organizirali su predstavljanje najnovije knjige vojvođanske autorice **Ruže Silađev** *Sonta u sjećanjima šokačkim*. Riječ je o trećoj knjizi spomenute autorice koju je posvetila svojoj Sonti, a nakon knjiga *Divani iz Sonte* i *Šokica pripovida*, koje se također ubrajaju u djela sakupljene hrvatske narodne baštine.

Predstavljanje je upriličeno u utorak, 18. veljače, u prostorijama Društva hrvatskih književnika u Zagrebu. Pozdravni govor održao je predsjednik DHK-a mr. sc. **Đuro Vidmarović** pri čemu se posebno osvrnuo na doprinos vojvođanskih Hrvata, napose onih šokačkih, obogaćivanju ukupne književne i kulturne baštine hrvatskoga naroda. U okviru toga doprinosa istaknuo je i književni rad Ruže Silađev, koja posvećeno piše o Sonti, svome zavičaju, čuvajući šokačku rič, običaje i prošlost.

Priredivačica knjige prof. dr. sc. **Sanja Vulić** se osvrnula na stvaralaštvo Ruže Silađev u okvirima uporabe i čuvanja govora šokačkih Hrvata, što i ne čudi jer su *Divani iz Sonte* ove autorice prva ikada objavljena knjiga na ikavici Šokaca s vojvođanske obale Dunava.

Autorica Ruža Silađev govorila je o svome stvaralaštvu a tijekom predstavljanja čitala je i ulomke iz svoje najnovije knjige.

I. A. P. / Foto: DHK

Godišnja skupština HKD-a Šid

Akcent na folklorcima i recitatorima

Na godišnjoj skupštini HKD-a *Šid* koja je održana prošloga tjedna u prostorijama šidske udruge, jednoglasno je usvojen financijski izvještaj o radu za proteklu 2019. godinu, te prijedlog plana rada za tekuću godinu. Predsjednica udruge **Zorica Šafarik** je istaknula da je plan rada u prošloj godini u potpunosti realiziran čak i u većoj mjeri nego što su očekivali, kada je u pitanju sudjelovanje članova udruge na brojnim manifestacijama.

U ovoj godini udruga planira organizirati proslavu svoje 10. obljetnice. Kao i svake godine organizirat će i likovnu koloniju, kao i obilježavanje 80 godina od smrti poznatog književnika i prevoditelja **Isidora Ise Velikanovića**.

»Trudit ćemo sudjelovati na svim smotrama folklora, te na drugim manifestacijama na koje budemo pozvani. Najveći akcent i u ovoj godini bit će na folklornoj skupini i recitatorskoj sekciji koje vodi **Ana Hodak**«, navodi Šafarik.

Kao jedan od problema u radu, Šafarik navodi nedovoljan broj aktivnih članova udruge, prvenstveno mladih.

»Neki od naših članova su otišli na daljnje školovanje u druge gradove. U mlađoj folklornoj skupini trenutno imamo samo sedam članova. Također nam je problem i mali broj članova tamburaškog orkestra. Imamo ih šest, ali su samo njih troje re-

doviti na probama. Nastojat ćemo animirati mlade iz susjednih sela«, navodi Šafarik.

Jedan od problema je i nedovoljno veliki prostor za odlaganje nošnji, instrumenata, knjiga i slika s likovnih kolonija i tehničke opreme. Trenutno je sve to smješteno u jednoj prostoriji župne kuće. Kako bi se taj problem riješio, prijedlog župnika **Nikice Bošnjakovića** je da se u dvorištu župne kuće izgradi prostorija koja bi služila za te svrhe. Kao nagradu za aktivan rad u prošloj godini, župnik Bošnjaković je vrijednim članovima obećao ljetovanje u Jablancu.

S. D.

U Đurđinu održano *Prelo na salašu*

Tražila se karta više

Nakon *Dičijeg prela* Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Đurđin* organiziralo je još jednu pokladnu manifestaciju – *Prelo na salašu*, koje je održano 14. veljače u župnoj dvorani u Đurđinu.

Prelo je okupilo 60-ak mještana i gostiju iz Subotice i okolice koji su se družili uz zvuke tambure i tradicionalnu preljsku večeru, krumpiraču i *fanke*, a nije izostala ni tombola koja je bila osigurana za svakog gosta. I ovoga puta za prelo se tražila karta više, no zbog nedostatka većeg prostora u selu, organizatori kažu da je ovo maksimalan broj gostiju koje mogu primiti.

Prije same večere Društvo je priredilo kulturni program. Prelo je započelo pjesmom posvećenom samom događaju, *Prelo na salašu*, koju je za prošlogodišnje, prvo ovakvo, napisala **Verica Dulić**. Nastupili su i članovi folklorne i literarno-dramske sekcije, a organizirana je i revija nošnji. Pročitane su i dvije pjesme napisane za natječaj za najbolju preljsku pismu *Velikog prela*, od kojih je jednoj, pjesmi Verice Dulić dodijeljena druga nagrada stručnog žirija.

U ime domaćina gostima se obratila predsjednica *Đurđina* **Marica Stantić**. Podsjetila je na kulturne događaje koje je Društvo organiziralo u protekloj godini poput *Rič pod đermom*, izložbe povodom stogodišnjice rođenja slamarke **Mare Ivković Ivandekić**, stogodišnjice rođenja karmelićanina oca **Ante Stantića**, dočeka svetog Nikole, božićnog koncerta *Tiha noć u Đurđi-*

nu i *Dičijeg prela* te je najavila njihovo održavanje i ove godine kao i obilježavanja obljetnica i značajnih datuma za one koji su ostavili neizbrisiv trag u ovome selu.

Gost prela, narodni zastupnik u Skupštini Srbije i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov** pozvao je prisutne da izađu na predstojeće izbore te da svojom nazočnošću i djelovanjem podržavaju rad hrvatskih institucija i udruga kako bi se stvorili bolji uvjeti za djelovanje mladih naraštaja. »Zbijmo redove«, slogan je kojim je Žigmanov i ovoga puta ohrabrio nazočne na angažman unutar zajednice.

Na prelu je svirao ansambl *San* iz Subotice.

J. D. B.

Prelo u Bregu

Veselo **SRCE** šokačko

Tamo gdje je Šokadija, tamo je uvijek veselo i razigrano. Tako je bilo i na *Šokačkom prelu* u Bregu, a dobrog raspoloženja nije manjkalo ni gostima ni domaćinima. Ove godine za prelo se tražila karta više, pa su domaćini HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* ugostili više od 200 svojih prijatelja. Već je uobičajeno da preljsko veselje upotpune gosti iz Hrvatske, a ove godine to su bili članovi muške i ženske pjevačke skupine KUD-a *Branimir* iz Bošnjaka. Bio je to uzvratni posjet, jer su članovi *Kranjčevića* bili njihovi gosti na *Smotri marijanskih pjesama*.

»Čestitam vam na naporima koje činite da sačuvate jedan od svojih običaja. Prelo je na kulturnoj mapi Hrvata u Vojvodini zacijelo najrasprostranjenija ma-

nifestacija u području tradicijske kulture. Zastupljena je i kod šokačkih i kod bunjevačkih Hrvata. Zajedništvo, kreativni čin i stalost da budemo zajedno, da kreativno trošimo vrijeme na ono što je vrijedno. I stoga neka nam ovo prelo bude razlog da istrajavamo, prije svega u ovako malim sredinama kao što je Breg«, kazao je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, otvarajući ovogodišnje prelo.

Gostima prela dobrog raspoloženja nije manjkalo, pa je dvorana bila pretijesna za sve željne igre i plesa. Zaslužni za to su članovi Tamburaškog sastava *Čokanj* iz Našica, koji su već šest godina dio preljskog veselja u Bregu.

Z.V.

Katolici u Zmajevu, Ravnom Selu i Kulpinu

Pomiješani narodi i obredi

Velečasni **Igor Vovk** je tridesetpetogodišnji svećenik Ruskokrsturske eparhije svetog Nikole za katolike bizantskoga obreda u Srbiji. Rođen je u Vrbasu u svećeničkoj obitelji – pokojni otac **Jaroslav** i brat **Zinovij** su također bili svećenici. Nakon završene Biskupijske klasične gimnazije *Paulinum* u Subotici, studij filozofije i teologije je završio u Rimu, u Ukrajinskom kolegiju sv. Jozafata. Prije svećeničkoga ređenja oženio se suprugom **Darijom**, s kojom sada ima sina **Teodora** i kći **Emiliju**. Nakon kapelanskoga staža u Ruskom Krsturu, imenovan je župnikom u župi sv. Vladimira u Vrbasu, zadužen je i za dušobrižništvo grkokatolika u Zmajevu, a obilazi i raspršene vjernike bizantskoga obreda u Vajskoj i Bođanima. Pomaže kolegama u Zagrebu prigodom blagoslova stanova, a ispovijeda po potrebi i u svetištu u Aljmašu. Od Kongregacije za Istočne crkve dobio je ovlast biritualizma, što znači da može dijeliti sakramente katolicima oba obreda u našim krajevima: rimskoga i bizantskoga. Osim materinjega ukrajinskog, te rusinskoga jezika, govori i srpski, hrvatski, ruski, engleski i talijanski. Njegova supruga, osim potpore u svećeničkom životu i pastoralu, kreira i izrađuje svećeničko ruho za klerike oba obreda koje, po porudžbi, šalje i u inozemstvo.

Velečansi Vovk je 1. siječnja 2019. imenovan kapelanom u župi rimskoga obreda u Zmajevu s filijalama u Ravnom Selu i Kulpinu. Također pomaže katolicima u Despotovu. Djelovanje među malobrojnim pukom koje je, iako u srcu Bačke, obilježeno znakom dijaspore, donosi niz posebnosti koje smo željeli upoznati, a s njima i život naših sunarodnjaka u mjestima u kojima nismo niti znali da oni (još uvijek) žive.

»U Zmajevu živi 85 obitelji katolika rimskog obreda«, iznosi svoje jednogodišnje iskustvo vlč. Vovk. »Mise se slave redovito u katoličkoj crkvi: i za župljane rimskoga obreda, koji pripadaju župi sv. Mihovila arkandela, i za župljane bizantskoga obreda, koji pripadaju župi sv. Ivana Krstitelja i kojih ima 16-20 obitelji. Na misi za rimokatolike, koja je dvojezična (na hrvatskom i mađarskom jeziku) sudjeluje 8-40 vjernika. Vrlo je prisutna jezična asimilacija. Obitelji zmajevskih Hrvata su podrijetlom iz Dalmacije i Hercegovine, i ovdje su došle kao naseljenici nakon II. svjetskog rata. Prošle je godine bilo dvoje prvopričesnika i 11 krizmanika. Pastoral sakramenata uključuje i redovite prilike za

svetu ispovijed. Tu je i nekoliko ministranata«, sumira župnik.

On kaže da župa ima nekoliko posebnosti koje zahtijevaju ozbiljniji i dugotrajniji pastoralni rad. Dosta starijih vjernika nisu krizmani.

»Postoji zazor od slanja djece na vjeronauk zbor podsmjeha pojedinaca izvan Crkve, iako u selu djeluje vjeroučitelj. Katolici oba obreda bili su provocirani. Ipak, česte su prakse duhovni razgovori i savjetovanja sa svećenikom, te dobar dio svojeg vremena provodim u ovakvom pastoralu, za koji je potrebno veliko

strpljenje i molitvena potpora. Duhovni minimalizam je, mogu reći, zahvatio župljane u ove tri zajednice, no imam dojam da se župa u Zmajevu budi, da se pojavljuju i mladi kojima je stalo do dobra župe. Moja je prvenstvena želja da članove crkve oba obreda ujedinem u katehizaciji«, kaže velečasni Vovk.

Na filijalama Kulpin i Ravno Selo je teže. Vjerski život je zamro ili zamire, no dojam je da mu je dolaskom vlč. Vovka ipak dan zamah.

»Započete su karitativne aktivnosti. Za vrijeme pripreve za Božić i Uskrs katolici oba obreda sakupljaju za siromahe, a ove godine će ta pomoć otići obiteljima koji su u potrebi. Moli se i krunica prije mise. Čini se da se počela buditi kršćanska svijest i kršćanski život, uz sve izazove koje malobrojna katolička dijaspora može imati«, kaže naš sugovornik.

A izazovi su veliki. Katolici u Ravnom Selu su članovi 5-6 albanskih obitelji. U ruiniranom molitvenom domu posvećenom Presvetom Trojstvu dugo se nije služila misa, niti za to postoji interes ondašnjih katolika.

»Zajednicu u Kulpinu čine 2-3 osobe koje pohađaju svetu misu. Misa se služila svakog prvog u mjesecu u molitvenom domu posvećenom Presvetom Trojstvu, prije nego li je služenje

mise ukinuto. Za Božić prošle godine na misi su bile tri bakice rimokatolkinje i, uz njih, cijela obitelj evangeličkih vjernika koja živi u župnoj kući, osim majke obitelji koja je grkokatolkinja», kaže vlč. Vovk.

Despotovo pripada Općini Bačka Palanka, no rimokatolici u njemu, a ima ih 3-4 obitelji, pripadaju župi Svih Svetih u Kucuri. Bogoslužnoga objekta u ovome selu uopće nema, i u njemu je jedini oblik susreta s katolicima – sprovod. Do sada je vlč. Vovk vodio jedan katolički sprovod na kojem su, na njegovo čuđenje, vjernici znali odgovarati. Zanimljivo je da su u ovome selu, prema rezultatima posljednjega popisa, Hrvati po brojnosti treći narod, nakon Srba i Slovaka, s 34 naša sunarodnjaka, a da ih je 2002. bilo 43.

Zaključujući razgovor s vlč. Vovkom prenosimo njegovu nesigurnost.

»Postavljen sam kao dušobrižnik ove tri zajednice privremeno, te ne znam do kada će ta privremenost trajati. Nastojat ću, ipak, propovijedati živog Krista koliko god mi dragi Gospodin poda snage«, kaže on.

M. Tucakov

Zaručnički tečaj

Zaručnički tečaj, kao priprava za sve one koji se namjeravaju vjenčati ove godine, kao i za starije od 17 godina, počinje 9. ožujka i traje tjedan dana. Početak je svakoga dana u 19.30 sati u Harambašićevoj 7 u Subotici.

U susret blagdanima

22. veljače – Katedra sv. Petra
26. veljače – Čista srijeda

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Na zlo uvijek uzvratiti dobrim

Nova pravednost o kojoj je Isus govorio u evanđelju prošle nedjelje tema je i ovonedjeljne pouke. Ta nova pravednost nas zbunjuje, jer čovjek u sebi stalno ima potrebu istjerivati pravdu, uzvraćati istom mjerom, osobito ako mu je netko nanio zlo, onda misli da je potpuno u redu i pravedno da mu jednako zlom i vrati. Netko izgubi mjeru, pa želi uzvratiti i gore nego što je dobio. I tako umjesto pravednosti nastaje još veća šteta i razdor među ljudima, a Isus nas uči kako to izbjeći, kako uistinu svijet učiniti pravednijim.

»Ne opirite se Zlomu!«

Vratiti istom mjerom je načelo kojega su se ljudi uvijek nastojali pridržavati. I židovski Zakon u tom pogledu bio je dosta strog i neumoljiv. »Oklo za oko, zub za zub!« bilo je pravilo koje se strogo primjenjivalo. Iako to izgleda potpuno pravedno, Isus ipak donosi drugačije načelo: »Ne opirite se Zlomu! Naprotiv, pljusne li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi« (Mt 5,39). U očima svijeta ovo što Isus naviješta čini se kao uzmicanje, kukavičluk, dopuštanje nepravde. No, Božji pogled na svijet mudriji je od ljudskoga, te i Božja borba protiv zla je drugačija, ali mudrija od ljudske. Ovo što čovjeku izgleda kao bojažljivo uzmicanje u stvari je otpor. Takav otpor je jedini učinkovit, jer ne stvara začarani krug zla u kojem se na zlo odgovara zlom i tako u nedogled.

Ovo što Isus donosi čovjeku i što od njega traži nije novi zakon već jedan posve novi put do pravednijih odnosa među ljudima. Neopiranje zlu, koje on od svojih učenika traži nije kukavičluk, on ih ne želi poniziti i učiniti manje vrijednima u društvu, već svojevrсна osveta koja protivnika ne izaziva i ne omalovažava, nego ga suočava s njim samim i zlom koje je počinio. Tako se otvara jedan novi put za izgradnju humanijih međuljudskih odnosa. A tek kada čovjeka suočimo s njegovim zlim činom na način da mu ne odgovorimo istom mjerom, on može postati svjestan onoga što je učinio i požaliti zbog toga. Ne opirati se zlotvoru njegovim oružjem zahtijeva mnogo više snage. Čovjek nekako u sebi nosi tu želju da svakome vrati milo za drago, ali Isus nas uči da treba činiti upravo suprotno, jer jedino

tako možemo onome tko je nanio nepravdu dati priliku da uvidi pogrešku i ispravi je.

Ljubav prema neprijateljima

Isus ide i korak dalje, ne da traži da ne uzvraćamo na zlo istom mjerom nego traži i da ljubimo svoje neprijatelje i molimo za svoje progonitelje. To može jedino duhovno jaka osoba, ona koja svaki dan provodi s Bogom, koja ustrajno slijedi primjer Isusova života i nastoji ozbiljno u život provesti njegovu riječ, jer on od nas ne traži ništa što svojim primjerom nije pokazao da treba činiti. A ljubav i praštanje su u temelju svega i sve što traži od svojih nasljedovatelja može se sažeti u te dvije riječi koje mogu promijeniti svijet, ako ljudi doista budu slijedili njegov primjer i budu vjerni njegovom nauku.

Gdje ćemo pronaći snagu za praštanje i ljubav prema neprijateljima, Isus nam odgovara: »Da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima« (Mt 5,45). Isus objavljuje Boga koji se prema ljudima uvijek ponaša onako kako bi se oni trebali ponašati jedni prema drugima. Dakle, kršćanin iz zahvalnosti Bogu za njegovu dobrotu treba uložiti trud da pokuša i sam tu dobrotu oponašati, ne biti sudac, nego onaj koji prašta. Naša pravednost mora biti na tragu Božje pravednosti, veća i drugačija od pravednosti ovoga svijeta. Dakle, ne smijemo uzvraćati istom mjerom, ljubiti samo one koji nas ljube, to čine i farizeji. Mi moramo biti oni koji će započeti praštati, koji će izaći iz začaranog kruga zla tako što na učinjeno neće odgovoriti istom mjerom nego mjerom Kristovom.

Isus na kraju kaže: »Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!« (Mt 5,48). Traži od nas da nas vodi ljubav, kao što se Bog vodi ljubavlju u svom odnosu prema nama. Ljubav će nam omogućiti da praštamo, a da se ne osvećujemo, da ne mrzimo i ne želimo drugome zlo. Ljubav i praštanje odlike su Isusovih učenika. Tako živjeti zahtijeva veliki trud, ali i donosi veliki plod. Ako se oko toga budemo trudili, svi će prepoznati da smo Njegovi učenici, a mi ćemo dati veliki doprinos da ovaj svijet uistinu bude bolje mjesto nego što je sada. To je poslanje svakoga od nas.

Zabava uz tamburaše i DJ-a

Tradicionalna pokladna manifestacija mladih iz zajednice vojvođanskih Hrvata, *Prelo mladeži*, održano je i ove godine u Subotici, u Hrvatskom kulturnom centru *Bunjevačko kolo*. Manifestacija je okupila blizu 200 mladih iz mnogih vojvođanskih mjesta. Nitko s prela nije otišao ravnodušan, do »fajronta« koji je bio u pola tri izjutra mladi su se na pristojan i

primjeren način družili i zabavljali. Reakcije gostiju su pozitivne uz komentare: »Nadam se da će biti još ovakvih događanja« ili »Ovo je jedno od najboljih prela na kojima sam bio«.

Gosti su se zabavljali uz tamburaše te DJ-a, kao spoj tradicionalnog i suvremenog. Ansambl *Akord*, koji je sačinjen od mladih momaka, srednjoškolaca, prvi je nastupio s blokom pjesama za

doček gostiju. Zamijenile su ih potom starije kolege, ansambl *Ruže* koji su odsvirali za svakoga po nešto, od zabavne glazbe do tradicijskih kola. Nakon ponoći nastupio je DJ i na taj način obuhvaćeni su svi glazbeni ukusi.

Prelo je organizirala Udruga mladeži *Hrvatski majur*. Jedan od organizatora **Marin Piuković** kaže da ih raduje prisutnost mladih iz različitih mjesta u Vojvodini a vesela atmosfera i pozitivni dojmovi motivacija su im za daljnje djelovanje.

»Velika dvorana HKC-a 'Bunjevačko kolo' bila je bogata mladim ljudima okupljenim oko ovog lijepog pokladnog običaja. Prisutni su bili mladi Hrvati iz mnogih mjesta Vojvodine koji su očitovali zajedništvo. Pokazali smo da nas ima i da se možemo okupiti, tu nećemo stati s organiziranjem sadržaja koje mladi žele. Veselo i pozitivno ozračje i raspoložena omladina motivacija su nam za daljnje djelovanje«, kaže Marin Piuković.

Tekst i foto: A. Francišković

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

RECEPT NA TACNI

Muffini s borovnicama

Tijekom ovih neradnih dana zadesila me prehlada zbog koje sam više vremena provodila uz TV i doslovno iz svakog filma i serije me je pozdravio slatki muffin. Kada je netko tako uporan i neodoljiv, ne treba se opirati, nego zasukati rukave i odazvati se.

Rijetko pravim slatke mafine jer izbjegavam koristiti šećer, a tko je vidio slatko bez šećera. Još uvijek sam takvih razmišljanja i zato na ovaj izazov odgovaram parolom »nije sve što je slatko šećer« i dijelim ovaj divni recept za slatke muffine bez šećera u kojem ćete uživati bez i malo grižnje savjesti i bez potrebe za ekstra sportskom aktivnosti.

Potrebno: 230 gr zobenih pahuljica / 2 žlice gorkog kaka / 1 žlica sode bikarbone / 1 žličica cimeta / 2 jaja / 175 ml cijeđene naranče / 1 žličica naribane narančine kore / 50 gr borovnica / 4 žlice kokosova ulja.

Postupak: Zobene pahuljice samljati, pa ih pomiješati s cimetom, kakaom i sodom bikarbonom. U drugoj posudi umiješati jaja, dodati ulje, sok od naranče, zatim narančinu koru i borovnice i sve dobro sjediniti. Spojiti dvije smjese i umiješati zajedno. Sjedinenom smjesom puniti kalupe za muffine i peći u zagrijanoj pećnici, desetak minuta na 180 stupnjeva Celzijevih.

Kada su gotovi, možete ih posuti javorovim sirupom, mada on ne ide po originalnom receptu.

Muffini odlično idu uz popodnevni čaj, ali mogu biti dovoljni za jedan fini doručak. Koje god vrijeme odabrali, računajte da će brzo nestati s tanjura. Dobar tek!

Gorana Koporan

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Gradonačelnik
 Broj: II-464-78/2020
 Dana: 18. 2. 2020.
 24000 Subotica
 Trg slobode 1

Temeljem članka 99., stavak 5. Zakona o planiranju i izgradnji (*Sl. glasnik RS*, broj 72/09, 81/09-isp. 64/10 – odluka US i 24/2011, 121/2012, 42/2013 – odluka US, 50/2013 – odluka US, 98/2013 – odluka US, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019 i 37/2019 – dr. zakon-9/2020) i člana 16. Odluke o pribavljanju, otuđenju i davanju u zakup građevinskog zemljišta i pretvaranja prava za kupu na građevinskom zemljištu u pravo vlasništva (*Sl. list Grada Subotice*, broj 14/2015 i 53/2016),

Gradonačelnik Grada Subotice donosi

ODLUKU

O RASPISIVANJU JAVNOG OGLASA ZA OTUĐENJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA (ZEMLJIŠTE) U JAVNOM VLASNIŠTVU GRADA SUBOTICE RADI IZGRADNJE U POSTUPKU JAVNOG NADMETANJA (DRAŽBA)

I. Predmet otuđenja:

1. parc. br. 15879/6 u površini 04a 53m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K. O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice,
2. parc. br. 14777/8 u površini 84a 25m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K. O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice,
3. parc. br. 15799/9 u površini 06a 28m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K. O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice,
4. parc. br. 694/8 u površini 11a 94m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K. O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice,
5. parc. br. 694/9 u površini 14a 02m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K. O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice,
6. parc. br. 17688/3 u površini 02ha 60a 39m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K. O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice,

II. Komunalna opremljenost:

1. parc. br. 15879/6 K. O. Novi grad, asfaltirani pristupni put bez trotoara,
2. parc. br. 14777/8 K. O. Novi grad, javni vodovod, asfaltirani pristupni put bez trotoara, javna rasvjeta,
3. parc. br. 15799/9 K. O. Novi grad, javni vodovod, javna rasvjeta, plinovod,
4. parc. br. 694/8 K. O. Novi grad, javni vodovod, asfaltirani pristupni put, javna rasvjeta,
5. parc. br. 694/9 K. O. Novi grad, javni vodovod, asfaltirani pristupni put, javna rasvjeta,
6. parc. br. 17688/3 K. O. Novi grad, javni vodovod, asfaltirani pristupni put, trotoar, javna rasvjeta.

III. Urbanistički uvjeti:

- Uvidom u Plan generalne regulacije VIII. za zone „Željezničko naselje“ i „Makova sedmica“ i dio zone „Mali Radanovac“ (*Službeni list Grada Subotice*, broj 52/2012) utvrđeno je da se parcele **k. p. br. 15879/6 i 15799/9 K. O. Novi grad** nalaze u dijelu prostora namijenjenog izgradnji objekata porodičnog stanovanja srednjih gustina.

Za ovu zonu su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele za slobodnostojeći porodični stambeni objekt iznosi 300 m²
 - Min. širina uličnog fronta iznosi 10 m,
 - Max. Indeks zauzetosti parcele je 40%,
 - Max. katnost glavnog objekta je P+1+Pk,
 - Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.
- Parkirališna mjesta za ove parcele predviđena su u okviru istih.

- **k. p. br. 14777/8 K. O. Novi grad** prema Planu generalne regulacije VII. za zone „Kertvaroš“ i „Novi Grad“ i dijelove zona „Mali Radanovac“, „Radanovac“ i „Palić“ u Subotici (*Službeni list Grada Subotice* broj 11/2014 i 12/2014) se nalazi u dijelu bloka 200 i namijenjena je za proizvodnju i privredu.

Za ovu zonu su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele iznosi 1200 m², dok se maksimalna veličina ne uvjetuje,
- Min. širina uličnog fronta iznosi 30 m,
- Max. indeks zauzetosti parcele je 50%, ukoliko je parkiranje osigurano u podzemnoj etaži – maks. indeks zauzetosti je 60%,
- Maksimalni stupanj iskorištenosti parcela je 80% (računajući sve objekte visokogradnje i platoo sa s prometnicama i parkinzima),
- Max. katnost za proizvodne objekte i objekte male privrede je P+1, a maksimalna katnost poslovno-administrativnih objekata je P+2+Pk,

- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

U ovoj zoni dozvoljeno je građenje sljedećih objekata: proizvodni objekt, proizvodno-poslovni objekt, proizvodno-skladišni objekt, poslovni-skladišni objekt, poslovno-proizvodno-skladišni objekt, poslovni objekt, drugi pomoćni objekti (garaže, kotlarnice, bunari...).

Parcela ispunjava uvjete za gradnju, s tim da je za predmetni prostor propisana obveza izrade urbanističkog projekta, te se Investitoru nakon donošenja istog može odobriti izgradnja objekata.

Izrada Urbanističkog projekta je obveza Investitora.

Parkirališna mjesta za ove parcele predviđena su u okviru istih.

- **k. p. br. 694/8 i 694/9 K. O. Novi grad** – prema Planu detaljne regulacije za dio prostora MZ „Željezničko naselje“ u dijelovima blokova 13.1 i 13.2, između Majšanskog puta, Ulice Partizanskih baza i Hrastove ulice u Subotici (*Službeni list Grada Subotice*, broj 5/2018), navedene parcele se nalaze u dijelu bloka 18 u zoni namijenjenoj mješovitom stanovanju.

U okviru zone MJEŠOVITOG STANOVANJA, u ovisnosti od veličine parcele, dozvoljeno je građenje sljedećih objekata:

- porodični stambeni objekt (maksimalno 3 stambene jedinice)
- porodični stambeno-poslovni ili poslovno-stambeni objekt (maksimalno 2 stambene jedinice)
- višeporodični stambeni, stambeno-poslovni ili poslovno-stambeni objekt (minimalno 4 stambene jedinice)
- poslovni objekt (može se graditi kao jedinstven objekt na parceli ili kao zaseban objekt na parceli s porodičnim stambenim objektom)
- drugi objekti na parceli (prateći, pomoćni)

U sklopu zone MJEŠOVITOG STANOVANJA u okviru jednorodničkih stambeno-poslovnih objekata, višeporodičnih stambeno-

Za zonu mješovitog stanovanja uvjeti u pogledu veličine i širine parcele utvrđeni su u sljedećoj tablici:

Vrsta objekta	Namjena objekta	Veličina parcele		Širina parcele	
		Min. veličina parcele m ²	Preporuč. veličina parcele m ²	Min. širina parcele m	Preporuč. širina parcele m
Slobodno-stojeći objekti	-porodični stambeni objekt	300	500	10,0	15,0
	-stambeni objekt (max.4 stana)	500	700	15,0	17,0
	-porodični stambeno – poslovni ili poslovno-stambeni (max. 2 stana)	500	700	15,0	17,0
	-poslovni objekt (max P+1+Pk)				
Dvojni objekti	-višeporodični stambeni ili stambeno–poslovni objekt (min.4 stana)	600	800	20,0	25,0
	-poslovni objekt (max P+2+Pk)				
Neprekinuti niz	-porodični stambeni objekt, (2x1 stan)	400	600	16,0	20,0
	-porodični stambeno - poslovni objekt, (2 x 1 stan)	(dve po 200)	(dve po 300)	(dve po 8)	(dve po 10)
Prekinuti niz	-porodični stambeni objekt	150	150	5,0	5,0
	-višeporodični stambeni objekt	600	800	15,0	20,0
Polu-atrijumski	-porodični stambeni objekt	300	500	10,0	12,0
	-višeporodični stambeni, -višepor. stambeno–poslovni objekt	600	800	15,0	20,0
Polu-atrijumski	-porodični stambeni objekt	150	200		

poslovnih i poslovnih objekata mogu se planirati prostori za obavljanje djelatnosti iz područja:

- trgovine (prodavaonice za prodaju prehrambene i robe široke potrošnje i dr.),
- uslužnog obrta (pekarske, slastičarske, obućarske, krojačke, frizerske, fotografske radnje, praonice vozila i druge zanatske radnje),
- uslužnih djelatnosti (knjižara, kopirница, videoteka, kemijska čistiona i dr.),
- ugostiteljstva (moteli, pansioni, restoran, taverna, čevabdžinica, čajdžinica, caffè bar, pizzeria, hamburgerija i sl.),
- zdravstva (ljekarna, opće i specijalističke ordinacije, stacionari i sl.),
- socijalne zaštite (servisi za čuvanje djece, vrtići, obdaništa, igraonice za djecu, smještaj i njega starih i iznemoglih osoba i dr.)
- kulture (galerije, knjižnice, čitaonice, kino i pozorišne dvorane i dr.)
- zabave (bilijar saloni, saloni video igara, kladionice i dr.),
- sporta (teretane, vježbaone, aerobik, fitness, bodibilding i dr.),
- poslovno-administrativnih djelatnosti (filijale banaka, pošte, predstavništva, agencije, poslovni biro i)
- poljoprivrede (poljoprivredna apoteka, veterinarska ambulanta za kućne ljubimce i sl.)
- uslužnih servisa (benzinske crpke, plinske stanice, praonice vozila, centralna garaža i sl. na međusobnoj udaljenosti od minimalno 1 km). Centralna garaža može biti u sklopu svakog bloka u cilju zadovoljenja prostora za mirujući promet.
- I druge djelatnosti uz uvjet da ne ugrožavaju okolinu bukom, plinovima, otpadnim tvarima ili drugim štetnim djelovanjima, odnosno da su predviđene mjere kojima se u potpunosti osigurava okolina od zagađenja.

U ZONI MJEŠOVITOG STANOVANJA nije dozvoljena izgradnja mini farmi i klaonice.

U ZONI MJEŠOVITOG STANOVANJA nije dozvoljena izgradnja proizvodnih objekata, odnosno proizvodnih pogona male privrede i proizvodnog zanatstva.

Za građenje porodičnog stambenog, porodično stambeno-poslovnog objekta u zoni je utvrđena maksimalna veličina građevinske parcele od 1.500 m², dok za višeporodično stambeno-poslovni objekt nije utvrđena maksimalna veličina.

Max. Indeks zauzetosti parcele je 50%.

U sklopu zone mješovitog stanovanja, osim osnovne namjene, dozvoljena je izgradnja objekata druge namjene koji neće štetno djelovati na okolinu i to: poslovanje, javni i komercijalni sadržaji, mala privreda, sport i rekreacija, zdravstveni, vjerski objekti, komunalni objekti, servisi, benzinske crpke, centralne garaže i dr. s tim da njihova zastupljenost na nivou zone može biti max. 50%.

Vrste objekata, s obzirom na način izgradnje na građevinskoj parceli u zoni mješovitog stanovanja su:

slobodnostojeći (objekt ne dodiruje ni jednu liniju građevinske parcele)

dvojni (objekti na susjednim parcelama dodiruju jednu zajedničku liniju građevinske parcele)

u neprekinutom nizu (objekt dodiruje obje bočne linije građevinske parcele)

u prekinutom nizu (objekt dodiruje samo jednu bočnu liniju građevinske parcele)

poluatrijumski (objekt dodiruje tri linije građevinske parcele)

U zoni mješovitog stanovanja najveća dozvoljena spratnost PORODIČNIH stambenih (stambeno-poslovnih i poslovno-stambenih) objekata je P+1+Pk (prizemlje+sprat+potkrovlje).

Najveća dozvoljena katnost VIŠEPORODIČNIH stambenih (stambeno-poslovnih i poslovno-stambenih) u zoni mješovitog stanovanja je P+2+Pk (prizemlje+dva kata+potkrovlje).

POSLOVNI objekti u okviru zone mješovitog stanovanja su katnosti maksimalno P+1+Pk (za minimalnu veličinu parcele 500 m²), odnosno maksimalno P+2+Pk (za minimalnu veličinu parcele 600 m²).

- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

Ukoliko je planirana izgradnja porodičnog stambenog objekta (stambeno-poslovnog ili poslovnog objekta) u zoni mješovitog stanovanja, na parceli se mogu graditi i drugi objekti i to:

PRATEĆI OBJEKTI – garaža, ljetna kuhinja, infrastrukturni objekti (kotlarnice, trafostanice i dr.), nadstrešnice i sl.

POMOĆNI OBJEKTI – bunari, ograde i sl.

Ukoliko je planirana izgradnja višeporodičnog stambenog objekta (stambeno-poslovnog ili poslovnog objekta) u zoni mješovitog stanovanja, u izuzetnim slučajevima se na parceli mogu kao slobodnostojeći graditi prateći objekti (garaže, kotlarnice, trafostanice i nadstrešnice).

Parcele br.694/8 i 694/9 K. O. Novi grad ispunjavaju uvjete za gradnju, s tim da je za predmetni prostor propisana obveza izrade urbanističkog projekta u slučajevima izgradnje višeporodično-stambenih i stambeno-poslovnih objekata.

Izrada Urbanističkog projekta je obveza Investitora.

Parkirališna mjesta za ove parcele predviđena su u okviru istih.

- **k. p. br. 17688/3 K. O. Novi grad** - prema Planu detaljne regulacije za dijelove blokova 16.5 i 17.2 sjeverno od Segedinskog puta u Subotici (*Službeni list Grada Subotice*, broj 38/2015), predmetna parcela se nalazi u zoni namijenjenoj poslovanju s proizvodnjom.

Za zonu poslovanja s proizvodnjom su utvrđeni sledeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele za izgradnju objekata iznosi 800 m²,
- Min. širina uličnog fronta iznosi 20 m,
- Max. Indeks zauzetosti parcele je 60%,
- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu min. širine 5 m.

Vrsta i namjena objekata koji se mogu graditi

Na parcelama ili kompleksima u zoni poslovanja s proizvodnjom dozvoljena je izgradnja jednog ili više objekata u kojima se odvijaju sljedeće djelatnosti:

- poslovne djelatnosti (tercijarne djelatnosti: prodaja, administracija, usluge, ugostiteljstvo i sl.)
- skladišne djelatnosti
- proizvodne djelatnosti

U planiranim kompleksima, a u skladu sa Zakonom o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS*, br. 135/04 i 36/09) i Uredbom o utvrđivanju liste projekata za koje je obavezna procjena utjecaja i liste projekata za koje se može zahtijevati procjena utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS*, br. 114/08 – do kraja poglavlja Uredba), dozvoljena je realizacija sljedećih projekata:

- Projekti koji se ne nalaze na Listi I. niti na Listi II. Uredbe
- Projekti koji se nalaze na Listi II. Uredbe, za koje se na temelju izrađene Procjene utjecaja na životni okoliš ustanovi da u pogledu planiranog proizvodnog i tehničko-tehnološkog procesa, vrste i količine energije, kao i procjene vrste i količine otpadaka, zagađenja zraka, zemljišta, vode i drugog, ne ugrožavaju životni okoliš, odnosno da se planiranim mjerama na sprječavanju pratećih negativnih utjecaja proizvodne djelatnosti, negativno djelovanje u potpunosti može ukloniti, ili svesti na zakonom utvrđene dozvoljene norme.

Osim objekata osnovne namjene, mogu se graditi:

- pomoćni objekti neophodni za obavljanje osnovne djelatnosti (garaže, infrastrukturni objekti, stanice za opskrbu gorivom, spremnici, cisterne i sl.)
- stambeni objekti s 1-2 stana za vlasnika.

Minimalno rastojanje između regulacijske i građevinske linije za poslovne i skladišne objekte nije definirano, a za proizvodne objekte iznosi 5 m.

U odnosu na bočne i zadnje međne linije južne ili istočne orijentacije objekti moraju biti udaljeni najmanje 4 m, a u odnosu na linije sjeverne ili zapadne orijentacije objekti moraju biti udaljeni najmanje 1 m.

U odnosu na postojeće objekte na susjednim parcelama, planirani objekti moraju biti udaljeni najmanje 5 m.

Dozvoljena katnost objekata je P+2.

Maksimalna visina sljemena objekta je 12 m, a iznad te visine su dozvoljeni visinski akcenti u funkciji djelatnosti koja se odvija u kompleksu (tehnoški tornjevi, silosi, dimnjaci i sl.), reklamni stupovi, kao i telekomunikacijski i drugi infrastrukturni objekti.

Dozvoljena je izgradnja podrumске ili suterenske etaže ako ne postoje smetnje geotehničke i hidrotehničke prirode.

Unutar objekta se može izvršiti prenamjena tavanskog prostora u koristan prostor u slučaju da se spomenutom intervencijom ne prijeđu dozvoljeni urbanistički parametri.

Kod izgradnje objekata s podrumom neophodno je osigurati pravilno prozračivanje i osvijetljavanje podrumске etaže.

Za izgradnju i uređenje novih ili dogradnju postojećih kompleksa u kojima bruto razvijena površina novoplaniranih objekata iznosi 2.000m² ili više Planom je propisana obveza izrade urbanističkog projekta.

Izrada Urbanističkog projekta je obaveza Investitora.

Parkirališna mjesta za ove parcele predviđena su u okviru istih.

Rok za podnošenje urednog zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole:

Osoba koje stekne vlasništvo (u daljem tekstu: Stjecatelj) se obvezuje da tijelu nadležnom za izdavanje građevinske dozvole, u roku od osam mjeseci od dana zaključenja ugovora o stjecanju zemljišta podnese uredan zahtjev za izdavanje građevinske dozvole za izgradnju objekta čija je izgradnja predviđena važećim planskim aktom.

IV. Tržišna cijena zemljišta:

Početna cijena (tržišna vrijednost) zemljišta koje se otuđuje je:

1. parc. br. 15879/6 K. O. Novi grad u površini 04a 53m², procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 659.527,51 dinara, iznos depozita: 197.858,25 dinara,

2. parc. br. 14777/8 K. O. Novi grad u površini 84a 25m², procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 19.864.043,75 dinara, iznos depozita: 5.959.213,13 dinara,

3. parc. br. 15799/9 K. O. Novi grad u površini 06a 28m², procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 918.013,54 dinara, iznos depozita: 275.404,06 dinara,

4. parc. br. 694/8 K. O. Novi grad, u površini 11a 94m², procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 4.212.070,22 dinara, iznos depozita: 1.263.621,07dinara,

5. parc. br. 694/9 u površini 14a 02m², procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 4.945.831,19 dinara, iznos depozita: 1.483.749,36 dinara,

6. parc. br. 17688/3 u površini 02ha 60a 39m², procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 57.257.967,69 dinara, iznos depozita: 17.177.390,30 dinara,

Tržišnu vrijednost zemljišta utvrđuje ovlašteni sudski vještak.

Tržišna cijena zemljišta ne može biti niža od cijene utvrđene aktom nadležnog poreznog tijela.

Sudionici na javnom nadmetanju (u daljem tekstu: dražbi) su dužni uplatiti depozit (garantni iznos) koji predstavlja iznos u visini od 30% od početne cijene zemljišta, na depozitni račun Grada Subotice br. 840-1027804-55 s pozivom na broj 69-236, model 97.

Sudioniku na dražbi koji ne ostvari pravo na kupovinu zemljišta, uplaćeni depozit će se vratiti u roku od pet radnih dana od dana provedenog postupka (visina iznosa koji se vraća jednaka je dinarskom

iznosu uplaćenom na ime depozita), izuzev ukoliko sudionik oduzme od svoje ponude ili ne pristupi dražbi.

V. Postupak dražbe:

Postupak dražbe provodi Komisija za građevinsko zemljište (u daljem tekstu: Komisija).

Na dražbi mogu sudjelovati pravne i fizičke osobe koje podnesu pismenu prijavu na adresu: Subotica, Trg slobode 1, putem Službe za opću upravu i zajedničke poslove Gradske uprave Subotica, u uslužnom centru, na prizemlju Gradske kuće, šalter broj 16 i 17 ili poštom.

Prijave se podnose u zatvorenoj omotnici s naznakom „Prijava na oglas za otuđenje građevinskog zemljišta u javnoj svojini Grada Subotice - NE OTVARATI“.

Prijave se podnose Komisiji za građevinsko zemljište putem Tajništva za imovinsko-pravne poslove, Službe za imovinsko-pravne poslove, stambena pitanja i građevinsko zemljište.

Na poleđini se upisuje naziv i adresa podnosioca prijave, broj telefona i ime i prezime ovlaštene osobe za kontakt.

Oglas je otvoren od 21. 2. 2020., zaključno s 23. 3. 2020. godine, što predstavlja rok za podnošenje pisanih prijavi.

Prijava podnijeta putem pošte se smatra blagovremenom ukoliko se podnese u danom roku, a u pisarnicu Gradske uprave bude zaprimljena najkasnije 27. 3. 2020. godine do 12 sati.

Prijava pravne osobe sadrži: pun naziv i sjedište, matični broj, porezni identifikacijski broj i broj rješenja o registraciji kod nadležnog tijela.

Prijava se ovjerava potpisom i pečatom ovlaštene osobe.

Prijava fizičke osobe sadrži: ime i prezime, adresu, jedinstveni matični broj građana, a ako je osoba poduzetnik i podatke o upisu u registar nadležnog tijela (broj, datum i naziv tijela) i porezni identifikacijski broj.

Prijava treba sadržati sve podatke o parceli za koje se ista podnosi.

Uz prijavu se prilaže:

- ovjerena preslika akta o registraciji (Izvod iz APR-a) za pravne osobe

- preslika osobne iskaznice ili putovnice, za fizičke osobe,
- rješenje o upisu radnje u Registar - za poduzetnike
- dokaz o uplati depozita,
- izjava da prihvaća sve posebne uvjete iz oglasa i
- za osobe koje zastupa punomoćnik, ovjerena punomoć od javnog bilježnika.

Pravo sudjelovanja na dražbi imaju samo osobe koje podnesu blagovremenu i potpunu prijavu, odnosno osobe koje po zahtjevu Komisije za građevinsko zemljište otklone nedostatke prijave.

Zemljište se otuđuje sudioniku dražbe koji ponudi najveću cijenu za predmetno zemljište, a koja se naknadno ne može umanjivati.

Sudioniku na dražbi čija se ponuda prihvati, uplaćeni depozit će se uračunati u kupoprodajnu cijenu i oduzeti od vrijednosti postignute na dražbi.

Dražbu otvara predsjednik ili ovlašteni član Komisije i utvrđuje:

Broj blagovremenih i potpunih prijavi

Broj neblagovremenih i nepotpunih prijavi

Nazive, odnosno imena sudionika koji su stekli pravo sudjelovanja

Prisutne sudionike javnog nadmetanja, odnosno njihove zakonske zastupnike ili ovlaštene predstavnike i imaju li urednu punomoć-ovlaštenje da sudjeluju na dražbi.

Dražba se provodi po sljedećem postupku:

Predsjednik ili ovlašteni član Komisije objavljuje početni iznos koji je predmet dražbe i poziva sudionike da isti iznos prihvate

Ukoliko sudionik ne prihvati početni iznos, gubi pravo na povrat uplaćenog depozita

Predsjednik ili ovlašteni član Komisije poziva sudionike da daju svoje ponude iznosa cijene, uvećane za najmanje 1% od početnog iznosa, odnosno od posljednje dane ponude

Sudionici se javljaju za davanje ponude podizanjem ruke

Predsjednik ili ovlašteni član Komisije pokretom ruke dozvoljava sudioniku koji se najranije javio, da da svoju ponudu

Sudionik dražbe dužan je reći u ime kojeg ponuđača koji iznos nudi

Predsjednik ili ovlašteni član Komisije pita tri puta daje li netko više od najvećeg prethodno ponuđenog iznosa i konstatira poslije trećeg poziva koji je najveći iznos ponuđen i ime ponuđača koji stječe pravo na stjecanje zemljišta.

Svaki sudionik dražbe ima pravo tijekom rada Komisije davati primjedbe na rad Komisije i na tijek postupka, što se unosi u zapisnik.

Po okončanom postupku dražbe, gradonačelnik Grada Subotice će donijeti Rješenje o otuđenju zemljišta.

Rješenje se dostavlja svim sudionicima u postupku.

Stjecatelj je dužan da najkasnije u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o otuđenju zemljišta, s Gradom Subotica zaključi ugovor o otuđenju zemljišta.

Ukoliko Stjecatelj ne zaključi ugovor o otuđenju u navedenom roku, Rješenje o otuđenju zemljišta se stavlja izvan snage bez prava Stjecatelja na povrat uplaćenog depozita za sudjelovanje na dražbi.

Stjecatelj zemljišta cijenu zemljišta postignutu na dražbi plaća jednokratno u roku 15 dana od zaključenja ugovora o otuđenju.

Stjecatelj zemljišta preuzima zemljište u viđenom stanju.

Sudionicima će se dostaviti ugovor o otuđenju zemljišta s poukom da ukoliko smatraju da je zemljište otuđeno suprotno odredbama zakona, te da im je na taj način povrijeđeno pravo, mogu podnijeti nadležnom sudu tužbu za poništenje ugovora u roku od osam dana od dana saznanja za zaključenje ugovora, a najkasnije 30 dana od dana zaključenja ugovora.

Postupak dražbe će se u svemu ostalom provesti prema odredbama Odluke o pribavljanju, otuđenju i davanju u zakup građevinskog zemljišta i pretvaranja prava zakupa na građevinskom zemljištu u pravo vlasništva (*Sl. list Grada Subotice*, broj 14/2015 i 53/2016).

Dražba će biti održana dana 3. 4. 2020. godine s početkom u 12 sati u Plavoj sali Gradske kuće, Subotica, Trg slobode 1.

Kompletan tekst Oglasa bit će objavljen u *Službenom listu Grada Subotice*, na oglasnoj ploči Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1, od 21. 2. 2020. do 23. 3. 2020. godine, na internet stranici Grada www.subotica.rs, u rubrici „Konkursi i oglasi“ i u lokalnim listovima: *Subotičke novine*, *Magyar Szó* i *Hrvatska riječ*.

Sve informacije u vezi s oglasom mogu se dobiti u Službi za imovinsko-pravne poslove, stambena pitanja i građevinsko zemljište, II. kat, ured 213 ili na tel: 024/626-806 svakog radnog dana od 08 do 12 sati.

Gradonačelnik, Bogdan Laban v. r.

Prodajemo lijepu kuću u Subotici, 145 m², dvije terase, dvije garaže, svi priključci, bazen, legalizirano, može zamjena za manji dvosoban stan, plus doplata. Tel.: 024-456-12-05.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga. Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Prodaje se kuća na kat, plac 650 m², kuća 210 m², velika garaža, kotlarica, 3 prostorije 5x4, ljetna kuhinja i za ogrjev. Dva trosobna stana – 6 soba, 2 kuhinje, 2 kupaoane, 2 ostave, etažno grijanje i plin, KDS, telefon, interfon, parket sobe, pločice ostalo, autobus br. 16 Mali Radanovac, Subotica. Može zamjena po dogovoru. Tel.: 061 2323223.

Prodajem salaš na Mirgeškom putu, 4 km od grada, nova gradnja, sve od čvrstog materijala, trofazna struja, bunar 50 m, dvije kupaoalice, tri štale, svinjci, dvije garaže. Tel.: 064-247-09-49.

Primam u radni odnos zubnog tehničara s iskustvom u Županji, R. Hrvatska. Smještaj osiguran. Informacije na tel.: 00385-95-366-17-67.

Prodaje se građevinska parcela površine 844 m² za gradnju stambenog objekta, Mali Radanovac, Ulica Heroja Pinkija. Tel.: 063/551-871.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 544-92-20; 064 280-84-32.

Prodaje se kuća u centru sela Golubinci, Šimanovačka 14, na parceli 796 K. O. Golubinci koja s parcelom 797 čini jednu cjelinu – plac u građevinskom području, ukupne površine 25a i 14m². Dragan 063-509-902.

Prodaje se poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci površine 42 a i 73 m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063-509-902.

Prodaje se elevator, plug leopard dvobrazni, špediter, auto lada samara (i krovni nosač i auto prikolica trabanta), motor. Tel.: 024/528-682.

Roleri i starinska kolijevka, ormari, kreveti, virangoši, stol, stolice, bunjevačka ruha, marama, pregače i sl. Tel.: 024/532-570.

Izdajem apartman u Šantićevoj ulici u Subotici. Tel.: 063/865-55-96.

Dvobrazni plug 14, roleri, bunjevačka ruha, papuče, marama i slično, starinska kolijevka. Tel.: 024/528-682.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomijskog djeteta i pripomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem garsonjeru u centru Subotice. Tel.: 065 6081194.

Izdaje se u arendu – zakup poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci, površine 42 a i 73 m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063/509-902.

Hitno i povoljno prodajem kuću u Subotici, 107 m². Tel.: 064 18-39-591.

Hitno i povoljno prodajem zemlju u Subotici, 1 h 6 ari. Tel.: 064 18-39-591.

Povoljno prodajem dvosobnu kuću u Mičurinoj 22, Subotica. Informacije na mobitel: 066-555-49-61.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Sl. glasnik RS*, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon i 9/2020) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019) Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će od 28. 2. 2020. do 5. 3. 2020. godine u uredu 204 Stare Gradske kuće biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju višeporodičnog stambeno-poslovnog objekta na Somborskom putu na k. p. br. 7083 K. O. Donji grad u Subotici s urbanističko-arhitektonskom razradom lokacije (naručitelj projekta *Dunav Coop d.o.o.* Subotica)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu od 28. veljače do 5. ožujka 2020. godine, svakog radnog dana od 8 do 15 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara Gradska kuća, Trg slobode 1, ured 204.

Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internet stranici Grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Građevinarstvo - Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je *Kubarch d.o.o.* Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 28. veljače do 5. ožujka 2020. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljović.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji VAŽI DO 25. 2. 2020.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

INTERNET +TELEVIZIJA +TELEFON

STANDARD
MIX PAKETI

Astra
Telekom

024 555 765

Karadordev put 2, Subotica
www.astratelekom.com

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina

Oglasi

**Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise,
upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice**

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

T: +381 21 487 46 08; 487 45 55 F: +381 21 557 074; 456 986

adrian.borka@vojvodina.gov.rs

KLASA: 128-90-6/2020-05 DATUM: 13. veljače 2020. godine

Na temelju članka 7. Pokrajinske skupštinske odluke o dodjeli proračunskih sredstava za unaprjeđenje položaja nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica i razvoj multikulturalizma i tolerancije (*Službeni list APV*, broj 8/2019) u vezi s člancima 11, 12 i 26. Pokrajinske skupštinske odluke o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu (*Službeni list APV*, broj: 54/19), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) raspisuje

**JAVNI NATJEČAJ ZA SUFINANCIRANJE
PROGRAMA I PROJEKATA USMJERENI NA UNAPRJEĐENJE
PRAVA NACIONALNIH MANJINA – NACIONALNIH ZAJEDNICA
U AP VOJVODINI U 2020. GODINI**

Javni natječaj se raspisuje za programe i projekte udruga, fondova i fondacija (u daljnjem tekstu: podnositelj prijave), usmjerene na ostvarivanje prava nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine u 2020. godini.

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Javni natječaj se raspisuje na ukupan iznos od **33.000.000,00 dinara**, po nacionalnim manjinama – nacionalnim zajednicama:

Mađarska nacionalna manjina - nacionalna zajednica	15.450.000,00 dinara
Romska nacionalna manjina – nacionalna zajednica	3.350.000,00 dinara
Hrvatska nacionalna manjina - nacionalna zajednica	3.200.000,00 dinara
Slovačka nacionalna manjina - nacionalna zajednica	3.200.000,00 dinara
Rumunjska nacionalna manjina - nacionalna zajednica	2.350.000,00 dinara
Rusinska nacionalna manjina - nacionalna zajednica	1.200.000,00 dinara
Bunjevačka nacionalna manjina - nacionalna zajednica	1.050.000,00 dinara
Makedonska nacionalna manjina - nacionalna zajednica	660.000,00 dinara
Ukrajinska nacionalna manjina - nacionalna zajednica	410.000,00 dinara
Njemačka nacionalna manjina - nacionalna zajednica	300.000,00 dinara
Češka nacionalna manjina - nacionalna zajednica	130.000,00 dinara
Crnogorska nacionalna manjina - nacionalna zajednica	600.000,00 dinara
Ostale nacionalne manjine - nacionalne zajednice	1.100.000,00 dinara

II. UVJETI NATJEČAJA

Rok za podnošenje prijave je **11. ožujka 2020. godine**.

Na javni natječaj za dodjelu proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za unaprjeđenje položaja nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica se mogu prijaviti isključivo podnositelji prijave, koji imaju registrirano sjedište na teritoriju AP Vojvodine.

Na javnom natječaju se dodjeljuju sredstva za programe i projekte podnositelja prijave, usmjerene na ostvarivanje prava nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica, a naročito za:

očuvanje i njegovanje jezika, narodnih običaja i starih obrta;
zaštitu i prezentaciju folklornog nasljeđa;
stvaranje uvjeta za razvoj kulture, znanosti i umjetnosti;
njegovanje i poticanje narodnog stvaralaštva;
predstavljanje kulturnih dobara od iznimnog značaja;
književno, dramsko, scensko, glazbeno i likovno stvaralaštvo, memorijale, festivale, jubilarne manifestacije, umjetničke kolonije, kampove kojima se njeguju tolerancija i prava nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica;

konferencije, turnire, skupove i slično, kojima se njeguju tolerancija i prava nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica;

njegovanje i razvoj amaterizma, gostovanja ansambala;
suradnju s matičnim zemljama i druge oblike suradnje.

Na javni natječaj se ne mogu prijavljivati izravni i neizravni proračunski korisnici, gospodarska društva i nacionalna vijeća nacionalnih manjina.

Javni natječaj se objavljuje u „Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine“, u jednom od javnih glasila koje pokriva cijeli teritorij APV i na internetskoj stranici Tajništva, kao i na portalu e-Uprava, na srpskom jeziku i na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

III. POSEBNI UVJETI

Javne nabave

Ukoliko korisnik sredstava iz ovog Natječaja potpada pod regulaciju Zakona o javnim nabavama, odnosno ukoliko će se sredstva ostvarena po ovom natječaju koristiti za nabavu radova, dobara ili usluga, a udio javnih sredstava čini više od 50 % vrijednosti nabave, korisnik sredstava će se smatrati naručiteljem i u obvezi je primjenjivati Zakon o javnim nabavama.

IV. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva u jednom primjerku.

Natječajna dokumentacija može se preuzeti od **19. veljače 2020. godine** u prostorijama Tajništva ili na internetskoj adresi Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs

Uz prijavu se obavezno podnosi:

Službeni dokaz o registraciji podnositelja prijave (preslika);

Potvrda o poreznom identifikacijskom broju podnositelja prijave (preslika);

Prijave na javni natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Podnositelj prijave kojem budu dodijeljena sredstva po Javnom natječaju, a ne posjeduje račun kod Uprave za trezor, imat će obvezu da u određenom roku isti otvori. Procedura podrazumijeva obraćanje nadležnom tijelu, sa zahtjevom za otvaranje spomenutog računa, nakon čega je u obvezi dokaz o otvaranju računa dostaviti Tajništvu.

Prijave se podnose:

osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu;

poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad (ZA NATJEČAJ)

V. ODLUČIVANJE

Kriteriji za izbor programa i projekata koje će sufinancirati Tajništvo na Javnom natječaju su:

postotni udio pojedine nacionalne manjine – nacionalne zajednice u ukupnoj manjinskoj populaciji u AP Vojvodini;

ukupni materijalni troškovi programa ili projekta;

prostorni karakter i značaj programa ili projekta (npr. međunarodni, međuopćinski, lokalni, multietnički, od šireg značaja);

trajanje programa ili projekta;

broj sudionika programa ili projekta;

interesiranje publike i posjećenost;

medijski publicitet (televizijski i radio prijenosi ili snimke, izvještavanje novinstva i drugi načini prezentacije);

elektronička prisutnost, zastupljenost i aktivnost (npr. postojanje internetske prezentacije, platformi, društvene mreže);

prateće i naknadne aktivnosti (npr. poseban nastup i predstavljanje pobjednika, gala večeri, izdavanje zbornika, kataloga i drugih publikacija);

broj osoba angažiranih na programu ili projektu podnositelja zahtjeva;

ostale aktivnosti, programi i projekte koje organizira podnositelj zahtjeva;

financiranje programa i projekta od drugih tijela, organizacija, fondova, sponzora ili donatora – iz zemlje ili iz inozemstva;

moгуćnost razvijanja programa i projekta i njihova održivost;

zakonitost i učinkovitost korištenja sredstava ranije dobivenih od Pokrajinskog tajništva.

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Javnog natječaja, odnosno prijave podnositelja koji nisu podnijeli izvješće o utrošku i korištenju dodijeljenih sredstava za prethodnu godinu, odnosno za koje se ustvrdi iz izvješća da su nenamjenski utrošili ta sredstva;

Tajništvo zadržava pravo od podnositelja prijave, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dodatnih uvjeta;

Prijave i priložena dokumentacija se podnosiocima ne vraćaju;
Nakon isteka roka za primitak prijava na Javni natječaj, pravodobne i potpune prijave Tajništvo proslijeđuje nacionalnim vijećima nacionalnih manjina sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine radi davanja prijedloga za dodjelu sredstava (u daljnjem tekstu: nacionalna vijeća);

Prijave podnosiocima i prijedloge nacionalnih vijeća na iste vrednuje i ocjenjuje natječajno povjerenstvo koje formira pokrajinski tajnik rješenjem, koje formira rang-listu u skladu s utvrđenim kriterijima i načinom bodovanja;

Natječajno povjerenstvo utvrđuje preliminarnu listu vrednovanja i rangiranja podnesenih prijava (programa/projekata) koja se objavljuje na službenoj internetskoj stranici Tajništva i na portalu e-Uprava;

Podnosiocima prijave imaju pravo prigovora na preliminarnu listu u roku od osam dana od dana njezine objave. Obrazloženu odluku o prigovoru, natječajno povjerenstvo donosi u roku od 15 dana od dana njegovog primitka. Po rješavanju prigovora, natječajno povjerenstvo konačnu listu dostavlja pokrajinskom tajniku na usvajanje;

Odluku o izboru programa/projekata pokrajinski tajnik donosi u roku od 30 dana od dana isteka roka za podnošenje prigovora;

Odluka o izboru programa/projekata objavljuje se na službenoj internetskoj stranici Pokrajinskog tajništva i na portalu e-Uprava;

Odluka o izboru programa/projekata je konačna.

VI. REALIZACIJA

Tajništvo prenosi dodijeljena sredstva na račune korisnika na temelju potpisanih ugovora, u skladu s dinamikom priljeva sredstava u proračun AP Vojvodine; U ugovoru o dodjeli sredstava preciziraju se sva prava, obveze i odgovornosti podnosioca prijave i Tajništva;

Ukoliko podnositelj prijave ne potpiše ugovor u roku koji je odredilo Tajništvo, smatrat će se da je odustao od podnesene prijave;

Podnositelj prijave je u obvezi dodijeljena sredstva koristiti zakonito i namjenski, kao i dostaviti izvješće o namjenskom trošenju sredstava;

Tajništvo prati realizaciju programa/projekata koje sufinancira.

Dodatne informacije o javnom natječaju se mogu dobiti u Tajništvu, na brojeve telefona: 021/ 487 4608, 487 4607, 487 4604, 487 4713 ili putem e-pošte adrian.borka@vojvodina.gov.rs.

Pokrajinski tajnik, Mihály Nyilas, v.r.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

T: +381 21 487 46 08; 487 45 55 F: +381 21 557 074; 456 986

Bojan.greguric@vojvodina.gov.rs

KLASA: 128-90-7/2020-05 DATUM: 13. veljače 2020. godine

Na temelju članka 7. Pokrajinske skupštinske odluke o dodjeli proračunskih sredstava za unaprjeđenje položaja nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica i razvoj multikulturalizma i tolerancije (*Službeni list APV*, broj: 8/2019) u vezi s člancima 11, 12 i 26. Pokrajinske skupštinske odluke o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu (*Službeni list APV*, broj: 54/19), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA OČUVANJA I NJEGOVANJA MULTIKULTURALNOSTI I MEĐUNACIONALNE TOLERANCije U AP VOJVODINI U 2020. GODINI

Javni natječaj se raspisuje za programe i projekte udruga, fondova i fondacija (u daljnjem tekstu: podnositelj prijave), usmjereni na očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine u 2020. godini.

I. IZNOS NATJEČAJA

Javni natječaj se raspisuje na ukupan iznos od **12.000.000,00 dinara**;

II. UVJETI NATJEČAJA

Rok za podnošenje prijava je **11. ožujka 2020. godine**.

Na javni natječaj za dodjelu proračunskih sredstava Tajništva za razvoj, njegovanje i očuvanje multikulturalnosti i međunacionalne tolerancije mogu se prijaviti podnositelji prijave, čiji su projekti i programi usmjereni na očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije i koji imaju registrirano sjedište na teritoriju AP Vojvodine.

Na javnom natječaju se dodjeljuju sredstva za programe i projekte podnosioca prijave, usmjereni na očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije, a naročito za:

- očuvanje i njegovanje jezika, narodnih običaja i starih obrta;
 - zaštitu i prezentaciju folklornog nasljeđa;
 - stvaranje uvjeta za razvoj kulture, znanosti i umjetnosti;
 - njegovanje i poticanje narodnog stvaralaštva;
 - predstavljanje kulturnih dobara od iznimnog značaja;
 - književno, dramsko, scensko, glazbeno i likovno stvaralaštvo, memorijale, festivale, jubilarne manifestacije, umjetničke kolonije, kampove kojima se njeguju tolerancija i prava nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica;
 - konferencije, turnire, skupove i slično, kojima se njeguju tolerancija i prava nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica;
 - njegovanje i razvoj amaterizma, gostovanja ansambala;
 - suradnju s matičnim zemljama i druge oblike suradnje.
- projekte koji se odnose na razvijanje, očuvanje i njegovanje duha međunacionalne tolerancije kod mladih.
- unaprjeđenje produkcije i produkciju televizijskog i radijskog programa, in-

ternetskih prezentacija, drugih oblika elektroničkih prezentacija, tiskanih propagandnih aktivnosti, aktivnosti u tiskanim medijima i drugih oblika medijskih aktivnosti;

Na javni natječaj se ne mogu prijavljivati izravni i neizravni proračunski korisnici, gospodarska društva i nacionalna vijeća nacionalnih manjina.

Javni natječaj se objavljuje u „Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine“, u jednom od javnih glasila koje pokriva cijeli teritorij APV i na internetskoj stranici Tajništva, kao i na portalu e-Uprava, na srpskom jeziku i na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

III. POSEBNI UVJETI

Javne nabave

Ukoliko korisnik sredstava iz ovog Natječaja potpada pod regulaciju Zakona o javnim nabavama, odnosno ukoliko će se sredstva ostvarena po ovom natječaju koristiti za nabavu radova, dobara ili usluga, a udio javnih sredstava čini više od 50 % vrijednosti nabave, korisnik sredstava će se smatrati naručiteljem i u obvezi je primjenjivati Zakon o javnim nabavama.

IV. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva u jednom primjerku.

Natječajna dokumentacija može se preuzeti od **19. veljače 2020. godine** u prostorijama Tajništva ili na internetskoj adresi Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs

Uz prijavu se obavezno podnosi:

Službeni dokaz o registraciji podnosioca prijave (preslika);

Potvrda o poreznom identifikacijskom broju podnosioca prijave (preslika);

Prijave na javni natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Podnositelj prijave kojem budu dodijeljena sredstva po Javnom natječaju, a ne posjeduje račun kod Uprave za trezor, imat će obvezu da u određenom roku isti otvori. Procedura podrazumijeva obraćanje nadležnom tijelu, sa zahtjevom za otvaranje spomenutog računa, nakon čega je u obvezi dokaz o otvaranju računa dostaviti Tajništvu;

Prijave se podnose:

osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu; poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16.21000 Novi Sad

ZA NATJEČAJ - OČUVANJE I NJEGOVANJE MULTIKULTURALNOSTI I MEĐUNACIONALNE TOLERANCije

V. ODLUČIVANJE

Kriteriji za izbor programa i projekata koje će sufinancirati Tajništvo na Javnom natječaju su:

- postotni udio pojedine nacionalne manjine – nacionalne zajednice u ukupnoj manjinskoj populaciji u AP Vojvodini;
- ukupni materijalni troškovi programa ili projekta;
- prostorni karakter i značaj programa ili projekta (npr. međunarodni, međuopćinski, lokalni, multietnički, od šireg značaja);
- trajanje programa ili projekta;
- broj sudionika programa ili projekta;
- interesiranje publike i posjećenost;
- medijski publicitet (televizijski i radio prijenosi ili snimke, izvješća tiska i drugi načini prezentacije);
- elektronička prisutnost, zastupljenost i aktivnost (npr. postojanje internetske prezentacije, platformi, društvene mreže);

prateće i naknadne aktivnosti (npr. poseban nastup i predstavljanje pobjednika, gala večeri, izdavanje zbornika, kataloga i drugih publikacija); broj osoba angažiranih na programu ili projektu podnosioca zahtjeva; ostale aktivnosti, programi i projekte koje organizira podnositelj zahtjeva; financiranje programa i projekta od drugih tijela, organizacija, fondova, sponzora ili donatora – iz zemlje ili iz inozemstva; mogućnost razvijanja programa i projekta i njihova održivost; zakonitost i učinkovitost korištenja sredstava ranije dobivenih od Pokrajinskog tajništva.

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Javnog natječaja, odnosno prijave podnosioca koji nisu podnijeli izvješće o utrošku i korištenju dodijeljenih sredstava za prethodnu godinu, odnosno za koje se utvrdi iz izvješća da su nenamjenski utrošili ta sredstva;

Tajništvo zadržava pravo od podnosioca prijave po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dodatnih uvjeta;

Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju;

Prijave podnosioca vrednuje i ocjenjuje natječajno povjerenstvo koje formira pokrajinski tajnik rješenjem, koje formira rang-listu u skladu s utvrđenim kriterijima i načinom bodovanja;

Natječajno povjerenstvo utvrđuje preliminarnu listu vrednovanja i rangiranja podnesenih prijava (programa/projekata) koja se objavljuje na službenoj internetskoj stranici Tajništva i na portalu e-Uprava.

Podnositelji prijave imaju pravo prigovora na preliminarnu listu u roku od osam dana od dana njezine objave. Obrazloženu odluku o prigovoru, natječajno povjerenstvo donosi u roku od 15 dana od dana njegovog primitka. Po rješavanju prigovora, natječajno povjerenstvo konačnu listu dostavlja pokrajinskom tajniku na usvajanje;

Odluku o izboru programa/projekata pokrajinski tajnik donosi u roku od 30 dana od dana isteka roka za podnošenje prigovora;

Odluka o izboru programa/projekata objavljuje se na službenoj internetskoj stranici Pokrajinskog tajništva i na portalu e-Uprava;

Odluka o izboru programa/projekata je konačna.

VI. REALIZACIJA

Tajništvo prenosi dodijeljena sredstva na račune korisnika na temelju potpisanih ugovora, u skladu s dinamikom priljeva sredstava u proračun AP Vojvodine; U ugovoru o dodjeli sredstava preciziraju se sva prava, obveze i odgovornosti podnosioca prijave i Tajništva;

Ukoliko podnositelj prijave ne potpiše ugovor u roku koji je odredilo Tajništvo, smatrat će se da je odustao od podnesene prijave;

Podnositelj prijave je u obvezi dodijeljena sredstva koristiti zakonito i namjenski, kao i dostaviti izvješće o namjenskom trošenju sredstava; Tajništvo prati realizaciju programa/projekata koje sufinancira.

Dodatne informacije o javnom natječaju se mogu dobiti u Tajništvo, na broj telefona 021/ 487 4604, ili putem e-pošte bojan.greguric@vojvodina.gov.rs.

Pokrajinski tajnik, Mihály Nyilas v.r.

Republika Srbija

Autonomna Pokrajina Vojvodina

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

T: +381 21 487 46 07

Aron.madaras@vojvodina.gov.rs

KLASA: 128-90-5/2020-05 DATUM: 13. veljače 2020. godine

Na temelju članka 6. stavka 1. Pokrajinske skupštinske odluke o dodjeli proračunskih sredstava tijelima i organizacijama u čijem radu su u službenoj uporabi jezici i pisma nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica (*Službeni list APV*, broj: 14/2015) u vezi s člancima 11, 12 i 26. Pokrajinske skupštinske odluke o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu (*Službeni list APV*, broj: 54/19), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice raspisuje

NATJEČAJ

za dodjelu proračunskih sredstava tijelima i organizacijama u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini u čijem radu su u službenoj uporabi jezici i pisma nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica za 2020. godinu

Sredstva u iznosu od 11.000.000,00 dinara se dodjeljuju radi unaprjeđivanja ostvarivanja prava na službenu uporabu jezika i pisama nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

Pravo sudjelovati na natječaju imaju:

tijela jedinica lokalne samouprave s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine, u kojima je statutom grada, odnosno općine, utvrđena službena uporaba jezika i pisama nacionalnih manjina - nacionalnih zajednica na cijelom teritoriju jedinice lokalne samouprave ili u naseljenim mjestima na njihovom teritoriju;

mjesne zajednice na teritoriju gradova i općina iz prethodnog retka;

druga tijela, organizacije, službe i ustanove, korisnici proračunskih sredstava, koji imaju sjedište na teritoriju lokalne samouprave ili koji obavljaju djelatnost na teritoriju lokalne samouprave, iz retka jedan.

Sredstva se dodjeljuju za financiranje, odnosno udio u financiranju:

troškova izrade i postavljanja ploča s nazivom tijela i organizacija, nazivom naseljenih mjesta i drugih geografskih naziva na cestovnim pravcima, nazivom ulica i trgova, kao i drugih obavijesti i upozorenja za javnost ispisanih i na jezicima nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica koji su u službenoj uporabi u općini, gradu ili naseljenom mjestu;

tiskanje dvojezičnih ili višejezičnih obrazaca, službenih glasila i drugih javnih publikacija;

za razvoj sustava elektroničke uprave za rad u uvjetima višejezičnosti.

Visina sredstava za dodjelu utvrđuje se na temelju sljedećih kriterija:

broj jezika i pisama nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica koji su u službenoj uporabi na cijelom teritoriju općine, grada ili naseljenog mjesta;

postotni udio pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica čiji su jezici i pisma u službenoj uporabi u ukupnom broju stanovništva prema službenim podacima Republičkog zavoda za statistiku, na temelju posljednjeg popisa stanovništva; ukupni materijalni troškovi potrebni za realiziranje aktivnosti;

postojanje drugih izvora financiranja aktivnosti; kontinuitet u financiranju aktivnosti od strane Tajništva, odnosno traže li se sredstva prvi put.

Rok za podnošenje prijava na natječaj je do 11. ožujka 2020. godine.

Prijave na natječaj se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti u prostorijama Tajništva ili na internetskoj adresi: www.puma.vojvodina.gov.rs.

Prijave na natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku nacionalne manjine – nacionalne zajednice koji je u službenoj uporabi u tijelima Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (zgrada Pokrajinske vlade) ili se upućuju poštom na adresu: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad.

Prijave na natječaj se dostavljaju u dva primjerka s dvije izvještaje ovjerene i potpisane od strane ovlaštene osobe podnosioca prijave, ukoliko se podnosi prijava na natječaj po jednoj osnovi; ukoliko se istodobno podnosi prijava na natječaj po drugoj osnovi, prijave se dostavljaju u dva primjerka po svakoj osnovi, s isto toliko ovjerenih izvještaja.

Neće se uzeti u razmatranje nepravodobne ili nepotpune prijave, kod kojih nedostatak nije otklonjen po ukazivanju, kao ni prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene ili su podnesene od strane neovlaštenih osoba.

Korisnik je dužan koristiti sredstva isključivo za namjene za koje su ona dodijeljena, a neutrošena sredstva vratiti proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine. Korisnik je u obvezi na odgovarajući način istaknuti da je u financiranju sudjelovao i Tajništvo. Korisnik je dužan najkasnije do isteka kalendarske godine podnijeti Tajništvu izvješće o utrošku dodijeljenih sredstava s odgovarajućom dokumentacijom. U slučaju sumnje da dodijeljena sredstva u pojedinim slučajevima nisu namjenski koristila, prijave tih korisnika sredstava neće se ubuduće uzimati u razmatranje prilikom njihovog sudjelovanja na natječaju.

Postupak natječaja provodi povjerenstvo za razmatranje prijava koje formira pokrajinski tajnik. Povjerenstvo nakon razmatranja prikupljenih prijava sačinjava obrazloženi prijedlog za dodjelu sredstava po natječaju i dostavlja ga pokrajinskom tajniku.

O dodjeli sredstava korisnika po provedenom postupku odlučuje pokrajinski tajnik rješenjem, koje je konačno. **Rješenje o dodjeli sredstava će se objaviti na internetskoj stranici Tajništva.**

POKRAJINSKI TAJNIK, Mihály Nyilas v.r.

U NEKOLIKO SLIKA

Župna prela u Subotici

Foto: Ana Francišković

U Verušiću

Foto: Siniša Kopunović

Iz Ivković šora

Iđišta

Piše: Branko Ivković

Faljnjs, čeljadi moja. Jevo nama malkoc lipči dana, pa bi tribalo nava-lit na poso, a kako vidim po sebi ni nam baš do posla. Periša veli da se skroz niki ulinio, pa mu se ništa ni ne radi ovog prolića. Moj rođo Joso veli da ni on nije ništa bolji, a i kome radit? Sve što zaradimo ode na poreze, prireze a tek ovog prolića kad ovi navale ko zima na golog čovi-ka! Vidićete, čeljadi, pošto će sad bit žito i ječam. Ovi sad na izbore ima da utuku novaca i novaca, veli Joso. Ja se niki zamislio, navuko većma šepicu na oči pa gledim na nji obodvojcu: jel se oni sa mnom sprdaje jal tiraje komendiju? Sad njim se ništa ne radi kad kod mene triba doć na mobu na velik poso. Moram avliju iskrčit, pa panjove iscipat, pa sve pozavaljivat, ta tristo čuda, a ova dvojca huncuta se ulinila. »Šta je vas sad spopalo, huncuti? Kad Braniši triba pomoć, onda ste lini, a kad triba trčat po Ivković šoru i dilit izborničke reklame, onda niste? Ajd pak, zapantiću ja ovo, tribaće i vama pomoć štogod.« Malo sam se i našo uvriđen, čeljadi moja. Nije dosta što nam se mladež razbižala po bilim svitu jal najbliže po ovim novim fabrikama, već i mi matori se ne možmo nikako skontat. Jeto, u nas trojce ima godina da bi dobro pamtili Ferenc Jošku iz mlađi dana, možda i prija neg što je imo nake velike zulufe. A šta ondak čekat od drugog svita? Ne bojte se: daće oni što nam i uvaljavaju, iz bilog svita se latit da štogod privrde, nisu ti ni kod njeve kuće radili. Oni samo vole bit zabadavad naranjeni i napojeni. Doduše, kaže svit da ne piju ništa što »vaća«, vira njim ne dopušta, a ni krmsko ne idu. Ne znam samo šta ondak traže ode. Kod nas se još uvik prave disnotori. No, Joso mi se opet smije pa veli: »Neš ni ti, moj Braniša, još dugo mavat po avliji s diveni-cama i višat šunke po čardaku. Jen, već obalaze i popisivaju ko koliko ima prasica i svinja u svita. Sad će se i to morat razduživat i odjavljivat, kalamit, a kad očeš razdužit, ondak moraš zapatit potvrdu od klanice da si zaklo jal od veterinara da je, ne daj Bože, uginilo. Znači, brez potvrde nema otpisa, a za potvrdu moraš nosit na klanicu i nema više disnotora, ha-ha-ha«. Gledim, čeljadi, u njegov kugod da je skrenio s puta, jal bunca od vatre što zaziva niki virus pa nam po varoši sad svit od tog ima nike svrbaljive bubuljice i plikove. Zagledam ga, al nije bubuljčav. Samo niki faličan. Božem prosti, ko da ga kogod omlatio mokrom čorapom. »Pa, jel tebi to drago što neš više moć lipo ko čovik skupit familiju i lipo opravit disnotor, pa prelo, proveselit se, o, Bože.« Velim ja njemu, al on oma dvi natrag. »Braniša moj, di ti živiš, kaki više disnotori, čovče? Probudi se već jedared. Ta, ovi mladi odu u te jeptine velike dućane, kupe ovog toliko, onog onoliko, namišaju da imadu misec dana i baš ji briga za tvoj disno-tor. A da ne divanimo o tim da već neće da idu ništa osim ti liganja, koji kaki rizanaca iz Kine, s nikim prutovima idu. Ma, naše je prošlo, moj Bra-niša. Šorovi se utrnili, salaši razrušili, a ni mi još nećemo dugo durat.« Ja se ne dam, bome. Idem svudan od sad na prela, i slavlja. Ajd, zbogom.

Bać Ivin štodir

Bać Ivin šeik osto doma

piše: Ivan Andrašić

Bać Ive vi dana vrime ko da ni ne prolazi. Nikako, kakogod pogleda na sate, ko da cajgeri jednako stoju. Iz puste dosade latijo se sprimanja koikaki papira. Odavno to tribo, al danas će, sutra će, pa nikako da ji se lati. Bilo ji u tri fijke, kako mu bilo zgodno, tako ji ostavlja. Istreso ji na veliku rpu, pun ji astal. Ka ji sto privrtat i redat na dvi rpe, na jednu ne što bi mogli tribat, na drugu za položiti, vidi da će vi drugi bit puno više. Najedamput mu se u šaka našla nikaka dva rešenja, spojita jedno za drugo. Na njima lipo natrukovano da su nikake akcije što dobijo njegov pokojni dada ostale njemu u tal. Sitijo se i ti vrimenta i koliko ni što vazdan bili natofrčiti ispid televizije, slavili. U po dana i u po noći samo se lajalo o nikakoga šeika. Divanili, bogat ni sam ne zna koliko, a Najštosezasvepita bijo mu veliki pajtaš. Samo što se ni sto i sprimat ko on. Bome, šeik i došo ko nas. Vodali ga vamo, vodali tamo, pa rekli da pripovido koliko volji i paoršag i fodbal. I još kažu da reko koliko će novaca ostavit u ve države. Bać Iva onda još gleda televiziju, bilo to pri njegovoga zavitovanja Svetomu Antunu da neće. Gleda ga onda, ide, a bile aljine samo lepršu za njim, ko da sunce granilo u po zime. Okolo njega i naši vladari, skupilo ji se vraganajst. A ka mu ukupno pokazali šepu, šta li, oma se sitijo pripoviche Alibaba i 40 razbojnika. Zabardo i kako na televizije spomenili i njegovo selo, velu sve će procvat ka se šeik lati paoršaga. I još velu, taj zna, a ne ko naši stari, samo konoplje, žita i kukuruza. I bome, kako se obnarodovalo, kupijo on njev kombinat, pa oma posijo diteljnu. Bać Iva se malo čudijo, ni mu išlo u glavu kako to država taj njev kombinat prodaje šeiku, a ni ga kupila o noga što iz rata došo natrag jako bogat, pa mu prvomu prodali. I još ga isfalili kako to kućevno čeljade. Bome i on to oma pokazo. Za dram rasprodo što mogo, veli šta će mu ta starudija. Većinu rabadžija pootpušćavo, a kanda osto i države dužan. Za dram mu uzeli kombinat i prodali ga nikakomu fiškalju. Brzo i fiškalja strpali u rešt, kažu nema ga ker za čega ugrist, to nikaki priko njega samo peru novce. Bać Ive nikao ni išlo u glavu za koji ji očin pere, svakako će se ope isflekat ščim projdu nikoliko ruka. Potli žandari strpali u rešt i toga što davo novce fiškalju, a država ope prisvojila kombinat i prodala ga šeiku. Vaj u reštu još i danas. Sudi mu se svi vi godina i ko zna dokle će. A šeika više niko ni ne spominje. Bać Iva se zablando u rešenja, ko tele u šarena vrata. Eto, već vraganajs put rekli, ko oće prodat te akcije, može, novi gazda će drage volje kupit. Koliko put već pito i kuma Tunu i još koikoga što mu poznati, a ti isto na državni jasli, niko mu ni zno jasno odvratit šta on sad ima otoga tala. Nikako mu ne ide u glavu ni kako država može prodat kombinat, a ništa ne pitat nji četredspedes što imu ista taka rešenja ko i on. Najedamput taksa zalajo. Prezniyo se, zguzvo rešenja i bacijo ji narpu za potpalit. Duboko izdanijo i ošo vidit ko rda na vraci.

NARODNE POSLOVICE

- Ljubav je staklo koje se lomi ako ga čovjek primi suviše nesigurno ili suviše čvrsto.
- Ne možeš natjerati druge ljude da im se sviđaš.
- Ljudska zloba uvijek dolazi iz nemoći.
- Dječji život je poput komada papira na koji svatko ostavlja bilješku.

VICEVI, ŠALE...

Došla mama doma i vidi da je sinu otečeno lice i pita kćer:

- Što mu se dogodilo?
- Pojeo je *eurokrem*.
- Otkad je on alergičan na *eurokrem*?
- Ma nije alergija, pojeo je moj *eurokrem*!

Tri prijatelja govore o godišnjicama braka. Prvi kaže:

- Ja sam svojoj ženi kupio dar za godišnjicu. Zamislite od 0-100 za 7 sekundi.

- Što ti je to?
- *Porsche*, prijatelju.

Drugi kaže:

- Nije to ništa, ja sam svojoj kupio od 0-100 za 5,2 sekunde.
- Što je to?
- To ti je, prijatelju, *ferrari*.

Na to će treći:

- E ja sam mojoj kupio od 0-100 za samo jednu sekundu.
- Eh, to ne može, što ti je to?
- Vaga, moj prijatelju, vaga.

MUDROLIJE

- * Jedinstvenost je dar s neba. Nikad ne čini ono što drugi čine, već ono što ti misliš da treba.
- * Uvijek će biti onih ljudi koji će se prema vama odnositi loše. Zahvalite im zato što su vas učinili još jačim.
- * Kada govoriš, ti samo ponavljaš ono što već znaš. Ali kada slušaš, možeš naučiti nešto novo.

Vremeplov – iz naše arhive

Prelo u Beregu, 2005.

**PETAK
21.2.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski liječnik
11:08 Riječ i život: Evanđelje ne isključuje
12:00 Dnevnik 1
12:30 Divlja zemlja
13:19 Dr. Oz
14:04 Normalan život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:44 Vrijeme
19:47 Tema dana
20:05 Opsadno stanje, američki film
22:01 5.com s Danielom, zabavni talk show
23:01 Dnevnik 3
23:38 Potjera, američki film
01:04 Shakespeare i Hathaway
01:50 Dr. Oz
02:32 Dnevnik 3
02:47 Sport
02:50 Vijesti iz kulture
02:58 Neukroćena Italija - glavni grabežljivci: Povratak vučjeg čopora, dokumentarna serija
03:46 Imperij, telenovela
04:32 Zaljubljena u Ramona
05:15 Skica za portret
05:24 Dnevnik 2
06:07 Divlja zemlja

05:20 Kultura s nogu
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljici, crtana serija
10:05 Dino Dana
10:30 Sve o životinjama
11:05 Otok ljubimaca
11:35 Vjetar u leđa
12:22 Cesarica - HIT siječnja
12:30 Zavolite svoj dom i vrt uz Alana Titchmarsha, dokumentarna serija
13:18 Istina ili mit: Kreme za sunčanje opasnije su od samog sunca
13:30 Nepoželjna gošća, film
15:00 Prijestolnice slatkog života
15:26 Cesarica - HIT siječnja
15:29 Prijestolnice slatkog života

16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Neukroćena Italija - Glavni grabežljivci: Povratak vučjeg čopora, dokumentarna serija
17:35 Puls, reportaža
17:50 Košarka - kvalifikacije za EP - Hrvatska - Švedska
19:30 POPROCK.HR
20:05 Priča o Europi: Rat i mir, dokumentarna serija
21:00 Endeavour, mladi Morse
22:35 Nijemi svjedok
00:25 Nepoželjna gošća, film
01:50 Noćni glazbeni program

**SUBOTA
22.2.2020.**

07:05 Klasika mundi: Astor Piazzolla - tango nuevo, glazbeno - dokumentarni film
08:05 Paklena banda, američki film
09:30 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
11:10 Kućni ljubimci
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Zdrav život
13:45 Zajedno u duhu
14:20 Prizma, multinacionalni magazin
15:09 Istrage prometnih nesreća
15:37 Agenda: Svijet, vanjskopolitički magazin
16:13 Potrošački kod
16:43 TV Kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:20 Manjinski mozaik: Preživjeti na Jagodnjaku
17:40 Lijepom našom: Rijeka
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
19:59 Loto 7
20:05 The Voice Hrvatska
22:00 Loto 7 - izvještaj
22:05 Bez izlaza, američki film
23:50 Dnevnik 3
00:30 Na teži način, američki film
02:16 Dnevnik 3
02:31 Sportske vijesti
02:38 Vijesti iz kulture
02:46 Paklena banda, američki film
04:06 Imperij, telenovela
04:51 Zaljubljena u Ramona, telenovela
05:36 Fotografija u Hrvatskoj
05:44 Dnevnik 2

06:26 Veterani mira
07:11 Prizma, multinacionalni magazin

05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljici, crtana serija
09:40 EBU drama: , drama za djecu
10:00 Erich Kästner: Drugo ja, dokumentarni film
11:00 Vrtlarica
11:30 Život u parku
12:30 Špica, riva, korzo
13:45 Auto Market
14:20 Endeavour, mladi Morse
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Yuzawa Naeba: Svjetski skijaški kup
17:30 Odbrojanje do Tokija
17:55 Rukomet, LP: Zagreb - Aalborg, prijenos
19:35 NBA Action
20:05 Bilo jednom u Veniciju, američki film
21:35 Košarka, NBA liga: Sacramento - La Clippers, prijenos
00:00 Brooklyn 99
00:20 Glazbeni Top20
01:05 Noćni glazbeni program

**NEDJELJA
23.2.2020.**

07:35 Kako ukrasti milijun dolara, američki film
09:40 Biblija
09:50 Portret Crkve i mjesta
10:00 Selnica: Misa, prijenos
11:07 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Zadar: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Ljubav u raju, američki film
16:30 Mir i dobro
17:00 Vijesti u 17
17:25 Misterij u Louvreu, francuski film
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6/45
20:05 'Ko te šiša
20:35 Loto 6/45 - izvještaj
20:40 Svijet je moj - Alfi Kabiljo, dokumentarni film
21:40 Isusov život - Josip: Isusovo rođenje, dokumentarna serija

22:35 Dnevnik 3
23:15 Kako ukrasti milijun dolara, američki film
01:15 Nedjeljom u 2
02:10 Dnevnik 3
02:25 Sportske vijesti
02:35 Vijesti iz kulture
02:45 Mir i dobro
03:10 Imperij, telenovela
03:55 Isusov život - Josip: Isusovo rođenje, dokumentarna serija
04:45 Zdrav život
05:10 Fotografija u Hrvatskoj
05:23 Dnevnik 2
06:05 Zadar: More

06:00 Regionalni dnevnik
06:29 Juhuhu
06:35 Vrtuljici, crtana serija
08:25 Top-lista DTV-a
09:10 Luka i prijatelji: Pod maskama
09:40 Pastuh zvan ponoć, britanski film za djecu
11:10 Velečasni Brown
12:00 Lidijina kuhinja
12:25 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
13:25 Sjedni, odličan
14:25 Klub 7
15:25 The Voice Hrvatska
17:30 Magazin LP
18:00 Yuzawa Naeba: Svjetski skijaški kup
19:05 Danijela Martinović, snimka koncerta
20:05 Muza Kobeja Bryanta, dokumentarni film
21:35 Ana Karenjina - Priča Vronskoga, serija
22:30 Graham Norton i gosti
23:15 Pearl Jam: Uživo na Wrigley Fieldu, glazbeno-dokumentarni film
01:15 Noćni glazbeni program

**PONEDJELJAK
24.2.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Gorski liječnik
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:28 Divlja zemlja, telenovela
13:17 Dr. Oz
14:04 Plodovi zemlje
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway - privatni

istražitelji
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Predsjednik, dokumentarna serija
21:00 Nestali, serija
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:22 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
00:06 Agenda: Svijet, vanjskopolitički magazin
00:36 Shakespeare i Hathaway - privatni istražitelji
01:21 Dr. Oz
02:03 Dnevnik 3
02:29 Imperij, telenovela
03:14 Zaljubljena u Ramona, telenovela
04:40 Skica za portret
04:41 Treća dob
05:06 Dnevnik 2
05:48 Divlja zemlja

05:00 Peti dan
06:00 Riječ i život: Evanđelje ne isključuje
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljici, crtana serija
10:05 Učitelj Kess, serija za djecu
10:30 Sve o životinjama
11:05 Sjedni, odličan
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
13:15 Kratki dokumentarni film
13:30 Megatata, njemački film
15:00 Prijestolnice slatkog života
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Muza Kobeja Bryanta, dokumentarni film
18:10 Dokumentarna emisija/film - kratka forma
18:20 TV Bingo
19:00 Alvin i vjeverice, crtana serija
19:20 Košarka - kvalifikacije za EP - Nizozemska - Hrvatska
21:30 Stadion, emisija
22:30 Babilon Berlin
23:25 Zločinački umovi
00:05 POPROCK.HR
00:35 Megatata, njemački film
02:00 Noćni glazbeni program

**UTORAK
25.2.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski liječnik
11:12 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:28 Divlja zemlja
13:17 Dr. Oz
14:04 Znanstveni krugovi
14:30 Zdrav život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 U svom filmu: Nina Badrić
21:00 Klub 7
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Hrvatska za 5
00:15 Istrage prometnih nesreća
00:40 Shakespeare i Hathaway
01:25 Dr. Oz
02:10 Dnevnik 3
02:36 Neukroćena Italija - glavni grabežljivci: Talijanski medvjedi
03:26 Imperij, telenovela
04:11 Zaljubljena u Ramona
04:56 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
05:05 Dnevnik 2
05:47 Divlja zemlja

05:00 Izvan formata
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljici, crtana serija
10:05 Učitelj Kess, serija

10:30 Sve o životinjama
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
13:30 Divlja Afrika: Dječak i slon, kanadsko-južnoafrički film
15:00 Prijestolnice slatkog života
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Neukroćena Italija - glavni grabežljivci: Talijanski medvjedi
17:40 Luda kuća
18:20 Svijet je moj - Alfi Kabiljo, dokumentarni film
19:10 Alvin i vjeverice
19:30 POPROCK.HR
20:05 Ponos Hrvatske
21:10 Bucka, američki film
23:00 Babilon Berlin
23:55 Zločinački umovi
00:35 Divlja Afrika: Dječak i slon, kanadsko-južnoafrički film
02:00 Noćni glazbeni program

SRIJEDA 26.2.2020.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski liječnik
11:12 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:28 Divlja zemlja
13:17 Dr. Oz
14:05 Potrošački kod
14:30 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera

19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
19:59 Loto 7
20:05 Mijenjamo svijet: USA: Locking-up Children
20:59 Loto 7 - izvještaj
21:00 Destinacija: Hrvatska, emisija o turizmu
21:25 Kultura s nogu
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Ljubav i brak u 20. stoljeću: U sve dane života svoga, dokumentarna serija
00:23 Shakespeare i Hathaway
01:08 Dr. Oz
01:50 Dnevnik 3
02:16 Neukroćena Italija - glavni grabežljivci: Dva orla
03:06 Imperij, telenovela
03:51 Zaljubljena u Ramona
04:36 Kultura s nogu
05:06 Dnevnik 2
05:48 Divlja zemlja
05:20 Što je klasik?

05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljici, crtana serija
10:05 Učitelj Kess, serija
10:30 Sve o životinjama
11:05 Luka i prijatelji: Lonjsko polje
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
13:25 Neko novo svjetlo, njemački film
15:00 Prijestolnice slatkog života
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Neukroćena Italija - glavni grabežljivci: Dva orla
17:40 Nogomet: Liga prvaka, snimka utakmice od utorka

19:05 Alvin i vjeverice
19:18 Junaci iz džungle
19:30 POPROCK.HR
20:50 Nogomet, Liga prvaka: Real Madrid - Manchester City, prijenos
22:55 Nogomet: Liga prvaka, emisija + sažeci
23:45 Babilon Berlin
00:35 Zločinački umovi
01:15 Neko novo svjetlo, njemački film
02:45 Noćni glazbeni program

ČETVRTAK 27.2.2020.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski liječnik
11:10 Neuspješan skroz
12:00 Dnevnik 1
12:25 Divlja zemlja,
13:15 Dr. Oz
14:05 Novi susjedi
2019. - Nizozemska: Stan, dokumentarni film
14:30 Prometej
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6/45
20:05 Tko želi biti milijunaš?
20:55 Loto 6/45 - izvještaj
21:00 Puls
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Apokalipsa - beskonačni rat 1918.-1926.: Povratak u pakao, dokumentarni film

00:10 Shakespeare i Hathaway
01:00 Dr. Oz
01:45 Dnevnik 3
02:11 Neukroćena Italija - glavni grabežljivci: Grabežljivci iz Tibera, dokumentarna serija
03:01 Imperij, telenovela
03:46 Zaljubljena u Ramona
04:31 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:45 Neuspješan skroz
05:10 Dnevnik 2
05:52 Divlja zemlja

05:20 Knjiga ili život
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljici, crtana serija
10:05 Učitelj Kess, serija
10:30 Sve o životinjama
11:05 Pozitivno
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
13:30 Snježne nevolje, film
15:00 Prijestolnice slatkog života
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Neukroćena Italija - glavni grabežljivci: Grabežljivci iz Tibera, dokumentarna serija
17:40 Luda kuća
18:20 Dokumentarni film
19:05 Junaci iz džungle, crtani film
19:30 POPROCK.HR
20:05 Kuhan i pečen
21:00 Maršal, hrvatski film
22:35 Babilon Berlin
23:30 Zločinački umovi
00:10 Snježne nevolje, kanadski film
01:35 Noćni glazbeni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata. Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS DOMOVINE

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT 1 utorkom od 11.10 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelom svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 i utorkom u repriznim terminima u 3.05 i 20.15 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 21.05, koju prenosi i Prvi program Hrvatskog radija.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice*, na valovima Radio Bačke (99,1 Mhz) emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati. Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

Raj u sred oceana

Madeira

Riječ Madeira na portugalskom jeziku označava drvo. Prostrane šume su nekada prekrivale cijeli otok, i otok se zvao Ilha da Madeira (Otok drveta). Prvi doseljenici su većinom posjekli te šume.

Rad za računalom nameće i povećane posjete društvenim mrežama. Htio-ne htio počne ti se dešavati pauza na nekoj od društvenih mreža, a samim tim ti na zaslonu iskaču informacije i fotografije koje nisi filtrirao i nisi izabrao. To me često uznemirava ali umije i iznenaditi, pa i donijeti neki lijep prizor, a posebno me obraduje kada razotkrijem nove stvari, inspirativne ljude i fascinantne predjele.

Ne često, ali prilično uporno, do mene dopijevaju fotografije s Madiere. Prvi put prije više od desetak godina, kada je jedna grupa poznanika nemilosrdno slala svima nama fotografije s njihovog odmora na Madieri, pa onda u razmaku od nekoliko godina opet, da bi prije nekoliko dana, s nekoliko stranica opet do mene dospjela ista destinacija. I uvijek isto divljenje, i uvijek ista radoznalost, i uvijek ista želja.

Za sve je vjerojatno kriv predivni Portugal i njegove beska- nočne divne plaže koje su se ugnjezdile pored beskraino plavog Atlantskog oceana. Ni jedan dio Portugala ne oskudijeva u prirodnim ljepotama, pa je samo pitanje želite li ljenčariti na plažama, uživati u degustacijama, juriti avanture, šetati, surfati ili nešto sasvim treće. Uz nezaobilazni Lisabon, Porto, Algarve, Sintra, Coimbra, Evora, Obidos, Guimara... na popis obveznih za- stoja u Portugalu, među prvima ulijeće Madiera.

Cvijet oceana

Otok Madeira dio je istoimenog arhipelaga uz otoke Porto Santo, Desertas i Selvagens. Smješten je u Atlantskom oceanu dovoljno daleko od svega – od Portugala je udaljeno 900 kilo- metara, od afričkog kontinenta 600, a od Kanarskih otoka 400 kilometara. Srdačni i ljubazni žitelji, bogata priroda, voće za ka- kvo niste čuli, visoki i divni vidikovci, nevjerojatni vrtovi, vulkan- ske plaže i vina kakva do sada niste mogli ni zamisliti dovoljni su za zaustaviti pisanje i pobjeći na otok bez odgađanja.

Ukoliko će ovo biti ujedno i prvi posjet Portugalu, put bi tre- balo isplanirati tako da letite preko Porta i Lisabona i tako obi- dešete i ova dva grada i to jedan u odlasku, drugi u povratku. Od mnogo pročitanih blogova, članaka i putopisa i saslušanih doj- mova s putovanja o ovom vulkanskom otoku zaključak je da je za putovanje potrebno izdvojiti sedam dana. Naravno, ukoliko prilike dozvole, svaki ekstra dan prihvatite objeručke.

Priroda kao znamenitost

Dalje, naravno, imam popis što treba obići ili nikako ne pro- pustiti. Osnovna vodilja prilikom posjeta otoku Madeira je kre- tati se što više. Jeste da ima neodoljive plaže, ali to nikako ne bi trebala biti primarna aktivnost. Mnogo je vrhova koje treba osvojiti, vidikovaca kojima pohitati, mnogo je jezera, vulkanskih bazena, cvjetnih vrtova, pa i barova za obići. Prve na popis stav- ljam litice, i to Ponta de Sao Lourenco jer sam njih prve ugledala kod prijatelja i one su me kupile. Ako sam dobro zapamtila, tu je potrebno odvojiti vrijeme za pješačku turu iako je moguće doći i kolima. Kada smo kod osvajanja visina, odmah na popis doda- jemo i najviše vrhove jer mi je to strast, a i dobro dođe poslije u hvalisanju. Dva najviša vrha su Pico do Arieiro i Pico Ruivo i obvezni su za osvajanje. Kada pričamo o visinama, ovdje se na- laze nevjerojatni, divni i najviši vidikovci u Europi, a posebno se izdvaja Cabo Girao, koji se nalazi na nadmorskoj visini od 500 metara i nudi nezaboravan pogled na Atlantski ocean, Funchal i daleke plaže ispod same litice. Promaklo mi je spomenuti da je Funchal glavni grad Madiere, nalazi se na južnom dijelu oto- ka i najbolje je u njemu naći smještaj jer je odlično povezan s ostatkom otoka, pa će vam sve atraktivnosti i aktivnosti biti do- stupne.

Popis znamenitosti u Madeiri je vrlo dugačak i on nikako ne obuhvaća samo povijesne spomenike i crkve nego tu titulu nose i spomenuti vidikovci, botanički vrtovi i ostale prirodne ljepote. Dah će vam oduzeti Botanički vrt u Funchalu, tradicio- nalne kućice Santana, Crkva Nossa Senhora do Monte, tržnica u glavnom gradu, katedrala, Vulkanski bazen u Porto Moniz...

Niti sam stigla pisati o prelijepim plažama, niti o ukusnom vinu, niti o toplim i dragim ljudima koji žive u Madieri ali se na- dam da sam uspjela prenijeti čaroliju koju otok nosi u sebi.

Gorana Koporan

RADIO MARIJA

NOVI SAD
SUBOTICA
SOMBOR
VRDNIK
NIŠ
LESKOVAC

90,0 MHz
90,7 MHz
95,7 MHz
88,4 MHz
102,7 MHz
107,4 MHz

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

 **MILENIJUM®
OSIGURANJE**

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
„BUNJEVAČKO KOLO“

KATOLIČKO DRUŠTVO
„IVAN ANTUNOVIĆ“

PRIREĐUJU

10. PRELO SIĆANJA

23.II.2020.

Okupljanje u središtu grada kod spomenika
Presvetoga Trojstva u 17 sati.

Sudjelovanje na Svetoj Misi u Franjevačkoj
crkvi u 17.30 sati.

Nakon Svete Mise odlazak u dvoranu HKC
„Bunjevačko kolo“ sa svečanim početkom u
19.30 sati.

Jedini uvjet nazočnosti jest odijevanje
SVEČANE BUNJEVAČKE NOŠNJE (zimske).

